

LA SOLIDARITAT QUE ENS UNEIX

Gràcies a tu hem fet tot això!

MEMÒRIA_2019
CATALUNYA

SJD

Sant Joan de Déu
Solidaritat

Especial COVID-19:
LES CARES
DE LA
VULNERABILITAT

A SJD treballem
els objectius de
desenvolupament
sostenible

TREBALLEM PER CONSTRUIR UN MÓN MÉS JUST I HOSPITALARI

Gràcies a tu acompanyem i cuidem les persones que viuen situacions de vulnerabilitat per ajudar-les a recuperar la seva autonomia, reconstruir la seva vida i caminar cap a un futur millor.

COMUNITAT SANT JOAN DE DÉU

La comunitat de Sant Joan de Déu la formem treballadors i treballadores, voluntariat, persones ateses en qualsevol dels nostres centres i els seus familiars; socis i donants; empreses i institucions col·laboradores, escoles i germans de Sant Joan de Déu. Entre tots i totes fem possible que ningú quedi enrere i que tothom tingui oportunitats per construir el seu propi camí amb dignitat, respecte i autonomia.

2.897
persones
voluntàries

54
germans de l'Orde
Hospitalari Sant
Joan de Déu

+ de 40.000
persones sòcies
i donants

680
empreses, entitats
i institucions
col·laboradores

6.627
treballadors
i treballadores

#EnsAgradaCuidar

DEPENDÈNCIA

SALUT MENTAL

INFÀNCIA
I JOVENTUT

SENSELLARISME

DISCAPACITAT
INTEL·LECTUAL

RECERCA
I DOCÈNCIA

MIGRACIONS

COOPERACIÓ
INTERNACIONAL

Qui som i a on som?

Sant Joan de Déu té centres a tot el món.

A Espanya Sant Joan de Déu es divideix en tres Províncies canòniques i Catalunya forma part de la Província d'Aragó - Sant Rafael. Aquesta Província està formada pels territoris següents: Navarra, Aragó, Múrcia, València, Illes Balears, Catalunya i un centre a la Comunitat de Madrid.

A Catalunya Sant Joan de Déu disposa de centres i serveis a Mollet, Viladecans, Vilanova i la Geltrú, Barcelona, Cornellà, Castelledefels, Cerdanyola, Esplugues de Llobregat, Manresa, Almacelles i Lleida: en tots ells atenem persones en situació de vulnerabilitat des de fa més de 150 anys.

*Catalunya

Sant Joan de Déu Serveis Socials
Barcelona

Fundació d'Atenció a la Dependència
Barcelona

Hospital Sant Joan de Déu
Esplugues de Llobregat

Sant Joan de Déu Serveis Sociosanitaris
Esplugues de Llobregat

Parc Sanitari Sant Joan de Déu
Sant Boi de Llobregat

CET Intecserveis
Sant Boi de Llobregat

Fundació per la Recerca i Docència Sant Joan de Déu
Barcelona

Fundació Bayt al-Thaqafa
Barcelona

Fundació Nostra Senyora dels Àngels
Barcelona

Campus Docent Sant Joan de Déu
Barcelona

Institut Borja de Bioètica
Barcelona

Sant Joan de Déu Terres de Lleida
Lleida i Almacelles

CET El Pla
Almacelles

Sant Joan de Déu Serveis Socials
Manresa

Fundació Germà Tomàs Canet
Almacelles
Manresa
Sant Boi de Llobregat

Fundació Althaia
Manresa

EDITORIAL

ORIOI BOTA

Director de l'Obra Social
Sant Joan de Déu

“La cura és inherent a tot ésser humà i és una actitud que ens correspon com a persones.”

Aquesta revista que tens a les mans és la Memòria 2019. Està feta amb molta cura i dedicació per tal que coneguis el que ens has ajudat a fer i com d'important és el treball de totes per seguir acompanyant en aquesta aventura de construir un món millor, o si més no, d'intentar-ho. Sí, ho has llegit bé: ens agrada pensar que entre tots i totes un món millor és possible. Pot semblar agosarat, però quin sentit tindria la nostra feina si no creguéssim que podem aconseguir un món més just, més hospitalari i més solidari? Una societat més sostenible i compromesa que vetlli perquè tothom tingui les mateixes oportunitats a la vida. A Sant Joan de Déu ens agrada cuidar a tothom qui ho necessita i treballem per escoltar, atendre i acompanyar totes aquelles persones que viuen una situació de vulnerabilitat.

I avui, que les desigualtats estan creixent i que estem patint una pandèmia que, més enllà de l'àmbit sanitari, ens aboca a una crisi amb conseqüències socials i econòmiques inimaginables, cuidar i acompanyar té més sentit que mai. T'ensenyem el que hem fet al llarg d'aquest any i tot això ha estat possible perquè moltes i molts ens heu ajudat. Cuidar no és només una tasca dels cuidadors i cuidadores; la cura, igual que la solidaritat, és inherent a tot ésser humà i és una actitud que ens correspon com a persones. Ja veiem que en aquest futur tan proper les xarxes de suport, les iniciatives per posar els col·lectius vulnerables al davant, i per cuidar-los i acompanyar-los seran fonamentals. Volem aportar el nostre granet de sorra per teixir complicitats socials i fer més gran la família hospitalària que som i ens agradaria que ens ajudéssiu a no defugir del nostre compromís amb els més necessitats. A partir d'ara apareixeran noves necessitats i volem estar atents per donar-hi resposta.

Aquesta revista ens permet explicar-te qui som, què fem, què hem fet i què volem seguir fent. Però, sobretot, ens permet dir-te com hem fet la nostra feina. En totes aquestes qüestions hi ha un element comú: **posem la solidaritat al centre de la vida de les persones perquè creiem que aquest és un dels valors més transformadors que existeix.**

Aquí trobaràs moltes veus i moltes cares que pertanyen, d'una manera o altra, a la comunitat de Sant Joan de Déu. Totes elles són les persones que treballen per aconseguir aquest món més just i més solidari. Des d'investigadors que avancen en el camp de la recerca, fins a la treballadora que tot just s'acaba de jubilar. Tots i totes formen part d'aquesta família hospitalària. Però sobretot els coneixeràs a ells i a elles: a les persones que atensem. Elles són la nostra raó de ser. Hi trobaràs petites grans històries de vida, entrevistes i reportatges que et permetran acostar-te a tots els nostres centres i conèixer de prop la feina que fem a diari.

Aquestes veus, col·laboracions i projectes ens han ajudat a créixer al llarg de tot aquest any, ja sigui amb iniciatives noves o amb compromisos imprescindibles per a nosaltres, com per exemple la nostra implicació en el món que ens envolta i el compliment dels objectius de desenvolupament sostenible 2030.

Aquesta memòria està escrita en plena crisi de la COVID-19 i creiem que és necessari fer una reflexió de tot el que ha suposat i suposarà aquesta crisi en l'àmbit sanitari i social. Una pandèmia que ho ha capgirat tot, que ens ha ensenyat la fragilitat humana i que ha situat les persones que ja vivien situacions complicades en una situació d'alta vulnerabilitat. Per saber qui són, com les estem acompanyant i com podem ajudar-les, hi trobaràs un especial COVID-19 amb retrats d'aquesta crisi i amb històries de vida plenes de solidaritat.

Aquests mesos, hem vist que la solidaritat en temps de crisi pren més sentit que mai. Pot ser un somriure, un gest, una paraula, però també és l'esforç que som capaços de fer junts. I és que una societat que cuida és, sens dubte, la base per aconseguir un món millor i això només ho podem fer compartint el veritable poder que té la solidaritat que ens uneix.

I vull acabar aquesta editorial agraïnt als milers de treballadors de la sanitat, i dels centres sociosanitaris i socials, que amb el seu compromís han permès que allò de no deixar ningú enrere sigui una realitat. Nosaltres sovint només fem de mitjancers i vosaltres —persones individuals, famílies, amics de persones amb una malaltia i pacients, escoles i associacions, fundacions, comerços i empreses— ens heu demostrat que totes aquestes persones no estan soles i poden comptar amb la vostra solidaritat. La feinada que ens ve a sobre és majúscula i estem orgullosos de la institució, que no defugirà el repte que tenim al davant i estem especialment satisfets de la família hospitalària que som. Per això us ho hem de tornar a dir: **moltes gràcies per acompanyar-nos, per ser al nostre costat.** ●

Obra Social Sant Joan de Déu

obrasocial@solidaridadsjd.org

T. 932 532 136

c. Puiggarí, 5-7, 4a planta - 08014 Barcelona

solidaritat.santjoandedeu.org

ESPECIAL COVID-19
Les cares de la vulnerabilitat
 p. 40

ENTREVISTA
GERMÀ
JESÚS
ETAYO
 p. 12

ENTREVISTA
Dr. JOSEP
M. HARO
 p. 36

REPORTATGE DEPENDÈNCIA
 p. 14

REPORTATGE SENSELLARISME
 p. 30

L'Obra Social SJD s'adhereix als ODS__ **p. 8**
 A qui cuidem quan cuidem?__ **p. 10**
 Voluntariat__ **p. 19**
 Salut mental__ **p. 22**
 Infància i joventut__ **p. 27**
 Discapacitat intel·lectual__ **p. 35**
 Recerca i docència__ **p. 36**
 Migracions__ **p. 48**

Cooperació__ **p. 50**
 Família hospitalària__ **p. 52**
 Sensibilització__ **p. 55**
 Cara a cara: Eva Armisén i Pilarín Bayés__ **p. 58**
 Empreses__ **p. 64**
 SJD a altres territoris__ **p. 66**
 Dades econòmiques__ **p. 67**
 SJD en línia__ **p. 67**

L'Obra Social SJD s'adhereix al Pacte Mundial de les Nacions Unides per contribuir a aconseguir els objectius de desenvolupament sostenible (ODS)

A l'Obra Social Sant Joan de Déu estem compromesos amb el món que ens envolta i a través de la nostra feina diària incentivem i promovem la justícia, la igualtat, la innovació i la sostenibilitat per afavorir el compliment d'aquests 17 objectius. És per això que ens hem adherit als ODS, perquè creiem que està en el nostre ADN el compromís d'aconseguir un món millor. Aquesta és, per tant, una oportunitat transformadora que ens pot aportar experiència i en la qual podem generar moltes propostes per assolir aquest gran repte.

Una institució com Sant Joan de Déu ha de poder donar respostes als nous reptes socials que sorgeixen i treballar per afavorir el diàleg, la participació entre equips i les noves aliances amb organitzacions i empreses compromeses amb aquests objectius. Tenim l'oportunitat de treballar els ODS per assegurar-ne un impacte positiu en totes les activitats que duem a terme.

Els ODS són una eina de transformació i mobilització de la solidaritat. No es pot parlar d'ODS sense parlar de solidaritat. L'Agenda 2030 vol generar un canvi que asseguri la qualitat de vida digna i el respecte per l'entorn en un període molt curt de temps. I aquest és el nostre compromís.

A Sant Joan de Déu treballem perquè ningú quedi enrere. De fet, aquest és un dels nostres lemes que vam incorporar a la Magic Line 2018, la mobilització ciutadana de Barcelona. El missatge incorpora el sentit d'urgència que ens ha de fer reaccionar a tots. És una crida que ens interpel·la i que ens obre la porta a comprometre's i a actuar. A Sant Joan de Déu ja hem començat!

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

La nostra feina diària està relacionada amb els ODS, amb un vincle directe amb els objectius següents:

- 1 FI DE LA POBRESA**
- 2 FAM ZERO**
- 3 SALUT I BENESTAR**
- 4 EDUCACIÓ DE QUALITAT**
- 5 IGUALTAT DE GÈNERE**
- 8 TREBALL Digne I CREIXEMENT ECONÒMIC**
- 10 REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS**
- 11 CIUTATS I COMUNITATS SOSTENIBLES**
- 17 ALIANCES PELS ODS**

Amb aquesta memòria podràs veure quins projectes duem a terme que estan directament relacionats amb aquests objectius de desenvolupament sostenible.

SABIES QUE a Sant Joan de Déu ens dediquem a acompanyar la vida, especialment en situacions de pobresa?

ENTREVISTA **LLUÍS CARBONELL**

En Lluís Carbonell és llicenciat en Ciències Econòmiques i es dedica a la consultoria pel desenvolupament d'organitzacions treballant el coneixement, l'aprenentatge, la col·laboració i la innovació. Aquest 2019 ha col·laborat amb l'Obra Social de Sant Joan de Déu per engegar plegats el repte i l'adhesió als objectius de desenvolupament sostenible.

Optimista, observador i entusiasta, assegura que és feliç treballant en equip i que el que més li agrada és enllaçar idees i persones per cercar noves preguntes i assolir, així, nous reptes que sorgeixen contínuament.

Què son els ODS?

Els ODS són una iniciativa impulsada per l'ONU l'any 2015 per tal de fer front als grans i urgents reptes mundials com: posar fi a la pobresa i la desigualtat, la igualtat de gènere, el treball digne, la salut i l'educació, la protecció al medi ambient, la pau i la prosperitat. Per aconseguir-ho, l'ONU ha definit 17 objectius i estableix una agenda fins al 2030 per tal que tothom, organitzacions i particulars, coneguin els reptes, aportin solucions i actuïn per assolir-los. En els darrers anys, ja s'han definit les prioritats dels objectius que han d'aconseguir cada estat, regió i població, i ara ens trobem a la fase de generar propostes i unir-se per passar a l'acció.

Per què és important sumar-nos als ODS i com dius 'passar a l'acció'?

Aquesta és una crida a actuar per aconseguir uns objectius molt ambiciosos i transformadors, i això necessita de l'energia que resulta de la participació i les aliances que permeten unir forces. Les nostres capacitats personals, i el coneixement i l'experiència que teniu com a entitat social són imprescindibles per facilitar i impulsar el compromís necessari per a la consecució dels objectius.

Quina relació hi ha entre SJD i els ODS?

Una institució com SJD ja porta incorporada en el seu ADN i en la seva activitat la filosofia dels ODS i les aspiracions que els ODS es proposen. Els centres de SJD són un exemple a afrontar els reptes de forma innovadora tenint en compte la persona, l'acompanyament, l'assistència i, sobretot, no deixant ningú enrere. Els objectius i les prioritats dels ODS incorporen la crida a "no deixar ningú enrere" i en això, vosaltres, en sou uns experts.

Una institució que es preocupa pels ODS, és una institució amb inquietuds?

Per assegurar el seu futur, totes les organitzacions han d'estar atentes al seu entorn per mantenir-se útils a la societat i evolucionar. En aquest moment, moltes organitzacions ja entenen que, per mantenir-se vives, han de pensar en la sostenibilitat més àmplia i compromesa. És a dir, han de cuidar del benestar de les seves persones, la societat a la qual serveixen i tenir cura de l'ús i l'impacte en el medi ambient. Per aconseguir el canvi real, necessitem organitzacions que afavoreixin una visió crítica i activa.

Què hi pot guanyar una institució que treballi compromesa amb els ODS?

Les prioritats i la forma de treballar per aconseguir els ODS fan que les organitzacions siguin més fortes i amb una major capacitat de transformació. La contribució a través d'iniciatives sorgides de forma participativa, coherents amb les capacitats i el treball de les persones, i amb el suport de les organitzacions aporten un clar sentiment de pertinença i satisfacció pel nou valor i impacte que es genera.

Algunes persones que poden estar llegint aquesta entrevista potser es pregunten si els ODS serviran d'alguna cosa.

Què els respondries?

Quan es plantegen iniciatives tan ambicioses i des de diversos plantejaments, és normal sentir

"Una institució com SJD ja porta incorporada en el seu ADN i en la seva activitat la filosofia dels ODS."

certa desconfiança. La realitat és que mai com ara s'havia generat un debat i un consens sobre la necessitat i oportunitat d'actuar en favor de posar fi a la pobresa, assegurar la salut i atendre l'emergència climàtica. Els ODS han estat capaços d'iniciar i estructurar la participació de tots i això ja és un èxit en si mateix.

Com has treballat els ODS a SJD i amb quin equip t'has trobat?

Els projectes que des de fa tant de temps formen part del cor del treball de SJD tenen una increïble relació amb els ODS. Hi he trobat un equip de persones amb sensibilitat per identificar, definir i treballar amb qualitat els àmbits sobre els quals es vol incidir. Incorporar els ODS és una forma natural de poder impulsar, encara més, els projectes i el treball de l'Obra Social en el seu compromís d'aconseguir un món millor i més solidari.

És un repte complir-los?

On és el verdader repte?

Els objectius són molt ambiciosos, però sabem que la solució vindrà per la conscienciació en la necessitat del canvi i la suma d'activitats concretes i properes en què tots podem participar. A part del repte de trencar dinàmiques econòmiques molt consolidades, per a mi el gran repte serà mobilitzar el coneixement i la capacitat de generar sinergies que ens permetin avançar de forma més ràpida en projectes locals i globals.

Com animaries a algú a viure alineat amb els ODS?

Aconseguir un futur sostenible a partir de petites o grans iniciatives ha de generar interès i curiositat a tothom! A partir d'aquí, tots tindrem l'oportunitat d'apropar-nos i col·laborar en les causes que impulsen els ODS des de diferents espais ja sigui a les famílies, el treball, els barris... Serà una aventura!

A qui cuidem quan cuidem?

ALBA

L'Alba i la seva família estan ateses a l'Hospital Sant Joan de Déu Barcelona

Soc l'Alba, la mare de l'Aleix. El meu fill pateix una malaltia molt greu i molt rara que es diu miopatia miotubular. Li afecta el múscul esquelètic i està 24 hores connectat a un respirador. Ens han format per ser els seus pulmons i per ser-ho tot en ell. En el moment de néixer, el vaig tenir 3 o 4 segons a sobre i de seguida se'l van emportar perquè van veure que alguna cosa passava. Quan t'adones que el teu fill té una malaltia i intentes informar-te o trobar algú que t'informi, et sents molt perdut enmig de l'univers. I quan et diuen: "el teu fill té això". Aleshores t'enfoneses.

Sant Joan de Déu té un acompanyament personal i anímic molt important.

Des de nounats que sempre han estat al nostre costat. Ens han preguntat sempre per l'Aleix, però sempre hi hagut un "com esteu vosaltres? Vosaltres com us trobeu?"

M'encantaria que el meu fill es tirés pel terra al parc, que s'omplís de sorra fins a dalt i haver-lo de renyar o haver de córrer darrera d'ell, però no és així. Ja està, ens ha passat això i hem de tirar endavant. No et pots quedar quiet perquè el teu fill et necessita. No pots. I ara, els problemes que abans em semblaven molt grans, ara no són res. La família m'ha canviat de significat amb l'Aleix. L'Aleix m'ha ensenyat el que és una família. I això és brutal. ●

Aquest és el testimoni de 6 persones ateses a Sant Joan de Déu. Conviure amb un problema de salut mental; començar de nou quan ho has perdut tot; assimilar la malaltia irreversible d'un fill o conviure amb la dependència d'un ésser estimat són algunes de les situacions que viuen les persones que acompanyem. Tots ells són testimonis de força i de superació. Són fragments d'històries de vida lligades per sempre a Sant Joan de Déu.

ADELA

L'Adela forma part d'un grup de suport de SJD per a famílies que viuen amb persones dependents

Soc l'Adela i porto 20 anys cuidant la meua filla. Conviure amb una persona que té un problema de salut mental també és dur. Has de lluitar per fer comprendre això a la resta de la societat. La situació no és fàcil i té moments molt durs, però també té les seves alegries. Quan veus que la teua filla està millor, aquell dia ja et sembla una meravella. **Jo he trobat a Sant Joan de Déu un ajut immens, un aire nou a totes les coses que m'envolten. Hi he trobat una manera de sortir d'un carrer sense sortida.** A mi aquestes reunions m'han servit per comprendre millor les situacions dels altres. D'alguna manera és com si fos una cadena, que em subjecta i que tots som part d'aquesta cadena i ens anem ajudant uns i altres, de vegades amb resignació i sempre amb paciència. I és que la solidaritat potser és això, justament: ser solidari, estimar les persones i ajudar-les, sobretot, entenent els problemes dels altres també com problemes propis. ●

JOSEP

El Josep ha estat atès a SJD Serveis Socials Barcelona

Jo mai hauria imaginat que podia acabar al carrer. És una cosa que li pot passar a qualsevol. Jo ho vaig trobar traumàtic. Tu vas tocant fons contínuament. Perquè et quedis sense casa, no tinguis un lloc on dormir... has hagut d'anar tocant moltes vegades fons. Aleshores no trobes un límit, jo sentia que encara podia caure més i més al fons. Però **la vida sempre et dona noves oportunitats, s'obren finestres que tu no esperes i de mica en mica vas aixecant el cap.** El fet de tenir les claus de casa meua, obrir i trobar-me la meua habitació és un niu de confort. Per a mi és la salvació. Sempre hi ha una sortida. A mi m'ha ajudat ser optimista, l'actitud és vital. ●

ELISA

L'Elisa va viure durant un temps a un dels centres residencials de SJD Serveis Socials Barcelona

Arribar al fons del pou és molt dur. Veure't al carrer ja és molt dur i si ets dona, encara ho és més. És molt complicat. Jo crec que em vaig dir a mi mateixa: "fins aquí he arribat, vull sortir d'aquí". I m'ha costat molt. Moltíssim. **Però al final crec que si demanes ajuda, et costarà més o menys, però ho pots aconseguir. Encara que no ho creguis, hi ha gent que realment et pot ajudar.** Per a mi, tornar a tenir una llar per mi sola ha canviat la meua vida completament. És un altre món! Jo crec que, des del primer dia que vaig entrar al pis, vaig sentir que per fi era casa meua. I això no sempre es pot dir. Ara em sento afortunada i no penso llençar per la finestra tot el que he aconseguit amb el meu esforç i amb l'ajut que he trobat a Sant Joan de Déu. Aquí he trobat una segona família que ha cregut en mi. ●

NIZAR

En Nizar ha estat atès al centre Bayt al-Taqafa, on l'han ajudat a obrir-se camí

Soc en Nizar, de Tànger i vaig arribar aquí fa 8 anys. La meua arribada va ser difícil perquè no coneixia l'idioma. No tenia aquí ni la meua família ni ningú, estava completament sol. Em sentia abandonat. Però vaig començar a aprendre espanyol i a partir d'aquí vaig començar a poc a poc. Vaig viure en un pis de SJD on acullen joves com jo i allà vaig sentir que m'animaven i em recolzaven, vaig trobar persones que em van ajudar i em vaig sentir una mica més lliure. Era la meua segona família. Ara la meua situació ha millorat molt, ja tinc els papers, treballo i visc en un pis. És molt diferent ara d'abans! **Durant tot aquest temps, el germà Eduardo Ribes em va ajudar molt perquè ell sempre em repetia "si lluites a la vida, ho aconseguiràs". Aquesta frase se'm va quedar gravada i sempre la tinc al cap. I jo he lluitat per arribar fins aquí.** ●

GERALDINE

La Geraldine és atesa al Parc Sanitari de Sant Joan de Déu

Soc la Geraldine, tinc 35 anys i vaig arribar a Espanya el 2010 i al cap de poc temps em van diagnosticar una malaltia mental. En aquella època em sentia molt sola, sentia que només em passava a mi i que ningú més tenia problemes, només jo. No acceptava que tenia un problema de salut mental, ni tampoc volia fer tractament perquè pensava que no estava malalta. Tot se'm feia una muntanya en la qual no podia ni sostenir-me i, en definitiva, no tenia ganes de viure. Vaig tenir la sort de trobar en aquests espais de Sant Joan de Déu tot el suport que necessitava. I malgrat no tenir la meua família a prop, sento que tinc una segona família. Penso que tot té a veure amb l'acceptació del que ens passa. Acceptar que tenim un problema de salut mental és el primer pas per a una recuperació. Si no hi ha acceptació, no hi ha cura. **Les persones amb problemes de salut mental ens jutgem a nosaltres mateixes, però som capaces de tornar a la societat el que la societat ens dona. Ara tinc ganes de viure, de ser una persona millor, tinc ganes d'aportar coses. Tinc un fill que vull que tingui una mare viva.** ●

SABIES QUE a Sant Joan de Déu atenem més de 20 milions de persones l'any?

ENTREVISTA

GERMÀ JESÚS ETAYO

El germà Jesús Etayo Arrondo és el superior general de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu. Va néixer el 26 de maig de 1958 a Fustiñana (Navarra). Va ingressar al Noviciat l'any 1975, el 1977 va fer la seva primera professió religiosa i el 1983 va dur a terme la professió solemne. El 1985, es va ordenar sacerdot en l'Orde de Sant Joan de Déu, a la qual pertany per a la Província d'Aragó - Sant Rafael. És diplomad en Infermeria i llicenciat en Estudis Eclesiàstics. Recorrem els seus orígens, la seva trajectòria en l'Orde Hospitalari i reflexionem sobre el present i el futur de la societat en què vivim.

Quan i com va descobrir la seva vocació?

El descobriment de la meua vocació va ser un procés. La vaig intuir molt jove, amb setze anys i la vaig anar madurant durant la meua primera etapa formativa dins de l'Orde, escoltant la crida del Senyor, gràcies també a diversos germans que van ser un gran testimoni per a mi i em van ajudar a descobrir la meua vocació en l'Orde, al servei dels malalts i necessitats.

Com entra en contacte amb SJD?

Vaig estudiar de molt jovenet a l'Escola Apostòlica de l'Orde a Saragossa, que vaig conèixer perquè altres nois del poble, fins i tot dos cosins, estudiaven allà. A partir d'això va venir la resta.

Què tenen en comú la infermeria i la seva tasca a SJD?

Tenen moltes coses en comú: són una vocació i la missió és dedicar-se als malalts de forma integral. La vocació de germà de Sant Joan de Déu comporta altres coses i altres matisos diferents i igualment es podria dir de la infermeria.

Durant el Capítol General en què va tenir lloc la seva elecció, va pensar que podria donar-se aquesta possibilitat?

Mai vaig pensar en això i mai vaig pensar que podria assumir-ho. Quan s'acosten els Capítols Generals (i Provincials) sempre hi ha veus que diuen noms possibles, però tot és molt informal. Dins ja del Capítol General de 2012, quan vaig

“Del món actual, em preocupa l'egoisme personal i grupal que provoca desigualtats, fam, misèria, guerres i altres calamitats.”

ser elegit, vaig veure que podria ser una realitat pràcticament dins del procés electiu. El que vaig pensar és el que segueixo pensant: que si el Senyor, a través dels germans capitulars han pensat en mi, acceptaré amb esperit de servei Déu, l'Església i l'Orde. Vaig pensar que seria difícil assumir-ho, però vaig confiar que el Senyor m'ajudaria a portar endavant aquesta responsabilitat. Fins al moment així està essent, també amb l'ajuda dels germans i de molts col·laboradors.

En què consisteix exactament la seva missió com a superior general de l'Orde?

La missió del superior general és una responsabilitat que arriba a tots els espais de la vida de l'Orde. Aquesta responsabilitat implica que t'arriben moltes coses de tot tipus, et demanen consell i sobretot he de prendre decisions, de vegades difícils, amb l'ajuda del Consell General

i altres persones que ens assessoren.

A més d'això, el fonamental és la missió d'animar la vida de l'Orde des del punt de vista carismàtic i de la missió, cosa que implica també visites, trobades i reunions a molts nivells.

Ara que ja porta 13 anys a Roma, com és la seva vida i el seu dia a dia en aquesta ciutat?

Em vaig adaptar força bé a la ciutat i a l'ambient, tot i les diferències. La veritat és que entre que viatjo molt i que quan hi estic no surto molt, la meua vida a la ciutat de Roma és molt “casolana”, encara que de tant en tant m'agrada passejar i visitar els molts llocs bonics i històrics de la ciutat.

Com és la seva rutina diària?

Quan soc a Roma, a part dels moments de pregària i convivència amb la comunitat de la Cúria General, la meua rutina diària és el despatx, les reunions, la lectura i alguns moments quan puc de passejar i també de descansar.

Quin ha estat el major aprenentatge que ha fet al llarg d'aquesta experiència?

De tot aprenem a la vida i d'aquesta experiència per descomptat estic aprenent molt, a partir de les moltes realitats positives que estic vivint: del lliurament i l'hospitalitat de molts germans i col·laboradors, alguna cosa veritablement digne d'encomi, però també a partir de moltes realitats de sofriment que em toquen viure,

producte de la realitat que viuen moltes persones i producte també de la feblesa humana que trobo dins la nostra institució. De tota manera, en la balança guanyen per "golejada" les experiències positives i boniques que estic vivint. Tot això m'està ajudant a madurar i a créixer humanament i espiritualment, sobretot carismàticament com germà de Sant Joan de Déu.

Vostè treballa amb una mirada global del món. Quina és la seva missió a nivell internacional?

La meua missió és en si mateixa internacional, ja que l'Orde està estès en els cinc continents, els quals he pogut visitar i això és també una gràcia i un do per a mi. La meua missió és estar en contacte amb totes les realitats de l'Orde i lògicament amb les persones (germans, col·laboradors, voluntaris), i animar-les des del punt de vista del carisma i la missió de l'hospitalitat. Quan hi ha situacions més complicades, estar atent a això, fer-se present, etc.

Què li ha aportat SJD? Vostè, què creu que aporta a l'Orde?

L'Orde m'ha aportat moltíssim, ja que pràcticament m'hi he format com a persona i com a religiós: formació, valors, amics, germans, maduresa, etc. Per la meua part, a l'Orde li porto tot el que soc i tot el que tinc. La meua vida està dedicada completament al Senyor que m'ha cridat, dins de l'Església i de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu. Segurament és molt més el que m'aporta l'Orde.

Quina anàlisi o reflexió faria de la condició humana en el món actual?

M'agrada ser sempre positiu i crec que hem de valorar l'ésser humà amb esperança, però crec que és dialèctic, capaç del millor i del pitjor. Sens dubte ha de recórrer encara molt camí per treure sempre el millor de si mateix i poder arribar al món que tots aspirem. Malauradament l'ésser humà oblidava molt aviat els desastres creats pels seus avantpassats i torna a reproduir-los amb freqüència.

Què és el que més el preocupa del món actual?

Em preocupen moltes coses: l'egoisme personal i grupal (grups, regions, nacions) que provoca desigualtats, fam, misèria, guerres i altres calamitats. Moltes vegades, l'ésser humà ha decidit abandonar Déu, fins i tot més que independitzar diria que filosòficament ha decidit matar Déu. Com a creient, si analitzo en profunditat aquest tema, penso que és el punt zero de tots els problemes del món actual.

EDAT
61

LLOC DE NAIXEMENT
Fustiñana (Navarra)

PEL·LÍCULA PREFERIDA
Cap en particular.
M'agraden d'humor i històriques

MENJAR PREFERIT
Minestra de verdures
(de la meua terra)

UN RECORD D'INFÀNCIA
Les nits de Nadal en família

UNA CANÇÓ
Color esperanza de Diego Torres

UN PASSEIG PER FER A ROMA
N'hi ha molts, un de molt bonic és
per Parco Borghese i voltants

UN SOMNI
Un món regit per l'hospitalitat

UN DESIG
Trobar i realitzar les noves estructures
que l'Orde necessita

UNA VIRTUT
La constància

UN DEFECTE
Em costa dir no

UNA FRASE O UNA CITA (UNA MÀXIMA VITAL)
"Premurosi nell'ospitalità"
(Practiqueu l'hospitalitat)

"L'HOSPITALITAT entén que tots els éssers humans tenen la mateixa dignitat. Aquí no hi ha l'egoisme, ni l'economia que deixa en els marges més de mig món, ni les agressions permanents a la natura, al planeta, etc."

Com podríem viure en un món més just, més solidari?

Des de la meua perspectiva com a germà de Sant Joan de Déu, la clau alternativa per a una societat millor és l'HOSPITALITAT, la qual entén que tots els éssers humans tenen la mateixa dignitat i, per tant, tots hem de considerar-nos germans. Cap ha de ser vist com a enemic ni contrari i tots ens hem de posar amb empatia en la realitat que està vivint l'altre. Si apliquéssim aquesta categoria humana, ètica i religiosa al nostre món, sens dubte les coses millorarien exponencialment. Aquí no hi ha l'egoisme de què abans parlava, ni l'economia que deixa en els marges més de mig món, ni les agressions permanents a la natura, al planeta, etc. L'hospitalitat és inclusiva i acollidora, no divideix, no produeix enveja, no descarta, considera a tots germans.

Quins són els 3 valors essencials de l'Orde?

El valor essencial per a l'Orde és l'HOSPITALITAT. Aquesta es desenvolupa a través d'altres valors com la qualitat (en l'assistència i el tractament a les persones), el respecte (tracte humà i acollidor a totes les persones), la responsabilitat (a nivell ètic amb les persones, la societat i el medi ambient) i l'espiritualitat (respecte i promoció de l'atenció espiritual i religiosa de les persones).

Què és per a vostè la solidaritat?

Crec que és tenir un cor sensible a les necessitats dels altres i donar el pas a comprometre't-hi. Està molt en sintonia amb l'hospitalitat.

Què és per a vostè la felicitat? És vostè feliç a Roma?

La felicitat no deixa de ser un concepte filosòfic, amb múltiples definicions. Per a mi la felicitat seria viure en pau amb mi mateix, amb Déu i amb els altres. Quan aconseguixo això soc feliç a Roma i en qualsevol lloc del món. És el que procuro i demano a Déu cada dia i la veritat, moltes vegades em sento així.

Ja per acabar, ¿com veu el futur de l'Orde i el seu?

El futur de l'Orde l'estem construint ara. Hi ha molta vitalitat de l'hospitalitat en l'Orde i espero que entre tots siguem capaços de crear les estructures necessàries per seguir donant-li vida en el futur. Aquí estem treballant i necessitem a tots. El meu futur no té tanta importància, preval sempre el que Déu voldrà i per tant no ho sé, però bé, m'imagino que, quan acabi la meua missió actual, tornaré a Espanya, on em diguin els superiors. ●

DEPENDÈNCIA

REPORTATGE

Persones que cuiden persones

La fragilitat i la vulnerabilitat poden instal·lar-se en tots nosaltres gairebé sense adonar-nos-en. En algun moment de les nostres vides tots necessitarem ser cuidats, i per això el sentit de cuidar es troba en la inevitable simbiosi del donar amb el rebre: podem ser cuidats perquè hi ha persones que dediquen el seu dia a dia a fer-ho. A la **Fundació d'Atenció a la Dependència (FAD)** atenen persones que necessiten ser cuidades, i ho fan cuidant-ne unes altres: formen persones que tenen la necessitat d'incorporar-se al mercat laboral perquè puguin atendre les persones en situació de dependència.

A la FAD fan possible que cuidar sigui una acció mútua: cuiden les persones que cuiden altres persones.

ENTREVISTA OLGA LUNA

Si ara l'Olga Luna es dedica a cuidar és perquè a ella la van cuidar quan més ho necessitava. Després de viure el cop més dur de la seva vida, va decidir donar-se una oportunitat. És una persona inquieta, observadora i carinyosa que ha trobat en el món de les cures un nou camí que, d'alguna manera, també l'ha sostingut.

“Hi ha una gratitud en la cura que és difícil de trobar en altres feines”

Per què ets cuidadora?

Em vaig convertir en cuidadora quan al meu fill Sergi li diagnosticaren una malaltia minoritària molt greu, síndrome de Hunter o MPS II que implica un deteriorament brutal de la persona. Durant 15 anys a casa nostra vam lluitar tots perquè el Sergi tingués una bona qualitat de vida i això, inevitablement, passa per aprendre a cuidar de qui més et necessita.

Després de la pèrdua del teu fill, què és el que més et va ajudar?

El que d'entrada no pensava que em podria ajudar. Durant 15 anys havia estat cuidadora principal del meu fill, 24 hores al dia els 365 dies l'any, sense descans. I ningú està preparat per acomiadar-se d'un fill. És antinatural. Jo, a més, arrossegava una depressió, un cansament emocional i un desgast físic molt fort. Ell i la seva malaltia van ser la meua vida, m'hi vaig bolcar de ple. I això em va fer aprendre molt sobre les cures: canvis posturals, col·locar fèrules, prendre constants, connectar l'oxigen, col·locar sondes i observar molt. Després de 4 anys de la pèrdua del meu fill, una persona de l'equip de pal·liatiu de SJD em va dir: “Amb l'experiència que tens en les cures, per què no et formes i fas el que ja saps fer?”. I en aquell moment vaig pensar: “Rotundament no”.

I què et va dur a dir que sí?

Estava tan enfonsada que havia de provar alguna cosa i vaig decidir formar-me. Aquelles formacions suposaven un gran esforç per a mi. No em trobava bé, aixecar-me, menjar o mantenir una higiene personal era un esforç. I el vaig fer en el moment que vaig començar la formació, això m'obligava a estar connectada al món. Va ser la meua gran teràpia sense en aquell moment saber-ho.

Fundació d'Atenció a la Dependència
FAD-SJD

fad-sjd.org

Com van ser les teves primeres experiències com a cuidadora?

Després de formar-me i obtenir el títol d'auxiliar d'ajuda domiciliària a la FAD, on em van tractar i em tracten amb molt de carinyo, el meu primer usuari va ser un nen. Quan m'ho van dir, em vaig espantar molt i vaig pensar que de vegades la vida té coses ben estranyes. No sabia com reaccionaria i ho vaig passar malament, però me'n vaig sortir. Sempre intento ajudar i fer la meua feina el millor que puc.

El dia a dia de cuidar és una mica com viure.

Sí. En definitiva, per a mi cuidar és acompanyar, escoltar, animar, cantar, riure, plorar... d'això n'aprens molt. És molt enriquidor i cada dia també dones molt de tu.

Què creus que és el que més aportes a les persones que atens?

Intento transmetre molta tranquil·litat i seguretat. Tinc molta paciència i estimo aquest ofici.

Què és el que més t'agrada?

Quan et diuen "gràcies". Hi ha una gratitud en la cura que és difícil de trobar en altres feines. Però també hi ha una part molt dura, quan tens usuaris pal·liatius i et comuniquen la seva mort.

Com pots ajudar a fer el dol?

És molt complicat. No té data de caducitat. Mai no s'acaba. Avui estàs molt bé, però demà potser no. Després de 7 anys, la pèrdua del meu fill encara em fa mal. Aprens a viure amb aquest pes. Hi ha molta gent que diu que la distància i el temps porten l'oblit. Jo al meu fill el tinc més present que mai i el sento molt a prop sempre i potser és perquè em dedico a les cures, però a la vegada, només entenen molt bé els altres quan el viuen, ja els estic ajudant a fer el dol.

Acompanyar i entendre és el que més ajuda.

Sí. En definitiva, quan jo vaig entrar a la FAD hi vaig trobar confiança. També em van donar eines i em van empènyer a fer una feina en un moment molt vulnerable de la meua vida. Però de base, sobretot hi ha la confiança. Confien en mi fins i tot quan jo no ho faig. La tarda que vaig arribar a la FAD em va atendre l'Ana Pérez, i al final de la nostra conversa em va dir una frase que em va ajudar a despertar i a connectar amb mi mateixa: 'Olga, hauries de donar-te una oportunitat. Te la mereixes'.

I me la vaig donar i aquí estic, fent una feina que m'encanta. ●

Més del 90% de les cuidadores que treballen al servei d'assistència domiciliària són dones i més de la meitat són immigrants. Treballem amb persones que estan en extrema precarietat laboral i social. Invisibilitat, precarietat i feminització són les principals característiques de les persones que tenen cura d'altres persones.

PROGRAMA BARRIS I OFICIS

Ajuntament de Barcelona, 2019

Atenent la doble vulnerabilitat

El programa Barris i d'oficis segueix la doble funció que la FAD té tan integrada en el seu dia a dia. En aquest cas, per revertir les desigualtats entre els barris de la ciutat de Barcelona, ofereixen formació perquè persones en situació de vulnerabilitat puguin aprendre un ofici i treballar. Així, es contracten i es formen professionalment i transversalment 30 persones residents als barris de l'Eix Muntanya de Barcelona durant 12 mesos. Gairebé el 70% dels serveis es van desenvolupar als barris de l'Eix Muntanya.

30 participants del projecte van fer un total de 2.406 serveis, dels quals 1.674 van ser a l'Eix Muntanya i 463 en altres barris del Pla de barris de Barcelona. A la vegada, el programa preveia l'atenció sociosanitària a persones en situació de dependència. La FAD remarca com d'aquesta manera s'atén una doble vulnerabilitat:

"Aquest programa torna a demostrar com, amb un mateix projecte, més enllà dels mateixos participants, podem generar molts impactes significatius a la societat". ●

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

DEPENDÈNCIA I GENT GRAN

La soledat no desitjada

La dependència i la soledat són dues cares d'una mateixa realitat i així ho demostra un estudi dut a terme per **Sant Joan de Déu Serveis Sociosanitaris**: conclou que un 80% de les persones ateses tenen sentiment de soledat, en alguns casos molt elevat. Per revertir aquesta problemàtica, Serveis Sociosanitaris posa en marxa un projecte d'humanització d'espais amb l'objectiu que les persones ateses puguin enfortir el vincle amb els seus familiars i amics.

Durant el 2019, s'inicia un procés participatiu amb els pacients i les famílies dels usuaris i usuàries, i es proposa fer canvis en aquest sentit. Fer un disseny més amable del centre, per exemple, amb zones recreatives que fomentin la cultura i habilitant i condicionant espais perquè siguin més amables, íntims i atractius, podrà donar resposta a les necessitats i voluntats de les persones que assistim. Es tracta, en definitiva, d'oferir un ambient amable i humà que faciliti i faci agradable passar temps amb les persones que estimes. ●

L'atenció sanitària i l'hospitalitat, el cor de Serveis Sociosanitaris

Sant Joan de Déu Serveis Sociosanitaris ofereix una atenció sanitària i social a totes aquelles persones que es troben en una situació de dependència, ja sigui de llarga durada per pèrdua de capacitat física, psíquica o intel·lectual, o temporal.

Laura Fernández, coordinadora de l'Hospital de Dia de Serveis Sociosanitaris, explica que per això és important parlar de *situació de dependència*: **"Això deixa l'esperança que la persona que viu en aquesta situació pugui tornar a la seva situació d'autonomia. És l'objectiu principal dels que treballem als hospitals d'atenció intermèdia i als centres**

Sant Joan de Déu
Serveis Sociosanitaris
sjdsse.cat

Cuidar a la persona cuidadora

A Serveis sociosanitaris saben de la importància de cuidar a qui cuida i és per això que el centre ofereix un curs de suport a famílies i/o cuidadores no professionals de pacients amb deteriorament cognitiu o demència. L'objectiu és donar estratègies i eines per la cura. A l'atenció integral de la persona assistida es contempla en tot moment la família com un element clau en aquest procés de recuperació / rehabilitació / readaptació.

sociosanitaris des de la rehabilitació". I és que més enllà de la situació de dependència, cuiden des d'un punt de vista social i emocional, ja que és complicat, per un pacient, acceptar la seva situació: **"sovint hem de gestionar les frustracions generades per la nova situació i aquí, els cuidadors i cuidadores tenen un gran paper"**. Així doncs, cuiden amb proximitat i des del primer moment: **"l'acollida és la part més important del procés d'ingrés. Els pacients arriben en una situació de fragilitat, a un lloc nou, amb persones que no coneixen i en les que han de confiar. El primer que faig és preguntar-los el seu nom**

i intentar mantenir una conversa activa només ingressar. Que sentin que els escoltem". En definitiva, conèixer la persona d'una manera interdisciplinària: saber les seves pors, inquietuds, dubtes és essencial per cuidar-la d'una manera propera. Per recuperar-se és important estar a prop, i ser-hi en tots els sentits. ●

La Fundació Nostra Senyora dels Àngels acompanya i dona suport a la presa de decisions a persones grans a través de la tutela i d'altres figures de protecció jurídica, que vetllen per la protecció dels seus drets i deures, el respecte a la seva voluntat i el foment de l'autonomia personal.

Desenvolupem aquesta feina des de Nostra Senyora dels Àngels, una entitat tutelar de persones grans constituïda a Barcelona l'any 1958, que inicià la tasca pròpiament tutelar l'any 1994 i esdevé l'entitat capdavantera i amb més nombre de tuteles dins el col·lectiu de gent gran a Catalunya.

El 2009 l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu passa a formar part del Patronat de l'entitat i, al juny de 2018, l'entitat esdevé una Fundació de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu.

Durant la seva trajectòria ha donat suport a més de 970 persones grans.

A Espanya hi ha prop de 2 milions de persones en situació de dependència, el 80% de les quals estan cuidades per no professionals.

DEPENDÈNCIA

La dependència silenciosa

El perfil majoritari de les persones que atenen a la Fundació Nostra Senyora dels Àngels (FNSDA) és el de persones grans especialment vulnerables, amb una alta dependència, i que pateixen algun tipus de patologia o d'altres circumstàncies que afecten la seva capacitat d'obrar. Molts dels usuaris tenen deteriorament cognitiu, però alguns també estan afectats per malalties mentals i altres patologies. S'estudia i revisa cada cas per fer-ne un pla individualitzat.

Una de les gestions més complicades és l'inici de l'exercici del càrrec tutelar, especialment quan són casos de maltractament per part d'una persona propera amb la qual potser hi conviu. **Però, ser dependent no significa no poder decidir sobre la vida d'un mateix.** Una de les principals tasques de la FNSDA és donar veu a les persones grans, buscar quina és la seva voluntat i acompanyar-les en les seves decisions. Poder dur a terme aquestes tasques requereix temps, atenció i sensibilitat per part de l'equip que hi treballa. ●

El maltractament en gent gran, una realitat invisibilitzada

El risc de patir maltractament en el col·lectiu de gent gran està estretament relacionat amb la seva situació de fragilitat i d'aïllament social. No és fàcilment detectable i és molt important que tothom conegui els indicadors per detectar-lo, els protocols i els recursos per atendre la víctima.

En el col·lectiu atès en aquesta entitat tutelar s'han viscut totes les tipologies de maltractament (físic, psicològic, per negligència, sexual, institucional), però majoritàriament el maltractament econòmic. "Podríem dir que és un dels que més triga a fer-se visible, però quan ho fa, la situació sol ser ja molt greu". Conèixer i entendre els factors de risc és molt important per al desenvolupament d'instruments de detecció i de programes de prevenció efectius. Resulta necessari treballar en la prevenció, però també en les fases inicials per aconseguir una detecció ràpida i una intervenció eficaç. I en els últims anys aquesta entitat s'ha especialitzat en aquestes mesures de protecció i detecció.

El 2019, la Fundació ha impulsat un projecte específic de prevenció del maltractament a persones grans a través de tres grans línies d'actuació: l'assessorament a professionals, entitats i particulars; la formació a professionals en matèria de detecció, i la realització d'accions i campanyes de sensibilització i de promoció del bon tracte a la gent gran. A la jornada hi van participar Serveis Socials públics, residències i altres organismes, preocupats per l'augment de casos.

La sensibilització sobre problemàtica del maltractament envers la gent gran i la detecció a temps són clau per aplicar les mesures pertinents i garantir una vida digna a la persona.

244 persones ateses / 20 professionals

Hem detectat que, a l'inici de la nostra intervenció, un 60% de les persones grans patien algun tipus de maltractament. En la majoria de casos correspon a un maltractament econòmic per part del seu entorn més proper.

La tutela i altres figures de protecció jurídica de suport a la presa de decisions

A través de les dues entitats tutelars de l'Orde Hospitalari SJD, la Fundació Nostra Senyora dels Àngels i la Fundació Germà Tomàs Canet acompanyem i donem suport a la presa de decisions de persones grans i persones amb malaltia a través de la tutela, curatela i altres figures jurídiques de protecció.

Durant el 2019, s'ha donat suport a 697 persones i s'ha vetllat per la protecció dels seus drets i deures, el respecte a la seva voluntat i el foment de la seva autonomia personal. L'estigma que pateixen les persones amb malaltia mental i la soledat no desitjada de les persones més grans són les principals dificultats a l'hora d'assegurar el seu benestar integral.

“La Fundació m'ajuda molt en la meua vida; he pogut viure de forma autònoma en un pis de lloguer amb el seu suport quinzenal des de fa 4 anys i he aconseguit portar una vida plena i sense preocupacions.”

Sr. Jaume Balasch Pijoan, curatela a càrrec de la FGTC

Fundació Privada
Nostra Senyora dels Àngels
FNSDA

www.fnsda.org

VOLUNTARIAT

"El voluntariat posa en valor la solidaritat amb la seva proximitat cuidadora i amorosa"

INMA MERINO

Responsable Provincial de Voluntariat

Al llarg de la història de l'Orde Hospitalari, el voluntariat Sant Joan de Déu ha estat present en espais afectius d'acompanyament a les persones més vulnerables. Aquesta proximitat cuidadora i amorosa és un dels senyals d'identitat dels centres de Sant Joan de Déu.

Hem estat capaços d'adaptar-nos als canvis i donar resposta a les noves necessitats socials. A la vegada, les motivacions, inquietuds i perfils de les persones voluntàries també han anat evolucionant de manera que ha estat necessari adaptar-nos a aquest nou context. Des del voluntariat presencial fins als que treballen per a la millora i la gestió dels projectes solidaris, el voluntariat representa l'essència dels valors de Sant Joan de Déu.

Avui la humanitat afronta una crisi sanitària i social global sense precedents. L'impacte de la COVID-19 ens afecta individualment i socialment, i provocarà canvis en cada un de nosaltres, però també en les estructures del nostre món.

En l'àmbit de la solidaritat i en concret en el voluntariat, toca repensar i reinventar-se per

poder seguir al costat de les persones a les quals atenem i evitar que no quedin encara més aïllades. Hem assistit en aquests tres últims mesos a processos tan sorprenents com tractar de confinar "els desconfinats de la vida" per ara tornar a un desconfinament encara més gran.

Moltes persones es pregunten "Què passarà?"; les persones voluntàries es pregunten "Què podem fer?".

El voluntariat representa una de les expressions més potents de participació ciutadana. Les voluntàries i els voluntaris de SJD han respost d'una manera ràpida i àmplia a l'emergència viscuda. Des dels primers dies de la pandèmia, es va articular tota una xarxa de persones voluntàries que es va anar ampliant cada dia i que han cosit milers de mascaretes, tan necessàries i vitals les primeres setmanes; d'altres s'han organitzat per donar resposta a les persones més dependents i subministrar els medicaments que necessitaven i així evitar que sortissin de casa seva; d'altres han escrit centenars de cartes, han gravat vídeos i han fet videotrucades perquè les persones ateses puguin veure'ls i així mantenir aquest fil d'esperança renovant les energies

per continuar sostenint la situació. El voluntariat és sinònim de compromís en les seves diferents expressions i significats, especialment en els contextos de major vulnerabilitat posant el focus en "Com puc millorar la teva vida?", "com puc acompanyar-te perquè compreguis que no estàs sol?", "com puc contribuir que visquis plenament?".

Les persones que comparteixen aquest sentir que mou tot el voluntariat i ho fan cada dia, es tornen més amoroses, més pacients, més generoses i posen llum en espais de molta foscor on el sofriment, l'exclusió, la desigualtat i la injustícia s'atrinxeren. El voluntariat ens recorda que som interdependents, que ens necessitem els uns als altres i representa aquesta ciutadania del món que està cridada a forjar un futur comú al Planeta, a la casa de tots.

Les persones voluntàries són persones senzilles que han decidit comprometre's i posar el seu cor, i això implica donar afecte i deixar-se afectar. Aquesta proximitat cuidadora és sens dubte el més valuós que podem aportar i el que fa que les nostres vides se sostinguin. ●

VOLUNTARIAT

Les cares de la solidaritat

El voluntariat de Sant Joan de Déu és un pilar fonamental des dels seus inicis. Persones que dediquen el seu temps a acompanyar a qui més ho necessita.

Margaret Korhonen
Voluntària a HSJD Palma

La Margaret és una d'aquelles persones que, quan sent que ha de fer una cosa, la fa. Té 74 anys i ara ja en fa més de vint que un dia va decidir fer-se voluntària. Tornava a casa passejant a la vora del mar i quan va veure l'hospital... "vaig tenir una intuïció!", assegura. I va ser així com començaria un camí que l'ha portada a ser una de les voluntàries més veteranes de l'Hospital Sant Joan de Déu de Palma. Quan hi entra, és un altre món: "aquí venim a fer una missió, i per això és important deixar la teva vida a fora, i quan ets aquí aprofitar per acompanyar les persones". Amb elles al centre, sent una enorme gratitud de poder-les acompanyar, i el voluntariat li ha ensenyat a afrontar el dia a dia amb serenitat i maduresa, i que "la vida i la mort van unides, són part del mateix". Aprenent, dedica el seu temps a conèixer les persones que visita i ho fa amb una consigna molt clara: "La malaltia hi és, però això ve després. Primer, les persones". ●

Luisaura Gonzalez Voluntària a PSSJD

El voluntariat no és cosa d'edat, sinó de voluntat i ganes. La Luisaura és una de les nostres voluntàries més joves. Sempre li havia cridat l'atenció, però mai havia acabat de donar el pas. La seva germana era voluntària de SJD i, cada dijous, quan li preguntava com li havia anat, pensava que havia de ser una experiència fascinant i que volia conèixer totes aquelles persones. I així va començar ara fa un any.

Els dimecres, el dia que fa el seu voluntariat, s'han convertit en el seu dia preferit de la setmana. "És igual si estic estressada o trista, durant aquelles hores m'oblido de tot i soc feliç amb els usuaris". Tant és així que la Luisaura està pensant a dedicar-se professionalment a la salut mental. Per a ella, aquesta ha estat "una de les millors decisions de la meua vida". ●

Hakima Arakraki Voluntària Bayt al-Thaqafa

La Hakima és l'exemple de com l'empatia és un motor per canviar les coses. "Jo també soc migrant, i vaig decidir ser voluntària al Bayt perquè sé per tot el que han passat les persones que són allà, m'hi sento identificada i sé tot el rebuig i les pors que poden sentir". Però també sap que poden sortir-se'n: "quan veuen que soc una persona marroquí que els ensenya castellà i que estic integrada a la societat el 100%, els ajuda a tenir esperança. Amb això m'he demostrat que puc aportar a la societat". Ensenyar a les persones de la Fundació Bayt al-Thaqafa a escriure i a llegir és ajudar-les a ser "lliures culturalment", explica, i ella, aprèn "a tenir respecte per d'altres cultures, a no jutjar les persones i conèixer les seves històries", i explica que és "com una teràpia emocional. Sento que, amb la meua història, estic fent alguna cosa bona pels meus orígens". ●

Alfredo Vela

Voluntari a HSJD Pamplona

Que la vida és una muntanya russa tothom ho sap perquè tothom ho viu, però l'Alfredo ha trobat la manera de donar una altra volta i tornar el que un dia va rebre. "Per experiència personal, sé que l'estada en un hospital pot ser llarga i dolorosa, i és important sentir-te escoltat i acompanyat". Té 46 anys i en fa dos que va decidir dedicar el seu temps als altres fent de voluntari a l'Hospital San Juan de Dios de Pamplona. Tot el que fa allà és "invisible, però ple de sentiments: intentes que els pacients estiguin bé, i fer-los veure que més enllà de les circumstàncies, tots tenim un lloc digne en aquesta societat". De la mateixa manera, el voluntariat és un entramat de moltes persones i petits gestos: si puc fer de voluntari també és gràcies als meus companys que ho fan possible. Aprenc cada dia d'ells a no jutjar, a escoltar i a comprendre el dolor, l'angoixa i la por". I sobretot, "aquest projecte és molt important per a mi perquè puc creure en alguna cosa", assegura. "La vida és una muntanya russa i no sabem on ens trobarem l'endemà" i mentrestant, amb el voluntariat gaudeix de les persones. "I arriba un punt" –afegeix– "que les bones intencions s'han de fer realitat". ●

Fernando Villalvilla

Voluntari a HSJD Barcelona

En Fernando té 70 anys i en va estar 13 fent de voluntari a l'Hospital maternoinfantil, 10 dels quals els va passar a la planta d'oncologia, on també el coneixien com el "Sr. dels Globus". I és que l'habilitat que té per fer figures amb els globus i arrancar somriures als nens i nenes hospitalitzats no ha passat mai desapercebuda pels més petits. "Quan hi ha algun nen o nena que necessita ànims, allà estic jo per fer una mica de màgia".

Fa 3 anys que va haver de deixar el voluntariat a l'hospital perquè va tenir problemes de salut, però hi segueix molt vinculat i quan parla de la 8ª planta la descriu com "la universitat de la vida". De tota aquesta experiència ha après que el voluntariat és "un pou de lliçons de vida, lluita, superació, constància, resiliència i molta gratitud".

El Fernando segueix molt vinculat a SJD i ara és voluntari de la Magic Line. Tot el que fa amb la institució ho fa amb respecte, estima i molta calidesa i assegura que "no hi ha satisfacció més gran que poder fer feliços als altres, encara que només sigui una estona". ●

Consol Balaguer

Voluntària PSSJD

Dins d'un mateix espai, la Consol Balaguer ha viscut moltes històries. Ara té 57 anys, i en fa uns vint que va ingressar al Parc Sanitari. Anys més tard, hi ha tornat per agrair tot el que va rebre com a pacient, disposada a desafiar etiquetes i a sumar compromís. "La meua experiència personal com a usuària fa que entengui com se senten, i això sé que ajuda molt". Quan li preguntes què li aporta el voluntariat, et fa una llista inacabable: "he posat el focus cap a mi, he vist les emocions que em mouen i com gestionar-les, i també com influeixen en les relacions que m'han fet créixer". Ha conegut realitats i sectors que desconeixia. "A més, em sento molt cuidada, i la companyia i el suport és mutu. Mentre atenc les persones en situació més vulnerable, aprenc a escoltar millor les persones més properes". I és que les raons per les quals dedica el seu temps al voluntariat són tan diverses com les persones a qui ajuda: "He après de veritat què és la diversitat. Podem aprendre tant els uns dels altres! No sé el diagnòstic de les persones que acompanyo. Només són etiquetes i no defineixen res". La Consol, dia a dia, continua una cadena de superació i solidaritat i ho fa d'una manera simple i poderosa a parts iguals: "Amb aquest temps he après que a la vida no és tant el fer sinó el ser-hi". ●

Mayte Caballero

Voluntària a l'Obra Social SJD

La Mayte és una persona entusiasta, riallera i amb molta energia. Va descobrir el voluntariat ara fa 12 anys, quan va començar a noutats del Maternoinfantil. La necessitat d'estendre la mà i d'ajudar de la manera que fos a qui més ho necessita, la va dur a fer-se voluntària de la institució. Solidaritat, empatia i altruisme són els valors fonamentals que donen sentit al voluntariat, però assegura que "no existeix el treball de voluntari sense una continuïtat en el temps i per això són fonamentals la constància i la perseverança". Diu que intenta aportar el seu granet de sorra per construir un món millor, perquè la Mayte, com tots els voluntaris i voluntàries, és de les que creu que un món millor és possible. Del seu pas per l'Obra social assegura que "cada dia és un aprenentatge, sempre diferent. No crec que arribi mai el dia que pugui dir que he après suficient". ●

SALUT MENTAL

“No hi ha salut mental sense solidaritat ni solidaritat sense salut mental”

CRISTINA MOLINA

Directora d'Anàlisi i Estratègia en Salut Mental de la Província Aragó - Sant Rafael

La Cristina Molina ha dedicat la seva vida a allò que ens acompanyarà sempre: la nostra salut, concretament la mental. Entusiasta, constant i amb una capacitat per gaudir de tot allò que fa, té una mirada sobre el món tan àmplia com ho és el camp que l'entusiasme: ferma defensora de posar la salut mental a la primera línia i de trencar els estigmes que encara arrossega el col·lectiu, té per davant un gran repte professional que l'apassiona. Convençuda de la necessitat de tenir una visió positiva de les coses, la Cristina Molina és de les que gaudeix amb la família i els amics, ballant, a la muntanya o a la platja. Sap trobar moments i espais per trobar-se a si mateixa i assegura que saber gaudir de les petites coses, posant en valor el que tens i no el que et falta, és el primer pas per aconseguir un benestar emocional. Amb ella parlem del seu projecte de vida: la salut mental.

Per què la salut mental ens hauria de preocupar i ocupar més del que ho fa?

Perquè realment afecta totes les esferes de la nostra vida: relacions, qualitat de vida, oportunitats en l'entorn social i laboral, etc. La salut mental va més enllà de tenir una patologia: és un concepte molt ampli, que, si l'ampliem en positiu, aleshores parlem de benestar emocional.

De quines maneres el nostre dia a dia té un impacte amb la salut mental?

Amb l'última crisi econòmica del 2008 hi va haver un augment de l'atur, un augment del percentatge de famílies que van passar a viure sota el llindar de la pobresa, i això va tenir un impacte directe en els indicadors de salut mental. Van

augmentar les taxes de suïcidi, les consultes a les xarxes primària i especialitzada. I ara està començant a passar el mateix amb la crisi de la COVID-19. La soledat de moltes persones, la pèrdua de feina, les condicions agreujades de vulnerabilitat... Totes les crisis tenen un impacte en la nostra salut emocional i mental. Això ens ocupa, ens preocupa i afecta a tots i totes, i per això cal fer un esforç global. Perquè això va molt més enllà de tenir un problema greu de salut mental. De fet, a l'Enquesta de Salut Pública de Catalunya que es fa cada any, el segon gran problema que expressa la població és la depressió i l'ansietat.

Què està fent SJD en l'àmbit de la salut mental? Quina és la prioritat de la institució?

SJD és un referent, una gran institució. És una institució que atén amb una mirada molt holística, per promoure la inserció social i laboral. A més a més té incorporat el potencial de docència i recerca, on també és un referent.

Jo tenia coneixement de SJD des de l'Administració pública, però ara que estic dins he descobert un altre món que acompanya l'assistència: la solidaritat, la sensibilització, el valor del voluntariat, l'espiritualitat... I en definitiva com s'integren tots aquests valors al model assistencial.

Un dels valors més importants de la institució és que atén persones al llarg de tota la vida (infància i joventut, població adulta i persones grans) i que s'ha especialitzat a donar resposta als col·lectius en situació més vulnerable: persones immigrants, en situació de sense llar, refugiades... I vull posar el focus també en la gent gran i la soledat que moltes pateixen. És un repte social tan rellevant que a Gran Bretanya s'ha arribat a crear un ministeri de la soledat.

“Ser solidari és, a més, un factor de protecció de la teva pròpia salut mental.”

En aquest sentit, com es vincula salut mental i vulnerabilitat?

Les poblacions més vulnerables tenen major risc de patir problemes de salut mental. I si en algun lloc cal posar els esforços, és aquí. No m'agrada parlar de vulnerabilitat en abstracte, sinó de persones que es troben en situació vulnerable. Vulnerables ho som tots i totes, i justament amb la crisi de la COVID-19 ho hem vist de manera molt evident. Però hi ha persones que per les seves condicions de partida és més fàcil que es trobin en una situació delicada.

Si no hi ha salut sense salut mental, per què en parlem tan poc?

Aquesta poca visibilitat és reflex de l'estigma que té encara la salut mental. Tot i que la població jove ho té més normalitzat i que cada vegada tenim més informació i la gent està més sensibilitzada, socialment encara se'n parla poc. Això no passa amb altres problemes de salut, com per exemple el càncer. Tot és un procés. Als anys 80, per exemple, també hi havia molt estigma amb la sida, però es va treballar bé a través de campanyes de sensibilització, promoció i prevenció, i la societat ho va integrar més.

Quina visió creus que es té majoritàriament en l'actualitat sobre la salut mental?

La gent cada vegada veu que té algú proper, si no és ell mateix, que ha patit algun problema de salut mental. La sensibilitat social ha canviat, el projecte “Obertament” ha estat clau per unir moviments en primera persona. Però també és molt important la sensibilització a l'entorn educatiu, als mitjans de comunicació, al propi entorn sanitari, a l'entorn laboral on encara costa molt

de dir que es té un problema de salut mental per por a les conseqüències.

En aquest sentit, l'activisme dels moviments en primera persona, format per persones afectades, ha ajudat molt a visibilitzar aquesta problemàtica i reclamar un model d'atenció menys paternalista i més centrat en els drets de les persones.

Què més caldria per acabar de trencar l'estigma?

Són processos que no es resolen d'avui per demà. Una enquesta del Departament de Salut preguntava sobre actituds abans i després de les campanyes de sensibilització i hi havia un canvi molt gran. Per tant, l'impacte de les campanyes hi és i cal seguir-ne fent. També dona molta visibilitat que personatges del món de l'esport o la cultura que hagin patit algun problema de salut mental ho comparteixin amb normalitat. I aconseguir un desplegament del model d'atenció comunitària: que les persones que pateixen un problema de salut mental puguin viure en pisos i de manera autònoma, amb un vida social i laboral totalment integrada a la societat.

Amb quines prioritats hem d'abordar la salut mental?

Hi ha tres ingredients bàsics: promoció, prevenció i sensibilització. Cal invertir en la promoció i la prevenció, sobretot entre la població infantojuvenil, perquè tot allò que puguem detectar i atendre a temps, ajudarà a tenir unes millors condicions en l'etapa adulta.

Cal fer-ho, a més, amb un model multidisciplinari i, en el cas dels adults, posant èmfasi en la inserció laboral. Hi ha molts estudis que demostren que disminueixen les urgències i la hospitalització en totes aquelles persones que tenen un entorn laboral positiu: major funcionalitat i millora de la qualitat de vida. Per això cal també sensibilitzar les empreses.

Cal un abordatge on tothom en formi part: les persones afectades, les famílies, els professionals, l'entorn laboral, el social, etc.

Quin vincle creus que hi ha entre la salut mental i la solidaritat?

No hi ha salut mental sense solidaritat ni solidaritat sense salut mental. La solidaritat és important per a la salut mental, però ser solidari és a més un factor de protecció de la teva pròpia salut mental.

És aquest doble vessant un dels aspectes que més m'ha impactat d'aquesta institució. Cuidem persones amb problemàtica de salut mental. Però, alhora, facilitem la implicació del voluntariat, d'empreses col·laborades, de joves que participen en projectes socials, en definitiva, persones que a través de la seva solidaritat s'impliquen en l'entorn i alhora això els reporta, segur, alguna cosa positiva en la seva pròpia salut mental.

Tenir una mirada àmplia és important. Sí, i la meua trajectòria ho demostra. He treballat 26 anys en l'àmbit de la salut mental al Departament de Salut de Catalunya, 15 anys com a responsable del Pla director sobre salut mental i addiccions. Des de l'Administració tens una sola mirada, molt rica però única, i és important saber què passa a les institucions i als serveis. Per això fa poc més d'un any se'm va presentar aquesta oportunitat de treballar en una gran institució i conèixer i tenir aquesta altra mirada i alhora amb un gran objectiu: desenvolupar un pla estratègic institucional. És un gran repte i estic molt contenta de formar-ne part.

En què t'enriqueix treballar amb la salut mental?

En l'àmbit professional et dona l'oportunitat de conèixer molts sectors, cosa que altres especialitats mèdiques no et donen. La salut mental té un entorn molt enriquidor, col·laborador, reivindicatiu i amb molta mirada i visió positiva. Et permet conèixer l'àmbit educatiu, social, judicial i laboral, i també potencia la interrelació amb professionals, amb entitats però també amb associacions i moviments en primera persona. Però, sobretot, també m'ha enriquit molt en l'àmbit personal. Per això, més que un treball és part del meu projecte vital. ●

CELEBRA EL TEU DIA AMB SOLIDARITAT

Els productes solidaris de Sant Joan de Déu són el detall perfecte per regalar en un dia que no volem oblidar. Fes que encara sigui més especial amb un petit record que pots personalitzar.

Troba aquest i altres productes a la botigasolidaria **SJD.org**

SALUT MENTAL

A Sant Joan de Déu posem la vida de les persones al centre, i per això cuidem el seu benestar emocional: sigui quina sigui la situació que viuen, la salut mental hi és sempre. Per això, oferim assistència bàsica a les persones amb problemes de salut mental, i també diversos projectes de suport per garantir la cura integral de les persones que atenem. Volem millorar la seva qualitat de vida, potenciar-ne les relacions socials i connectar amb les seves emocions, i ho fem sempre amb la complicitat de professionals, voluntariat i empreses i entitats que ens ajuden a fer-ho millor.

Cuidem la salut mental

“Necessitem que la comunitat aculli aquests joves sense espantar-se”

El 2019 ha estat l'any en que la **Unitat Terapèutica del Centre Educatiu Til·lers** del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu ha pogut comptar amb un pis social integrat a l'estructura professional del centre. Un habitatge que forma part del projecte **“La meva llar”** i que està adequat i adaptat per proporcionar suport i acompanyament, en el procés d'emancipació, a joves en situació d'alt risc d'exclusió social que han requerit la intervenció del sistema judicial de menors. Són joves que necessiten un ajut temporal per fer un itinerari i consolidar la seva etapa d'adultesa.

L'objectiu és **“fomentar l'autonomia personal i crear un projecte de vida amb la comunitat, on l'adolescent sigui el protagonista principal”**, tal com diu Maria Ribas, la coordinadora de les Unitats **“Acompanya'm”** de l'**Hospital Sant Joan de Déu Barcelona** i **“Til·lers”** del **Parc Sanitari Sant Joan de Déu**. Els joves són els veritables protagonistes de l'organització de la seva vida i amb aquest propòsit un equip de professionals fan acompanyament psicosocial. Maria Ribas explica que **“hi ha un treball important amb les famílies dels joves i també a nivell comunitari, ja que ens interessa molt que hi hagi una reinserció. Necessitem que la comunitat aculli aquests joves sense espantar-se”**. Projectes com aquest afavoreixen la integració i l'autonomia d'aquests joves. ●

Parc Sanitari Sant Joan de Déu
Xarxa de Salut Mental
www.pssjd.org

Hospital Sant Joan de Déu Barcelona
www.sjdhospitalbarcelona.org

Sant Joan de Déu Terres de Lleida
www.sjd-lleida.org

Fundació Germà Tomàs Canet
www.fundaciogermatomascanet.com

1 de cada 4 persones patirà alguna malaltia mental al llarg de la seva vida.

A Catalunya, un 4,5%, de la població catalana menor de 18 anys ha requerit atenció especialitzada en salut mental

La dansa arriba al CP Brians gràcies a Sant Joan de Déu

“5 days to dance” és una experiència de dansa inclusiva que consisteix en una immersió en el món de la dansa durant 5 dies amb persones amateurs i que té com a objectiu crear i desenvolupar un espectacle col·lectiu.

El projecte, creat pels coreògrafs **Wilfried van Poppel** i **Amaya Lubeigt**, va començar a fer-se a les escoles i, el 2019, s'ha portat al **Centre Penitenciari Brians, on el Parc Sanitari Sant Joan de Déu gestiona la Unitat d'Hospitalització Psiquiàtrica Penitenciària (UHPP)**, gràcies a l'Obra Social de Sant Joan de Déu que finança part dels projectes de cultura inclusiva del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu.

Aquest 2019, una cinquantena de persones preses del centre penitenciari van assajar matí i tarda la coreografia “Home sweet home”, que van representar al poliesportiu de la presó davant de públic resident al centre penitenciari i també de personal de Sant Joan de Déu. La gestora del projecte, Ainhoa Macias, va assegurar que l'experiència és **“un regal que no té preu, tant per als qui dormen dins com per als qui dormen fora.”**

Aquest projecte forma part de Torrents d'Art, el programa de cultura inclusiva impulsat per l'Àrea de Salut Mental del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu i l'Obra Social de Sant Joan de Déu, que compta amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i que té com a objectiu articular un diàleg permanent entre l'art i la salut mental implicant els seus usuaris i usuàries, al mateix temps que s'estableixen aliances amb altres col·lectius amb vulnerabilitat, diverses comunitats i la ciutadania en general.

Participen en el projecte: **12 municipis / 21 entitats / 1.027 beneficiaris directes / 59 voluntaris i voluntàries ●**

Z Zurich Foundation col·labora per finançar el pis per a joves en risc d'exclusió social

Aquesta col·laboració ajuda a impulsar el projecte “La meua llar” i gràcies a aquesta aliança, 5 joves de entre 14 i 23 anys, amb problemàtica de salut mental i/o addiccions, es beneficiaran d'un habitatge digne i suport psicosocial.

Fundació Germà Tomàs Canet L'oci i el lleure com a inclusió social

Gràcies al programa d'inclusió social i comunitària del projecte “Mosaic”, persones amb problemes relacionals i amb una vida social empobrida a causa d'una malaltia mental, aconsegueixen millorar la seva inclusió i participació en la societat a través d'activitats d'oci i de lleure. Mitjançant aquestes propostes, moltes d'elles autogestionades pels mateixos participants, es busca que les persones superin les seves limitacions, s'empoderin i millorin la seva autoestima i el seu benestar.

“En els últims anys, he experimentat una millora en la confiança en mi mateixa i un desenvolupament creatiu i cultural. He desenvolupat l'habilitat d'organitzar i desenvolupar un taller, la d'interactuar amb un grup i la d'expressar raonaments espaiats i creatius. Em sento molt satisfeta de descobrir més coses de mi mateixa.”

B.B.A., persona usuària de “Mosaic”.

MOSAIC és un pla integral d'atenció social i sanitària per a les persones amb problemes de salut mental i addiccions que treballa per millorar la qualitat de vida de les persones ateses, a les comarques de la Catalunya Central. El projecte “Mosaic” promou programes orientats a millorar la situació de les persones del territori en situació vulnerable. Un dels seus principals actius és el Programa d'Inclusió Social i Comunitària, que es va iniciar l'any 2006 gràcies a l'obertura del Club Social Mosaic.

SALUT MENTAL

Treballem per la plena integració de les persones

Itineraris d'inserció laboral

Els **Serveis d'Inserció Laboral** del **Parc Sanitari de Sant Joan de Déu** (Servei d'Inserció Laboral d'Esplugues, Serveis Prelaborals de Sant Boi i el Prat de Llobregat) treballen per facilitar la inserció laboral de persones amb problemes de salut mental, moltes d'elles amb dificultats econòmiques. Però també a dones víctimes de violència de gènere amb una xarxa de suport gairebé inexistent, persones en situació d'atur de llarga durada, persones en situació de pobresa i persones en situació d'exclusió social. ●

250 beneficiaris

La Llar Residència Acadèmia Mariana de Lleida i l'Espai Orfeó Lleidatà inicien el projecte musical COMBO

El passat mes d'octubre, es va iniciar el **projecte COMBO** a l'**Espai Orfeó Lleidatà** on tècnics de l'espai i usuaris de la **Llar Residència Acadèmia Mariana de Lleida** van formar un grup instrumental.

El projecte COMBO consisteix en una sèrie d'activitats col·lectives formades per persones amb un nivell musical similar. Tots i totes formen un grup instrumental que, sota la supervisió d'un professor, treballen un repertori i, alhora, la musicalitat i la capacitat d'improvisació. Aquesta és una activitat on el treball en equip és fonamental per aconseguir un objectiu comú. Aquest projecte ajuda a millorar el benestar emocional de les persones ateses a la Llar. ●

Els quiròfans del futur amb la solidaritat de sempre

Aquesta és la història d'un somni fet realitat: els quiròfans d'alta tecnologia. Però és, sobretot, la història del que signifiquen. Gràcies al nou bloc quirúrgic de l'Hospital maternoinfantil, els cirurgians poden disposar d'imatges en temps real de la zona que operen, i també podran tenir més precisió i la possibilitat d'utilitzar tècniques molt menys invasives. Però més enllà de totes les possibilitats tecnològiques, per damunt de tot hi ha un "gràcies" enorme a tothom que ha fet possible aquest avenç.

El projecte s'ha fet realitat gràcies a la solidaritat de tothom que ha fet donacions per aconseguir-lo. Un cop més, s'ha creat una cadena que comença i acaba en les persones: la gratitud dels pacients, dels qui han fet donacions i també, la dels metges: **"Per a nosaltres és un somni ple d'il·lusió, entusiasme i alegria, i és gràcies a l'ajuda incondicional de tothom i de la seva generositat"**, diu Juan José Lázaro, el director de l'Àrea Quirúrgica. Un missatge de gratitud amb majúscules que demostra que darrera de l'alta tecnologia hi ha la solidaritat com a causa i conseqüència de tot i les ganes de cuidar de sempre.

A l'Hospital maternoinfantil es treballa per atendre, acompanyar i guarir els infants, però també perquè la seva experiència, i la de les seves famílies, sigui el més positiva possible. Caminant cap al futur, l'Hospital ha estrenat els primers quiròfans pediàtrics

d'Espanya que integren en un mateix espai quirúrgic una ressonància magnètica, un TAC i un arc híbrid. Dos mil dos-cents metres quadrats amb vuit quiròfans i una sala de reanimació amb deu llits, dels quals quatre estan destinats als pacients crítics. Però, a banda del benestar dels pacients, **"també ha permès millorar molt l'experiència dels professionals, que, al cap i a la fi, son els principals usuaris dels quiròfans"**, diu Osmeli Navarro, cap de l'Àrea Quirúrgica en Direcció Infermera.

Tal com explica José Lázaro, un dels impulsors del projecte, això suposa un **"canvi de paradigma"** a l'hora de treballar: els metges ara poden disposar de tecnologia 3D, d'imatges en realitat augmentada de la zona que estan operant i ser més precisos en intervencions complexes, com les extirpacions de tumors cerebrals. **"Amb aquest sistema tecnològic**

podem treballar millor, estem fusionant la cirurgia i les tècniques de radiodiagnosi a un entorn comú: el quiròfan". **"Abans, cada dia havíem de fer un Tetris per poder tenir tot el que necessitàvem, que no ens molestessin els cables... Ara tenim molt més espai i el bloc quirúrgic està molt més ben organitzat. És un canvi radical, al qual també ens hem hagut d'adaptar i formarnos per aprendre a controlar aquesta nova tecnologia"**, explica l'Osmeli Navarro.

I és que les possibilitats són infinites: també podran observar com varien els fluids a diverses àrees del cos. **"Abans només podíem intuir-lo, però ara podrem veure'l, corregir-lo, i fins i tot gravar la intervenció, que ens anirà molt bé per a la docència o per explicar a les famílies tot el procediment"**, diu Juan José Lázaro.

Hospital Sant Joan de Déu
Barcelona

www.sjdhospitalbarcelona.org

INFÀNCIA I JOVENTUT

La tecnologia més avançada

Un quiròfan amb ressonància

Un dels vuit quiròfans del nou bloc quirúrgic està pensat per a les intervencions de neurocirurgia, i disposa de ressonància magnètica perquè l'equip mèdic pugui sotmetre el pacient a una prova immediatament després de les intervencions d'extirpació d'un tumor cerebral. Així doncs, poden evitar reintervencions.

Aquest equipament també és útil per a l'ablació percutània termal per làser, una intervenció que destrueix els tumors cerebrals que es troben a llocs especialment difícils del cervell. Una tècnica que aquest hospital ha dut a terme per primera vegada amb nens a Espanya. Ara, la intervenció i la recuperació seran molt més ràpides perquè per al diagnòstic de la imatge i la ressonància no caldrà que traslladin el pacient.

+ de 15.000 intervencions quirúrgiques cada any

Superfície de 2.200 m², més del doble que l'anterior

8 quiròfans i 1 sala de reanimació de 10 llits

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Un arc híbrid

Aquest aparell serà molt útil per a les intervencions d'escoliosi, una operació molt freqüent a l'hospital. Gràcies a l'arc, els traumatòlegs podran veure amb realitat augmentada on posen exactament els claus a l'esquena, i així es redueixen complicacions postoperatòries.

Un TAC portàtil

Amb aquest TAC, que es podrà utilitzar a tots els quiròfans, podran fer moltes intervencions quirúrgiques de diverses especialitats amb molta més precisió.

A més, un tercer quiròfan ha estat dissenyat per a cirurgies cardíques, amb una bomba extracorpòria per a pacients de baix pes i prematurs, i un sistema d'integració d'imatges a través de l'esòfag que permet veure el cor en 3D.

Fins i tot, tindran armaris i papereres intel·ligents per tenir un millor control del material que utilitzen. Sabran quan arriba material al quiròfan, on està emmagatzemat, quan s'ha utilitzat i amb quin pacient. **“Quan s'esgota el material, el sistema avisa automàticament al departament que correspon”.**

En aquest sentit, per dissenyar el projecte, han comptat amb tots els actors que formen part del centre neuràlgic de qualsevol hospital, pensant en tothom: cirurgians, anestesiastes, personal d'infermeria i auxiliars clínics, equips de farmàcia, responsables de l'àrea de l'experiència del pacient, d'informàtica, planificació, neteja i bugaderia. I com no podia ser d'altra manera, també han comptat amb la participació dels pacients i de les famílies.

I és que, en definitiva, el punt de vista del pacient és igual d'important que tots els altres. **“Hem parlat amb ells perquè ens expliquin quines necessitats tenien, què trobaven a faltar. En els antics quiròfans, per exemple, les famílies no tenien una sala d'espera on guardar les seves pertinències. Ara hem posat armariets, dutxes, banys i més sales d'espera a prop”**, explica l'Osmeli Navarro.

Acompanyem les famílies

Mentre les famílies esperen, el camí cap al quiròfan també és dur: quan el nen o nena és transportat amb la llitera, el seu principal camp de visió abans d'entrar a quiròfan és el sostre, i per això els interioristes han decidit decorar-lo pintant aus de tots els colors. D'aquesta manera, han plantejat una ambientació centrada en el món animal i tots els passadissos estan plens de dibuixos d'aus per fer un espai més agradable, familiar i que convidi a relaxar-se. Una vegada dins del quiròfan, fins i tot tenen un espai de joc on entretenir-se i en tres quiròfans hi ha projectors perquè puguin veure a la paret la seva sèrie preferida abans d'adormir-se, o figures d'animals projectades. A més, el sistema lumínic intern permet canviar de color segons cada moment: quan el nen o nena entra al quiròfan, li posen una llum verda que ajuda a relaxar-se. I mentrestant, els pares i mares que esperen a fora, ara estan més connectats que mai: abans d'entrar, posen al nen una polsera de geolocalització i, d'aquesta manera, una sèrie d'antenes distribuïdes estratègicament per les dependències registra on es troba en tot moment. A través d'una aplicació del mòbil poden accedir a aquesta informació i saber quan el seu fill o filla ha sortit del quiròfan o quan està a la sala de reanimació. A més, el metge també els pot avisar a través d'aquest sistema per fer una reunió amb els pares i informar-los de la intervenció.

I, a dins del quiròfan, la connexió també és amb al món exterior: el nou bloc quirúrgic compta amb finestres que permeten tenir llum natural per millorar el benestar dels professionals que hi treballen. Des de fora, doncs, entra llum i, d'alguna manera, energia de les vides anònimes dels altres, que moltes d'elles han ajudat a fer possible aquest nou món d'oportunitats en un quiròfan.

Cuidem i cuidarem

I és que més enllà del dia a dia de les operacions que hi executin, també és una mirada contínua al futur: un nou *software* que hi ha incorporat recopilarà informació sobre tots els procediments, i també diversos paràmetres que després es podran revisar i comparar. Una informació molt valuosa perquè permetrà, en un futur, fer estudis d'investigació per personalitzar i millorar els procediments.

Amb aquesta nova tecnologia a Sant Joan de Déu volem millorar el dia a dia de tothom alhora que caminem cap al futur: volem seguir cuidant a qui més ho necessita i fer-ho cada vegada millor. Per això, sempre que sigui possible i gràcies a la solidaritat de tothom, avançarem amb la tecnologia del futur, però ho farem a partir dels petits detalls del dia a dia i cuidant amb la solidaritat de sempre.

Aquest nou bloc quirúrgic ha estat possible gràcies a la inversió del Servei Català de la Salut i donacions d'entitats com la Fundació Privada Daniel Bravo Andreu, la Fundació Nou Mil·leni, l'Associació Benèfica Anita, la Fundació Barberà Bardés, la Fundació Creatia i Mindray, entre d'altres

Altres cares de la solidaritat

A més a més de les innovacions tecnològiques, la solidaritat de tothom també ha permès seguir avançant en molts altres àmbits que l'Hospital també cobreix. En aquest sentit, s'han reforçat els programes assistencials vitals com la **Unitat de Cures Pal·liatives**, que treballa sempre amb l'objectiu d'oferir suport físic, social, emocional i espiritual a les persones que ho necessiten, ajudar a controlar els símptomes que poden presentar-se en malalties complexes i, sobretot, garantir el benestar del nen i la família.

També s'ha reforçat la **Unitat Funcional d'Abús a Menors**, una resposta mèdica i psicossocial especialitzada, o les **Unitats de Suïcidi i Addiccions** per seguir treballant per l'especialitat en l'avaluació i el tractament de casos complexos, caracteritzats per la presència del consum de substàncies. També, al mateix temps, treballen amb l'addicció a les tecnologies.

D'altra banda, s'han seguit impulsant els projectes destinats a **humanitzar** l'atenció dels petits valents i les seves famílies. Gràcies a tothom també s'ha permès seguir avançant en la **investigació de malalties pediàtriques**, la qual cosa ha fet possible ajudar nens d'altres països a recuperar la seva salut i oferir a les famílies amb menys recursos el suport que necessitaven en un dels moments més difícils de les seves vides.

SENSELLARISME

REPORTATGE

24 hores
a Serveis
Socials

El temps passa igual per a tothom i alhora de maneres molt diferents: hi ha persones que passen les 24 hores del dia vivint situacions de molta vulnerabilitat. Conèixer les realitats i el dia a dia d'altres persones engega el motor imparable de l'empatia: la societat arriba lluny quan s'acosta a cada història. Per això, passem 24 hores amb residents, voluntariat i professionals de **SJD Serveis Socials**. Visitem Hort de la Vila, un dels dos centres residencials de l'entitat que acull prop de 90 persones que viuen en situació de sense llar. Aquí no només es garanteixen les necessitats bàsiques de la persona, sinó que es posa el focus en els residents i és des d'ells mateixos, des d'on se'ls acompanya. Ens apropem al dia a dia de totes aquestes persones que saben molt bé com és viure i conviure en situacions de vida d'alta vulnerabilitat.

Amb una abraçada i molta emoció el José s'acomiada dels seus companys. Posen així punt i final a un cap de setmana de convivència a Sant Antoni de Vilamajor que els ha permès gaudir de la natura i la companyia amb altres participants dels diferents programes d'habitatge. Dos dies on persones ateses per SJDSS, professionals i voluntariat conviuen fora del seu entorn habitual. Són les colònies del programa Llars de Sant Joan de Déu Serveis Socials i tenen com a finalitat facilitar "un moment de 'vacances' als residents i exresidents del programa a través d'uns dies distesos on aquestes persones ho passin el millor possible", explica Jérôme Roger, educador social de SJDSS i un dels organitzadors de la sortida de cap de setmana.

Dies de respir

Les vacances tenen un efecte positiu sobre el benestar de les persones: passar uns dies fora de la realitat quotidiana els genera beneficis com la reducció de l'estrès. Hi troben la possibilitat de trencar la seva rutina i tenir altres visions de la vida, recuperar energia i de vegades trobar solucions senzilles a problemes que abans semblaven irresolubles. En Jérôme està convençut que marxar uns dies **"els permet consolidar els vincles entre companys o persones que ho han passat igual de malament. Les colònies fomenten situacions improbables i oportunitats per conèixer els altres participants en un context diferent. És una oportunitat per conèixer gent nova, riure i passar el temps fent coses noves i agradables"**.

És el cas del José, que participa en el programa Llars, un dels vuit programes que ha posat en marxa SJDSS. Ell, que és una persona afable i molt comunicativa, valora que **"aquests dies van molt bé perquè veus que tothom està feliç i tu també. I són uns dies en què tot es veu diferent i els vius amb il·lusió"**. ●

El moment de tornar a començar

D'aquí a unes hores el José serà a casa seva. Té 69 anys i ara viu a un pis del programa Llars amb dues persones més. En fa 7 que ho va perdre tot, també la seva llar. Un camí difícil que mai hagués imaginat que hauria de viure. En José treballava com a conductor d'autobús i tenia una vida estable, però un divorci complicat i la pèrdua de la seva feina el van abocar a una situació cada cop més precària i finalment es va trobar sense un lloc on viure.

Amb el suport de SJDSS ha aconseguit tornar a començar i fer un camí nou. L'habitatge del programa Llars li ha proporcionat estabilitat fins que recuperi la seva autonomia i trobi una sortida a la seva situació. Abans, però, en José va estar vivint al centre residencial Hort de la Vila. D'aquella època i malgrat la situació, en guarda molt bon record per l'ajuda que va rebre. **“A SJD em van respectar i cuidar en tot moment i em van ensenyar a demanar ajuda i a veure que sempre pots tornar a començar si t'ajuden a fer-ho”.** ●

Els instants quotidians

Quan la persona ja ha assolit els objectius fixats en el seu camí però encara requereix de suport per estabilitzar el procés de millora, es posen en marxa altres recursos de l'entitat per continuar el camí. Ho fan, per exemple, amb el programa Llars, en el que participa en José.

“Una llar és on tots ens desenvolupem com a persones, on podem relacionar-nos amb els amics i familiars, i és quan, les petites coses cobren sentit: fer un cafè quan ens ve de gust, comprar, cuinar...Aquests petits gestos quotidians són possibles quan es té una llar. Tenir una llar és viure dignament en el teu propi entorn. És la base per refer-se i recuperar-se, trobar l'estabilitat i la seguretat que tots necessitem”. La Charo Sillero és la responsable del centre residencial Hort de la Vila. Porta 5 anys gestionant l'equipament, coordina els treballadors i educadors socials i és ella qui valora les arribades i les sortides de tots els usuaris del centre. **“La nostra feina és estar al costat de les persones en situació de vulnerabilitat i d'exclusió en tot moment i el temps que sigui necessari”.** Les persones que hi viuen són majoritàriament homes d'entre 45 i 70 anys. **“Nosaltres**

partim de la base que tothom té capacitats i habilitats i que recuperar l'autonomia plena és possible”. SJDSS fa un seguiment personalitzat de tots i cadascun dels residents, que aborda totes les àrees imprescindibles per aconseguir-ho: des d'un treball emocional a un de formació professional, on els residents poden aprendre o desenvolupar diferents tasques com informàtica, lectura o costura. ●

CENTRE DIÜRN FOLRE

El centre diürn Folre té més de 20 anys d'història, quan el van iniciar un grup de voluntariat, monitors d'esplai de la Parròquia de Sant Josep, que volien donar una primera acollida a les persones que estaven en situació de carrer. D'aquesta manera, es va constituir l'Associació Folre. Temps després, s'hi va sumar Càritas, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Badalona i, més endavant, quan es va obrir servei de menjador al migdia, també s'hi va sumar la Fundació Llegat Roca i Pi.

Des del setembre de 2019, s'ha unit al projecte l'Orde Hospitalari Sant Joan de Déu per sumar-hi esforços i junts fer créixer l'atenció a les persones en situació de sense llar de la ciutat de Badalona.

Folre és un espai d'acollida diürn que ofereix un espai de relació amb professionals i voluntariat. Permet iniciar processos de millora personal i ofereix també una cobertura de les necessitats bàsiques. Hi treballa un equip format per 7 treballadors i treballadores que compten amb el suport de 26 persones voluntàries. Junts atenen diàriament una mitjana de 35 persones.

PROGRAMA D'INCLUSIÓ BISBE CARRERA

El Programa d'Inclusió Bisbe Carrera (PIBC) té com a objectiu atendre les persones en situació de sense llar residents a Badalona, especialment de les categories 1 i 2 de la classificació europea ETHOS (sense sostre i sense llar), i aconseguir la seva plena recuperació.

El Programa està impulsat per Càritas Diocesana de Barcelona, la Fundació Llegat Roca i Pi i l'Orde Hospitalari Sant Joan de Déu, i està gestionat per Sant Joan de Déu Serveis Socials - Barcelona. Actualment, el Programa ofereix acollida residencial a 7 persones en 2 pisos d'inclusió i el centre diürn Folre.

SENSELLARISME

Temps d'incertesa i superació: quan l'acollida ho és tot

Sens dubte un dels moments més complicats de les persones que entren noves al centre és l'acollida, el primer contacte. Aquest moment genera molta incertesa i les persones noves ho viuen amb por i inseguretat. Venen de viure experiències molt difícils i doloroses, i alguns arriben directament del carrer. És per això que les persones que estan a la recepció han de tenir una sensibilitat extrema a l'hora de dur a terme aquesta primera acollida. És el cas del Marc Camprodon, ell és integrador social, que treballa al centre residencial Hort de la Vila des de 2011. **“Les persones arriben molt nervioses, vulnerables, sovint desorientades i sobretot cansades. Moltes vegades, tenen necessitat de poder treure tot el que porten dins i ho fan només entrar. Hem de ser comprensibles i atents, acompanyar la persona en aquest procés i que ens vegi com a iguals. Nosaltres només som frontisses que fem que la porta s'obri amb suavitat”**. Un cop s'ha fet la primera acollida, comença un procés d'adaptació, en alguns casos és més complicada i en d'altres és més fàcil i ràpida. És el cas de l'Àngela. La coneixem mentre dina al menjador del centre, un espai important perquè és un dels cors d'Hort de la Vila, que en Marc també coordina i que, assegura, **“ens serveix per establir diàlegs on la persona explica coses de la seva vida i experiències o records. També podem detectar mancances o problemes amb l'alimentació, la higiene... Realment és un espai on es poden establir molts bons vincles”**. ●

2019

3.696 persones sense llar a Barcelona:
1.027 dormen al carrer

684 persones ateses a SJDSS

111 dones sense llar ateses als centres de SJDSS (16,4%)

L'Àngela, història d'una superació

L'Àngela fa 10 mesos que viu aquí. Té 66 anys i és àvia d'un nen de 3 anys. Es considera una persona sociable, optimista i molt col·laboradora. Ha estat tota la vida fent de cuidadora. Abans de quedar-se sense un lloc on viure va cuidar una persona gran i tenia la possibilitat d'allotjar-se a casa seva. Quan aquesta persona va morir, l'Àngela es queda sense feina i sense allotjament.

En aquest camí ple d'incerteses assegura que ha trobat persones i entitats que l'han ajudat, com l'Hospital Sagrat Cor, personal del SIS, Serveis d'Inserció Social, i personal d'Hort de la Vila. Durant la seva estada aquí, a Hort de la Vila, ha estat netejant pisos fins a aconseguir la jubilació. Ara té una petita pensió de jubilació i el seu projecte de futur més immediat és marxar a viure amb el seu fill i el seu net, que viuen a Barcelona i que tampoc no tenen una situació fàcil. La seva il·lusió és poder fer d'àvia. De tot aquest camí tan complicat, n'està contenta perquè **“he sabut superar els problemes i ser forta. He après a portar una vida endreçada i això és important”**. I és que l'Àngela ha aprofitat tot el que se li oferia per aprofitar l'oportunitat d'aprendre. **“Estic contenta perquè aquí fem moltes activitats i això és molt important per mantenir la ment ocupada. A més a més, he pogut aprendre a cosir y cuinar, cosa que no havia fet mai abans”**. L'Àngela s'encarrega d'anotar el marcatge de la petanca, cuida les plantes d'Hort de la Vila i cus, sempre cus peces de roba molt especials, com per exemple el vestuari dels titelles d'Hort de la Vila o l'*attrezzo* del grup de música The Notas. ●

El sensellarisme en dones, una realitat doblement invisibilitzada

L'Àngela és una de les 111 dones que ha atès SJD SS BCN durant el 2019. Una xifra que va en augment i que ja representa el 16% de les persones que passen pels programes i recursos de l'entitat. Les dones en situació de sense llar són una realitat invisibilitzada que pateixen una doble situació de vulnerabilitat. Cristina Huerto és treballadora social i forma part del treball que s'està fent a SJD SS BCN per incorporar la perspectiva de gènere en l'atenció. **“Incorporem aquesta perspectiva en un sentit global. En el pla de treball de les dones ateses, a l'organització i al disseny arquitectònic del centre, en la mateixa convivència amb la resta de residents i també en afavorir espais específics de dones, íntims i protegits, on s'aborden qüestions comunes de les dones pel simple fet de ser-ho”.**

La Cristina i SJDSS tenen clar que sovint aquestes dones fugen de la violència i aquesta necessitat les porta a una situació de molta inseguretat i assetjament, ja sigui vivint al carrer o en altres alternatives. **“Hem de partir d'aquesta realitat per començar a atendre aquestes dones i adaptar tota la nostra intervenció incorporant aquesta perspectiva per oferir un espai segur, digne, íntim i de confiança, i que puguin, així, reconstruir la seva vida”.** ●

Un estudi fet per la UB aquest 2019 indica que el 69% de les dones en situació de sense llar ha patit violència de gènere.

Temps per desconectar: més enllà d'un lloc on viure

Reconstruir la vida passa també per fer activitats que ajudin a desconectar. **“Que les persones ateses participin en activitats els fa sortir de la rutina diària, que és bastant complicada, i fa que comparteixin moments amb els residents i voluntaris. Normalitza una situació”**, segons ens explica Imanol Cordero, voluntari d'Hort de la Vila des de fa 1 any. L'Imanol dinamitza els espais lúdics d'Hort de la Vila, per exemple: jocs de taula, als cafès tertúlia, al ping-pong i molt especialment la petanca.

PROGRAMA EXTERNS

El programa EXTERNS és un servei de prevenció amb el qual assegurem l'acompanyament social un cop les persones han finalitzat el seu procés als centres residencials o pisos d'inclusió, per evitar que tornin a una situació de sensellarisme.

En una aposta per prioritzar la prevenció com a sistema per fer descendir el nombre de persones en situació de sensellarisme, el darrer any s'ha incrementat el nombre de persones ateses en aquest programa: són 74 les persones que ja no estan als nostres centres residencials o pisos d'inclusió i han pogut rebre acompanyament social.

EXTERNS rep el suport de l'Ajuntament de Barcelona i del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Tots els seus companys coincideixen a dir que l'Imanol és un dinamitzador nat. Amb ell parlem sobre què l'ha dut a fer voluntari i què n'extreu de tot aquest any fent aquesta tasca. **“Crec que puc aportar alguna cosa a la vida dels altres i a la societat. Tu tens la sort de poder gaudir d'una vida correcta: una família, un lloc on dormir... és veure com podem ajudar aquestes persones. Quan coneixes les persones que viuen aquí, canvia totalment la percepció que tenies sobre els persones sense llar”.** ●

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

SENSELLARISME

INSULA

El projecte Insula és el resultat d'una aliança entre Càritas Diocesana de Barcelona, Fundació Formació i Treball, Fundació Mambré i Sant Joan de Déu Serveis Socials, per tal de donar resposta a les actuals dificultats de les persones en situació de sense llar en l'accés a l'habitatge.

El projecte té la finalitat de garantir les condicions òptimes per tal que les persones puguin desenvolupar un procés de recuperació personal i familiar, augmentar l'autonomia i facilitar l'accés a Drets.

Insula està adreçat a persones soles i famílies en situació de vulnerabilitat social i exclusió social i té l'objectiu d'afavorir el seu accés a un habitatge compartit en règim de lloguer, tot oferint acompanyament social, acompanyament laboral per millorar la seva ocupabilitat i autonomia econòmica i suport econòmic que complementi les rendes disponibles, quan sigui necessari. A final de 2019, disposàvem de 5 pisos i ateníem 13 persones (de les quals 3 famílies) Actualment ja tenim 10 llars i atenem 24 persones.

Estones de reflexió: les nits a Hort de la Vila

Són les 20:30 h, al menjador es reuneixen els residents de nou i l'Àngela comença a sopar. Aquesta hora, el ritme i fins i tot el soroll són més lents i pausats que al torn del migdia. **“La nit té un component inevitable que ens convida a fer balanç de com ha anat el dia i sovint podem comentar i compartir inquietuds”** ens explica el Joel Badia, integrador social d'Hort de la Vila des de fa 1 any.

El Joel està a la recepció durant el torn de nit. Amb ell parlem de la seva feina i de com són les nits en un centre com aquest. Ens explica que les nits a Hort de la Vila sempre són una sorpresa. I és que poden ser un degoteig constant de persones que es dirigeixen a la recepció perquè necessiten parlar o no poden conciliar el son; o poden ser nits silencioses i molt tranquil·les on ell aprofita per fer tasques més invisibles a primera vista, com organitzar magatzems o donacions.

Hi ha nits on la música també n'és la protagonista i són petits grans moments que fan que els usuaris puguin connectar també amb les seves emocions. Una de les activitats que ha impulsat el Joel és el taller de músics d'Hort de la Vila, on es va crear el grup musical The Notas i on l'Àngela hi ha participat cosint part de l'attrezzo. **“Aquestes activitats són una forma d'intervenció social molt més pròxima en què es poden treballar des d'habilitats socials i cognitives fins a la cohesió de grup, d'una manera molt més distesa”.**

Ens acomiadem de l'Àngela amb el seu somriure d'orella a orella mentre puja escales amunt cap a la seva habitació. Son les 11 de la nit i abans que s'apaguin els llums li desitgem molta sort per al camí que és a punt de començar.

Passada la mitjanit, en Joel prepara el menjador per l'esmorzar de l'endemà i ens explica que el que més li agrada de la seva feina és **“poder compartir històries de vida amb persones de moltes cultures, tradicions i realitats diferents. Això fa que la visió que tenim sobre la nostra realitat es trenqui i ens permeti veure que tenim encara molts estigmes per trencar com a societat”.**

En Joel parla de la seva feina amb molta satisfacció, i quan li preguntem com ha arribat fins aquí ens explica que sovint recorda un professor que li deia: “busca una professió que, quan arribi l'hora d'anar a dormir, et permeti descansar pensant que has fet el possible per fer del món un lloc una mica millor”.

Quan en Joel s'acomiada, pensem que potser sí, que un món més just i solidari és possible. Però això vol dir molt més que tenir una llar on viure. Sota un sostre, el dia a dia de les persones, el seu temps, ha d'estar ple de possibilitats: d'instants de poder fer un cafè i d'altres gestos quotidians, d'estones de reflexió, de temps per desconnectar i passar-ho bé, de dies de vacances i inevitablement, també de temps d'incertesa. Però, sempre, el temps també ha d'estar ple d'oportunitats per tornar a començar. Un sostre és el primer pas per fer que les persones puguin construir la seva vida. I és des d'aquí on podem començar a cuidar i, fent-ho, construir una societat millor. ●

Humanització d'espais: sentir-se bé a casa.

Després de sopar, alguns dels residents, com l'Àngela, gaudeixen d'una estona de televisió. Aquest espai els fa sentir com a casa. Diversos estudis afirmen que l'espai està directament relacionat amb l'estat d'ànim. El 2019, SJDSS ha iniciat un procés d'humanització, que, en la primera fase, ha millorat els espais comuns, com el menjador o la sala de TV.

Aquest projecte s'ha dut a terme gràcies a la col·laboració de l'OS SJD i de la Fundació Prado Pinto, que ha permès renovar part del mobiliari, no només als centres residencials sinó també al Centre Diürn Folre (Badalona). Així com Novasol, Itziar Ferret, Teresa Cabani i 15 empreses de l'Associació de Fabricants de Bricolatge i Ferreteria.

DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

Cuidem les persones posant en valor les seves capacitats

La integració de les persones és imprescindible per a una vida plena. No tenir feina agreuja el dia a dia de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat. Potenciem la inserció laboral en un mercat de treball on es valorin les capacitats de tothom i ho fem establint aliances amb empreses, entitats i serveis dels territoris, fet que facilita una atenció enxarxada, eficient i a la mida de cada persona.

L'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu mitjançant la Fundació Germà Benito Menni gestiona el CET El Pla (Almacelles, Lleida) i Intecserveis CET (Sant Boi de Llobregat).

Centre Especial de Treball (CET) El Pla

**114 persones ocupades
9 insercions en empresa ordinària**

El 2019 ha augmentat el nombre de casos d'inserció en empreses ordinàries. L'experiència ens diu que el treball ajuda a millorar l'autoestima i la confiança, factors clau per fer el pas definitiu a una empresa ordinària, ja sigui a través del CET o per iniciativa pròpia.

El 2019 hem creat els fonaments d'un nou projecte que veurà la llum aquest 2020. "Ôs rentado" és un projecte innovador i solidari que compta amb el suport de l'Obra Social i permetrà donar la primera oportunitat laboral a joves migrants sols. Es tracta d'una estació de rentat de vehicles ecològica. A l'"Ôs rentador" treballem de forma conjunta i coordinada amb persones amb discapacitat i joves migrants sols. ●

Intecserveis

103 persones ocupades

En l'activitat dels CETs hi és molt present la **Unitat de Suport a l'Activitat Professional (USAP)**, l'equip multidisciplinari de professionals encarregats de facilitar l'ajustament personal i social a tots els treballadors. "És vital fomentar la integració laboral de persones amb discapacitat, oferir-los llocs de treball, i així augmentar el desenvolupament personal d'aquestes persones que tenen poques oportunitats. Per a nosaltres, la inclusió sociolaboral de les persones amb especial dificultat és una de les especialitzacions més preuades, encara que no sempre és fàcil".

Una de les fites més importants de l'any 2019 que ha tingut lloc a Intecserveis és la nova col·laboració amb la **Fundació Escoles Garbí** amb el servei de neteja. La confiança d'aquest client ha possibilitat oferir l'oportunitat d'un lloc de treball estable a 8 persones, que suposa un increment del 5% al servei de neteja. ●

CET El Pla
www.cetelpla.org

Intecserveis CET
www.intecserveis.org

OBJECTIUS DE
DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

RECERCA I DOCÈNCIA

“La recerca és inquietud per millorar el món”

ENTREVISTA

Dr. JOSEP M. HARO

Psiquiatra i epidemiòleg format a l'Hospital Clínic i a la Universitat Johns Hopkins, on va fer un màster i un doctorat. Té 55 anys i es considera una persona perseverant, constant i entusiasta de la seva feina. Defensor del treball en equip, imprescindible per fer recerca, quan parla de la seva feina se li il·luminen els ulls. Només d'escoltar-lo queda clar que la recerca ocupa la seva vida: “és la meva feina, però també la meva diversió i no em canso mai de dedicar-hi hores. A més, és una manera de contribuir a millorar la societat. És una mica una ONG”, diu mentre somriu.

Malgrat trobar-lo a la llista de científics més influents del món assegura que, més enllà de l'orgull que això pot generar, el verdaderament important és contribuir a la millora de la salut de la gent. I justament aquesta és la màgia de la seva feina: el Dr. Haro fa recerca perquè li apassiona la inquietud i la voluntat de conèixer més. Davant d'un repte científic és dels que pensa **“He de poder comprendre, afrontar i millorar la situació”** i no para fins que ho aconsegueix. Per a ell la recerca és una mirada sobre el món. Una manera incansable de trobar solucions allà on sembla que no n'hi ha, una manera d'obrir camins allà on tot encara està per fer. I potser és això, aquesta sensació de descoberta el que més li agrada de la seva feina: aproximar-s'hi per entendre qüestions que no entenem, observar aquestes situacions per resoldre-les, aprendre'n i finalment aconseguir resultats que impactin en la població. Quan això passa, diu, **“és la**

millor part de tot. Has contribuït a millorar la salut de les persones i aquest és el motiu pel qual treballlem”. Però tot el que fa, insisteix, no ho poden fer sols. La feina dels investigadors és important, però també ho és per igual la que fan els clínics, que coneixen els pacients de prop i saben quins problemes poden tenir, i també i sobretot, **“és essencial comptar amb les persones que són ateses i que poden explicar quina visió tenen del que pateixen, com se senten i què necessiten”**. Sense aquests tres agents ni un bon finançament, la recerca no seria possible. La seva visió de recerca, doncs, es basa en la inquietud però també en la bona predisposició, el treball en grup i, sobretot, la confiança i l'empatia entre les persones que la fan possible, que també és, de fet, el que fa créixer una societat que es cuida. En definitiva, assegura, **“la solidaritat i la recerca comparteixen finalitat: aconseguir un món millor”**.

Què és la recerca per a tu?

La inquietud per mirar les coses. Quan fem recerca és perquè veiem que un problema no té solució, i busquem la manera de trobar-la. Busquem entendre-la perquè volem avançar.

Quin paper tenen els investigadors a la nostra societat?

En part, la societat avança per la millora del coneixement que tenim de les coses. L'investigador intenta ampliar-lo. Dins de la medicina, fem recerca per desenvolupar nous tractaments, entendre millor les malalties o saber com prevenir-les. La investigació vol saber el perquè de les coses, i això ens fa una societat millor.

Ens fa millors. Però la valorem prou?

Jo crec que no, i la prova és: quants diners dona la societat per fer recerca comparat amb d'altres països? Realment, en aquest sentit estem molt enrere. En períodes de necessitat, com aquest moment de la COVID-19, la gent és conscient que el coneixement ens porta a viure bé. Però, moltes vegades, fora d'aquest moment de crisi aquesta idea no existeix tant; per tant, s'hi inverteix poc.

Aleshores, cap a quin futur caminem?

La recerca ha canviat molt en els darrers anys, perquè, d'una banda, avui en dia és molt grupal. Tenim un coneixement molt ampli i, per tant, tot el que busquem cada vegada és més específic. En el cas de la salut, té moltíssimes variables que nosaltres hem d'intentar conèixer i controlar. Això només ho podem fer si som capaços de mesurar les coses amb molta precisió i fer-ho en un conjunt gran de persones. Si hem d'entendre una malaltia, hem d'estudiar moltes persones diferents que la pateixen. Un aspecte important de la recerca, doncs, és fer-la en equip i tenir recursos econòmics per poder-la dur a terme.

Qui forma aquest equip?

Quan descobrim alguna cosa, tota la recerca que n'hem fet és resultat de la col·laboració entre els professionals assistencials, els investigadors i els pacients, és a dir, la societat. A més a més d'un bon finançament i dels professionals, necessitem saber la visió de les persones que pateixen trastorns. Per tant, també es tracta de

l'orientació que té la societat en conjunt. Això també té molt a veure amb la recerca a Sant Joan de Déu.

En quin sentit?

Que és socialment responsable. Intentem millorar l'atenció de les persones amb una visió social, és a dir, ens preocupem no només per les persones que ens venen a visitar, sinó també pel benestar de la societat, per les persones que no tenen tant accés al servei sanitari. Així, intentem incorporar la visió d'aquestes persones dins de la mateixa recerca. Les persones també són agents de la recerca i han d'influir en què investiguem i com ho fem.

És el que fa que la recerca aportï coses a la societat.

Exacte, és el sentit que té. El més bonic de la recerca és quan veus que té un impacte social, que el que has descobert es pot traduir directament en la salut de les persones. Això és el més positiu i el que més m'aporta de la feina que faig. La recerca fa que la societat avanci. En definitiva, és com la solidaritat: comparteix amb la recerca la finalitat de millorar el món.

El Dr. Haro EXPLICA

Sant Joan de Déu té diversos grups de recerca en salut mental que tiren endavant projectes per millorar l'atenció de les persones. El Dr. Haro ens els explica:

Inicis del trastorn mental

Sabem que els dos primers anys després del debut, de l'inici de les malalties o trastorns mentals greus són molt determinants de cara al futur. L'evolució d'aquests dos primers anys ja sigui en positiu o en negatiu, marca l'evolució posterior que aquella persona tindrà o l'adaptació social. Per tant, estudiem persones que estan acabant de tenir una primera crisi d'un trastorn mental greu o que tenen un estat d'alt risc (sabem que és possible que aquelles persones desenvolupin una malaltia mental greu en els propers mesos) per conèixer quins són els factors que determinen aquesta evolució i també estem desenvolupant nous abordatges i tractaments per millorar aquest curs.

Salut mental en el lloc de treball

Sabem que l'impacte de la salut mental és enorme, possiblement és el primer motiu de baixa laboral. A la feina molts patim tensions, estrès, situacions que ens poden provocar un patiment psicològic. Estem desenvolupant la continuïtat d'un projecte europeu anterior que estem acabant d'aplicacions mòbils i programes per aplicar al lloc de treball perquè les persones puguin gestionar aquests estressos i disminuir el patiment psicològic i la incidència de trastorns mentals.

Impacte COVID-19

També ens hem bolcat totalment a tractar d'evitar o reduir l'impacte que té la COVID-19 en el nostre país. El nostre hospital s'ha bolcat totalment en l'atenció d'aquests pacients per conèixer les característiques, els tractaments i els factors que determinen una evolució millor o pitjor. També estem fent enquestes per conèixer l'impacte del confinament en la salut mental i l'economia del país, i com ha afectat el confinament en la qualitat de vida de les persones que atensem. Actualment, també preparem nous projectes per contestar les preguntes que necessitem respondre en els propers mesos. Si apareix una vacuna, veurem qui s'ha de vacunar, quines són les persones que estan en més risc de patir COVID-19 o malalties greus de COVID. Si ve una altra epidèmia, hem de saber quines són les mesures més efectives per controlar-les, ja que, tot i que se n'han posat moltes, encara no sabem quines són les més efectives.

EL MILLOR D'AQUESTS REGALS ÉS QUE NO SÓN NOMÉS PER A TU

Regala solidaritat i ajuda les persones que necessiten ser cuidades en els centres de Sant Joan de Déu.

Troba aquest i altres productes a la [botigasolidaria SJD.org](https://botigasolidaria.sjd.org)

RECERCA I DOCÈNCIA

“Calen espais de trobada entre l'àmbit social i el de la salut”

ENTREVISTA **CARME VEGA**

Professora del Campus Docent

La Carme Vega va començar a treballar fa 25 anys a l'Escola Universitària d'Infermeria Sant Joan de Déu, avui el Campus Docent Sant Joan de Déu. Des que era estudiant li agradava la vessant més social de la infermeria i, després d'estar 8 anys treballant a l'Amèrica Central, una part del seu cor és a San Juan del Río Coco (Nicaragua), un dels seus llocs al món on, entre d'altres coses, va descobrir la passió per aprendre i ensenyar, i la importància de fer-ho en comunitat. A la seva tornada a Barcelona va començar una nova aventura, que encara avui continua, com a professora d'Infermeria Comunitària a SJD. Quan no treballa, li agrada badar i caminar per la muntanya, i sempre ho fa amb els ulls ben oberts. Està convençuda que no només ha d'ensenyar i aprendre d'infermeria, sinó també de la vida. I això s'aprèn pas a pas: “a tot arreu podem aprendre molt més del que ens imaginem”.

Als meus alumnes els insisteixo que han d'obrir la mirada. Anar més enllà, no quedar-se en el que és obvi. Hem de fugir dels reduccionismes. Això és molt important a part de la cura i la infermeria: les persones que atenem tenen una biografia fruit del seu context de vida, i centrar-se només en la biologia és un error que hem d'evitar.

I com ho feu?

Doncs, a banda dels estudis relacionats amb la infermeria, el proper curs també oferirem el Cicle Superior d'Integració Social. La idea és anar incorporant una mirada social i interdisciplinària en els àmbits socials i sanitaris. D'altra banda, més enllà dels estudis, al Campus en general tenim molta sensibilitat per atendre les necessitats dels estudiants en situacions de vulnerabilitat social

perquè ningú hagi de deixar els estudis per aquest motiu.

Com s'aprèn a tenir consciència social?

El més important és que aprenguin a aprendre. Al Campus sempre intentem que l'aprenentatge de l'estudiant sigui significatiu, que adquireixi competències que li permetin adaptar-se als canvis socials i professionals des d'una perspectiva crítica.

En aquest sentit, de què parlem quan parlem d'ètica i salut?

La complexitat dels processos salut-malaltia-atenció ens obliga a exercir la nostra professió des d'una pràctica reflexiva. L'ètica ens dona eines per poder fer aquesta reflexió, per poder identificar quins valors estan darrera les

nostres accions, què prioritzem, com prenem les decisions, etc. La reflexió ètica hauria de formar part del nostre dia a dia.

Què fa una infermera en un Comitè d'Ètica en Intervenció Social?

Cada vegada es fa més palès que no podem separar l'àmbit social de l'àmbit de la salut. Un comitè d'ètica ha de ser per definició plural i multidisciplinari. Quan em van convidar a formar part del CEIS, m'ho vaig prendre com una oportunitat per aprendre, però al principi em costava entendre alguns conceptes o discussions. El món social i el món sanitari parlem idiomes diferents, i calen espais de trobada com el CEIS per construir abordatges integrals amb l'objectiu comú de millorar la vida de les persones que atenem.

Això té a veure amb el compromís i la solidaritat?

Sí, la solidaritat és una actitud que pretén treballar per un món més just i necessita el compromís de concretar-ho amb accions; no poden ser només bones intencions. Una persona pot ser solidària, i compromesa de forma individual, però si de veritat volem canviar les coses no ho podem fer soles, necessàriament ho hem de fer amb altres, teixint xarxes i sinèrgies.

Quina relació hi ha entre la infermeria i la solidaritat?

Des de la infermeria treballem per contribuir al benestar de les persones. La nostra activitat se centra en "cuidar". Si la solidaritat és treballar per un món millor, segur que aquest serà millor si cuidem de les persones. En el centre de totes les polítiques hi hauria de ser la cura de les persones.

Què es per tu l'hospitalitat?

M'agrada molt la definició de Francesc Torralba: diu que l'hospitalitat és tenir un temps i un espai per l'altre. Un altre que m'interpel·la, que posa en qüestió les meves certeses i m'obliga a repensar i repensar-me.

Tu, què has repensat al llarg d'aquests anys?

Fer docència m'ha permès aprendre i créixer. A vegades penses que saps una cosa i quan l'has d'explicar veus que no ho tenies tan clar com pensaves, això t'obliga a estudiar, reflexionar i discutir amb les companyes. Aquest procés és molt estimulant i molt gratificador. És un treball d'equip que és impossible fer-ho en solitari. I això a Sant Joan de Déu ho he pogut aprendre molt bé: al cap i a la fi, hi he experimentat el més important: el valor de l'hospitalitat i la solidaritat. ●

El Campus Docent SJD

El Campus treballa per formar professionals en l'àmbit de la salut. Oferim el cicle formatiu de grau mitjà Tècnic Auxiliar en Cures Infermeres en dues modalitats, presencial i semipresencial, aquesta última per facilitar que les persones puguin compatibilitzar els estudis amb la feina o les carregues familiars. També oferim un cicle superior de Tècnic en Documentació Sanitària i el grau universitari en Infermeria, a més de màsters i postgraus.

Treballem per impulsar la cooperació amb aquells centres de l'Orde més enllà de les nostres fronteres. Treballem en el marc de l'Agermanament amb la St. John of God Catholic School of Nursing de Mabesseneh de Sierra i amb les Escuelas para Auxiliares de Enfermería San Rafael de Bogotá i de La Ceja, Antioquia, Colòmbia. Mantenim una estreta col·laboració amb el Centro de Reposo de Piura, Perú. Aquestes relacions permeten acostar la realitat d'aquests països als nostres estudiants.

Potenciant la cultura de la solidaritat

El **Club de la Solidaritat** neix com un espai de trobada i coordinació, obert a totes les persones del Campus. L'objectiu és que cadascuna pugui trobar accions i projectes en què implicar-se fent voluntariat, participar en esdeveniments solidaris proposats pels centres de l'Orde o del tercer sector, o involucrar-se en cooperació internacional en coordinació amb Juan Ciudad ONG. Un ventall d'opcions per poder desenvolupar la solidaritat.

COVID-19

El valor de l'hospitalitat, més vigent que mai

GERMÀ EDUARDO RIBES

Coordinador de l'Àrea de Solidaritat

Estem patint una pandèmia que, a principis de 2020, ningú hauria imaginat. Aquesta situació ha donat un gir a la nostra forma de concebre la vida, a la nostra llibertat de moviments i a les seguretats que ens havíem creat al nostre entorn.

Davant els problemes que estem travessant, no podem mirar cap a un altre costat, ni pensar que és una cosa passatgera o correspon als governs de torn; hem de fer-nos la pregunta personalment: davant aquesta pandèmia, què puc fer a nivell personal? Què hi puc aportar? Tots som responsables del que li passa a l'altre. I això suposa implicar-se en els problemes de la humanitat.

Si ens remuntem als orígens de la institució, ens podríem fer la pregunta següent: què faria Joan de Déu davant la pandèmia de la Covid-19? Segur que arremangar-se, implicar-se, aportar, construir, amb fets i amb la seva vida, la nova humanitat que es va forjant cada dia. I això és la finalitat i la missió que avui l'Orde persegueix i vol actualitzar.

Al llarg dels seus 500 anys, l'Orde Hospitalari ha tingut la capacitat d'adaptar-se a les pobreses i a les necessitats dels temps. Ja des dels inicis, Joan de Déu sortia cada matí amb el seu petit cabàs a recollir menesters per a les persones albergades en el seu asil hospital. Posteriorment els germans almoniers demanaven per les cases perquè poguessin

“L'hospitalitat ho envolta tot, ens porta a estar atents a les necessitats que van sorgint, a solidaritzar-nos amb el que pateix”

menjar els malalts dels seus centres i hospitals. Avui ho fem amb nous models i formes, però seguint la mateixa finalitat: que els usuaris dels nostres serveis siguin atesos com mereixen.

Com molt bé podem percebre aquests dies, la malaltia esdevé en molts casos una problemàtica social. Aquí, el fet que concebem que l'hospitalitat és integral, abasta totes les esferes de la vida de la persona, no podem separar l'àmbit social del sanitari, ja que tots dos es complementen. I per a nosaltres l'hospitalitat ho envolta tot, ens porta a estar atents a les necessitats que van sorgint, a solidaritzar-nos amb el que pateix d'alguna manera. Això queda ben reflectit en el nostre model de solidaritat: “No volem parlar d'hospitalitat i solidaritat com si fossin conceptes hermètics i excloents, sinó que volem trobar els punts en què conflueixen per parlar d'una hospitalitat solidària i d'una solidaritat hospitalària”, ja que la vida de l'altre m'importa.

L'hospitalitat s'ha convertit en una força interior que ens impulsa a sortir de nosaltres mateixos. Avui més que mai l'Orde i tots els que la formem som cridats a posar el nostre potencial al servei de la humanitat, i intentar ser baules d'aquesta cadena solidària. Aquestes van ser les paraules amb què ens va encoratjar el papa Francesc en l'audiència, amb motiu de l'últim Capítol General: “els demano que creïn xarxes samaritanes en favor dels més febles, amb atenció particular als malalts pobres”.

Una vegada més, es fa palès que pobresa i malaltia van units. Per això us convido a col·laborar, a aportar el millor de nosaltres mateixos en la construcció d'aquesta casa comuna, que és la nostra humanitat, la qual gemega de dolor, perquè els seus fills pateixen. I cadascú des de la seva responsabilitat estem cridats a pal·liar aquest patiment. ●

Tots els centres de Sant Joan de Déu s'uneixen per fer front a la crisi sanitària i social de la COVID-19

El moment social i vital que estem vivint és únic, incert i desconegut. La crisi sanitària, social i econòmica que ha desencadenat el COVID-19 ha posat en evidència la fragilitat humana, sobretot la de les persones en situació encara més vulnerable, **però qui són els més vulnerables? Davant del #JoEmQuedoaCasa, què passa quan no tens una casa on confinar-te? Què passa amb totes aquelles persones que viuen una situació de dependència? I amb aquestes joves migrats que viuen en situació de risc d'exclusió social? I amb les persones que pateixen algun problema de salut mental?** Tots ells són les cares de la vulnerabilitat i és a totes aquestes persones a les que hem de cuidar més que mai.

És per això que hem sumat esforços amb els diferents centres de SJD per donar a conèixer qui som, quina feina fem i qui són aquestes persones que viuen situacions de vulnerabilitat. Aquesta és una manera de sumar experiències i col·laboracions per explicar tot allò que viuen els col·lectius als quals atenem i per explicar també, quines són les cares de la solidaritat. Perquè d'una crisi també neixen molts camins de solidaritat i moltes formes de col·laborar-hi. I aquesta campanya és un clar exemple que, en temps de crisi, la solidaritat sempre s'obre camí. ●

#EnsAgradaCuidar

solidaritat.santjoandedeu.org/lescaresdelavulnerabilitat

ESPECIAL COVID-19 COL·LECTIUS VULNERABLES

DEPENDÈNCIA

Les persones en situació de dependència són especialment vulnerables davant d'aquesta crisi sanitària i social. L'edat, la malaltia o altres circumstàncies poden limitar l'autonomia d'aquestes persones i crear la necessitat de rebre una atenció especial. Amb la COVID-19 moltes d'elles s'han vist aïllades als seus domicilis, residències i hospitals on estaven ingressades.

SENSELLARISME

Què passa quan et diuen #quedatacasa i no tens una casa on confinar-te? Per a les persones en situació de sense llar el confinament és gairebé impossible. Sant Joan de Déu treballa en diferents iniciatives i diversos centres per atendre totes aquestes necessitats, com per exemple ampliant la capacitat dels centres residencials per allotjar persones que viuen al carrer.

SALUT MENTAL I DISCAPACITAT

Com gestionar la teva rutina quan s'han cancel·lat totes les cites, tallers i tractaments als centres? Les persones que pateixen un problema de salut mental o una discapacitat formen part dels col·lectius de risc, amb múltiples patologies prèvies i encara més vulnerables davant la situació d'incertesa en la qual ens trobem.

COOPERACIÓ INTERNACIONAL

Amb el nou context, seguim treballant per mantenir els projectes i les accions de cooperació internacional per al desenvolupament a través dels Agermanaments entre centres i l'ONGD Juan Ciudad. Sumem esforços per adaptar cada intervenció a les necessitats actuals de prevenció i control enfront de l'epidèmia del coronavirus en aquests països.

INSERCIÓ SOCIOLABORAL

Com qualsevol empresa, els centres especials de treball (CET) que ofereixen feina a persones amb discapacitat intel·lectual o amb problemes de salut mental veuen perillar els seus llocs de treball i, de retruc, la seva autonomia i estat emocional. Són persones especialment vulnerables, ja que la seva flexibilitat per adaptar-se a nous entorns és lenta i requereix acompanyament. És el cas del CET El Pla a Lleida i d'IntecServeis a Sant Boi de Llobregat.

SUPORT AL DOL

Què passa quan mor una persona i ni els familiars ni les persones properes poden ser al seu costat? Amb la crisi de la COVID-19 hi ha persones que han mort soles i ni tan sols han pogut acomiadar-se. La soledat i la indefensió que provoca la malaltia es veuen accentuades per l'aïllament al qual són sotmesos els pacients que es troben als hospitals. Com viuen aquestes situacions doloroses les famílies i com se'ls acompanya des dels centres?

INFÀNCIA HOSPITALITZADA

La COVID-19 és una situació excepcional que està alterant la dinàmica i la rutina de les famílies i els infants atesos a l'Hospital SJD Barcelona. Així, la restricció en les visites, en el voluntariat i en les activitats, que fan de la vivència de la malaltia una experiència més positiva, suposa aquests dies una dificultat afegida i una càrrega emocional i logística per a moltes famílies.

HOSPITALS I CENTRES SANITARIS

Els hospitals de Sant Joan de Déu es veuen afectats com la resta de centres sanitaris. Però hi ha altres implicacions socials i emocionals nascudes d'aquesta crisi, com per exemple, la restricció de les visites de familiars i del voluntariat o l'aturada de tots els programes solidaris que milloren la vida de pacients i familiars.

MIGRACIONS

A Sant Joan de Déu atenem famílies refugiades i joves migrants sense referent familiar. Tots ells viuen situacions personals i administratives complicades que fan del seu dia a dia una realitat inestable i plena d'incertesa. Amb la situació actual, encara tindran més complicat poder viure de manera autònoma.

Ajuda'ns a cuidar

L'Obra Social de Sant Joan de Déu recapta més de 100.000 euros amb la campanya "Les cares de la vulnerabilitat" i centenars de donacions de productes per a tots els nostres centres

Amb la col·laboració de particulars, empreses i organitzacions hem aconseguit fer front a la crisi treballant amb 4 grans eixos que afecten directament les persones que atenem i els nostres professionals.

Protecció davant el contagi

Les entitats d'acció social són les que més pateixen la falta de materials de protecció per evitar el contagi. El nostre repte és que professionals, voluntariat, familiars i usuaris i usuàries estiguin protegits i puguin seguir rebent el suport que necessiten.

Combatre la soledat

La soledat i l'aïllament social provocats per la pandèmia són situacions que afecten molt especialment les persones amb problemes de salut mental, discapacitat intel·lectual o qualsevol situació de risc social. A Sant Joan de Déu facilitem l'acompanyament perquè ningú se senti sol.

Primeres necessitats

El nostre repte és garantir la llar, l'alimentació i la higiene per als nostres usuaris i usuàries i acompanyar-los en aquesta situació per tornar a construir un nou futur plegats.

Recerca biomèdica

La recerca és l'esperança i el camí per superar de manera definitiva la crisi sanitària i social, i reconstruir tot allò que s'ha perdut. El nostre repte és finançar línies de treball en àrees en què els nostres especialistes tenen expertesa aportant solucions diferents i complementàries.

Aquestes són algunes de les col·laboracions que hem tingut al llarg dels primers mesos d'aquesta crisi

Zurich referma el seu compromís

Davant la crisi sanitària i social en la qual ens trobem, l'empresa Zurich, que fa temps que ens acompanya, ha demostrat el seu compromís amb SJD ara més que mai. A través de **Zurich Foundation** ha fet una donació de **40.000 €**, que ens permetrà ajudar unes 300 persones durant 4 mesos.

“Sabem que la situació actual està fent molt difícil per a les entitats socials per poder continuar fent la seva feina, i volem ajudar a fer-la possible”. Barbara Jordan, directora regional Z Zurich Foundation.

Vueling facilita la connectivitat a persones aïllades a causa del coronavirus

La companyia dona 50 tauletes i 15 ordinadors a l'Obra Social de Sant Joan de Déu destinats a col·lectius vulnerables atesos al Parc Sanitari SJD, la Fundació Tomás Canet i SJD Serveis Socials Palma i València. Tot aquest material servirà per cobrir necessitats de connectivitat.

“És de suma importància que estiguem units i ens mobilitzem per oferir tot el nostre suport” Ana Fernández, directora de Relacions Externes de Vueling.

La solidaritat sempre s'obre camí

En temps de crisi, la solidaritat esdevé imprescindible per seguir endavant. Aquest és un recull d'històries de vida que mostren la importància de la solidaritat

El valor del voluntariat, molt present des de casa

Una de les mesures preventives de la crisi de la COVID-19 és evitar, en la mesura del possible, el contacte físic i els desplaçaments. Aquesta situació ha fet que el voluntariat de Sant Joan de Déu s'hagi hagut d'adaptar a les noves circumstàncies.

A més de seguir acompanyant usuaris i usuàries a través de **trucades telefòniques i missatges d'ànim**, el voluntariat del Parc Sanitari Sant Joan de Déu ha estat present com mai al llarg d'aquesta crisi. Des de casa seva consciencien l'entorn de la necessitat d'evitar els desplaçaments innecessaris. És per això que algunes d'elles han convençut les seves persones properes perquè les ajudin a muntar **pantalles protectores facials** per als nostres sanitaris.

Neix en Niko, la vida en plena crisi

Entre la incertesa, la tristesa i els instants d'esperança d'aquests dies, la vida també s'obre camí. **A mitjans d'abril va néixer en Niko, el primer fill de la Margarita**, una de les residents de la Llar Sant Joan de Déu, que pertany a la **Fundació Germà Tomàs Canet de SJD**.

El futur i l'alegria també neixen aquests dies, que amb la situació generada per la COVID-19 és quan més ho necessitem. Per celebrar el naixement i donar-li la benvinguda, les altres persones que resideixen a la Llar Sant Joan de Déu a Manresa van preparar un ram de flors fetes de goma. Un dels nens, en Lucas Javier, va ser l'encarregat d'entregar-li el ram i mostrar-li com tots i totes **són al seu costat aquests dies per ajudar-la en el que calgui**. Tal com van explicar, la Margarita es va quedar sense paraules.

Usuaris de SJD Serveis Socials Barcelona confeccionen mascaretes

La situació d'emergència actual és una oportunitat per donar valor a la feina que fan moltes persones diàriament, que sempre és molt necessària i té especial protagonisme amb la situació de la COVID-19. Cada pas i petita acció compta, i per això sis persones residents al **CRI Creu dels Molers** s'han implicat en la **confecció de mascaretes**.

MÚRCIA / Cuidar-se els uns als altres

En temps de confinament, reinventar-se per passar les estones i cuidar-se mútuament ha ajudat a passar aquesta crisi vivint-ne les millors parts. A la **Fundación Jesús Abandonado**, usuaris i professionals estan vivint aquests dies junts, cuidant-se els uns als altres perquè els dies passin millor.

La responsable d'Infermeria, la Macarena Cayuela, ha explicat que els professionals van prendre la decisió de tancar-se al centre amb els usuaris i usuàries que el centre atenia. L'actual context fa més evidents que mai les complicacions de les persones en situació vulnerable, que la Fundació Jesús Abandonado porta més de 30 anys ajudant.

“Estem intentant treure la part positiva d'aquesta lliçó”. A més, la convivència amb els usuaris ha fet que la millor part de tots i totes prevalgui, més enllà de les funcions de cadascú: “No és només que nosaltres cuidem els usuaris i usuàries, sinó que ells també ens cuiden a nosaltres”, explica la Macarena. “I aquesta és la part més bonica.”

Paraules que curen

Durant el confinament per la **COVID-19**, sentir el suport de les persones que estíem ens ha ajudat a seguir endavant. Diversos centres de Sant Joan de Déu han posat en marxa iniciatives per fer arribar cartes a les persones que **estan aïllades, però no soles**.

Sentir-nos acompanyats ens ajuda a poder mirar endavant amb esperança. Per això, l'**Hospital SJD de Palma-Inca**, el **Parc Sanitari SJD, Althaia Manresa**, l'**Hospital SJD Zaragoza** o la **Fundación Instituto San José** volen fer arribar missatges de suport i ànim de particulars, entitats, associacions, centres educatius als pacients ingressats i a tot el personal sanitari en aquests moments difícils.

VALÈNCIA / Un missatge d'esperança dels residents de l'alberg de València

A **Sant Joan de Déu València** mantenen el compromís que el carrer no ha de ser la llar de ningú. Durant la crisi de la COVID-19, el centre segueix atenent més de 100 persones en situació de sense llar i exclusió social, tant a través de l'alberg com de la xarxa de vivendes i altres programes socials. Responsables del centre destaquen l'enorme capacitat de resiliència dels usuaris i usuàries del seu centre.

La cinquantena de persones que viuen a l'**alberg de València** ho fan amb les mesures de protecció i cura que requereix la situació actual. I s'hi han incorporat **activitats** encaminades a pal·liar els efectes negatius del confinament sobre les persones ateses, com ara tallers de mandales, berenars amb la música que les persones usuàries demanen i la publicació de les cartes de suport que envien les persones voluntàries.

A través d'un **vídeo**, els referents professionals del cap de setmana i les persones residents a l'alberg han volgut enviar un missatge d'esperança i optimisme cap a la societat.

PAMPLONA-TUDELA / El dret al comiat

Acomiadar-nos dels éssers estimats és una necessitat humana.

L'equip de l'**Hospital San Juan de Dios de Pamplona-Tudela** ho sap bé, ja que el centre és referent en atenció pal·liativa i final de la vida. Però la COVID-19 està impedit a moltes famílies la possibilitat d'acomiarar-se. Aquest fet genera molt dolor i situa les persones afectades davant un dol “nou” que afegeix incertesa, por i profunda tristesa. Als familiars i a les persones malaltes, però també als professionals que, com diu **Juan Pedro Arbizu**, responsable de l'Àrea de Psicologia de l'Hospital Sant Joan de Déu de Pamplona-Tudela, “a la seva tasca tècnica estan afegint l'esforç infinit per omplir aquest buit que el coronavirus proporciona”.

Per tot això, Arbizu defensa **el dret al comiat**. També en circumstàncies dures: només una persona de la família i en un moment determinat. I en els casos en què no sigui possible, buscar alternatives a aquesta “no presència”, intentant aplicar-les amb cada pacient i cada família. Com diu ell, “caldrà estudiar les seqüeles que deixa aquesta pandèmia. Les econòmiques seran, a tota seguretat, importants, però les emocionals són incalculables”.

Aina Leida,
auxiliar d'infermeria

L'Aina té 28 anys i és auxiliar d'infermeria al Parc Sanitari Sant Joan de Déu. El seu primer contacte amb aquest centre comença als 16 anys quan decideix fer voluntariat, des de llavors va descobrir la seva vocació: cuidar les persones més vulnerables. Amb el temps decideix formar-se com a auxiliar d'infermeria, fa les pràctiques al Parc Sanitari i actualment treballa a la Unitat d'Hospitalització de l'Hospital General del Parc Sanitari. Ella, igual que tots els professionals sanitaris de SJD, ha viscut la crisi de la COVID-19 a primera línia.

Quin paper has tingut en la crisi actual?

El de sempre, cuidar el pacient, però multiplicat per mil.
En primera línia lluitant per ells i per nosaltres.

Quina ha estat la teva funció? I la teva experiència? Què en treus de positiu d'aquesta crisi?

Al principi ho vaig viure malament, em va caure al món a sobre.
Treballàvem amb poca informació i amb por. A contracorrent. El fet de no tenir material per protegir-nos em va generar molta inseguretat.
Amb el pas dels dies tot es va anar normalitzant i vaig canviar la visió de tot i, a partir d'aquí i malgrat la situació, tot el que he viscut han estat coses boniques. He conegut molta gent que no hauria conegut si no hagués estat per aquesta crisi, companys d'altres serveis i altres plantes. Ha estat un regal treballar tots a una.

Què has après de tot això?

He après que no he de menystenir-me mai més. Que els canvis sempre porten alguna cosa positiva i que fins i tot de la pitjor situació del món en sorgeixen coses meravelloses.

Com et sents formant part d'un col·lectiu com el sanitari en temps com els actuals?

Afortunada. Hem tingut la possibilitat de cuidar moltes persones i poder acomiadar-nos de moltes d'elles, acompanyar-les perquè no marxessin soles. Ha estat dur, però també hem pogut veure l'amor en tota la seva plenitud.

Amb Inma Merino, responsable provincial de Voluntariat i Bernat Carreras, psicòleg clínic i coordinador dels Equips d'Atenció Psicosocial (EAPS) del Parc Sanitari, heu fet una feina de suport i gestió emocional dels professionals i de la situació viscuda. Com ha estat treballar amb ells?

Ha estat un dels petits regals que m'ha donat aquesta crisi.
L'Inma aporta molta seguretat. Ella s'ha encarregat de cuidar la meua salut mental. I en Bernat ha estat un descobriment.
Ell té la paraula exacta per a cada moment delicat i s'ha encarregat de portar aquesta situació el millor possible. Tots tres hem pogut viure moments bonics com la història de l'Antonio i la Carmen.

ANTONIO I CARMEN, la història d'un comiat

L'Antonio i la Carmen, un matrimoni gran, arriben al Parc Sanitari tots dos amb diagnòstic de COVID-19. Amb el pas dels dies, la Carmen empitjora i la traslladen a la unitat de semicrítics.
L'Antonio és una persona amb qui connectes fàcilment i el vam veure molt vulnerable i molt preocupat per la seva dona.

Nosaltres fèiem el possible per intentar animar-lo. Ell sabia que ella estava greu, però no imaginava el que estava a punt de viure. Malauradament va arribar el dia que la Carme ens estava deixant i ell no sabia res. En aquell moment vam contactar amb l'Inma i en Bernat i ells ens van ajudar a gestionar aquella situació.

Vam viure aquelles hores amb molta pena, però també amb molta tendresa. La Carmen i l'Antonio, després de tota una vida junts, van poder acomiadar-se l'un de l'altre i, en plena pandèmia, vam aconseguir que la filla també pogués acomiadar la seva mare.

Com pot ser que amb una situació tan difícil acabis sentint que ets afortunada? Afortunada de ser en el lloc i en el moment indicat amb els companys, afortunada de la professió i dels companys.

Aquesta crisi ha posat de manifest un cop més la qualitat professional i humana dels nostres sanitaris que s'hi han deixat la pell i l'ànima per salvar vides i per acompanyar de la millor manera possible totes les persones que no han pogut salvar. Un estat d'emergència on ells han estat treballant de manera incansable per pal·liar els efectes d'aquesta pandèmia. A tots ells i elles, **MOLTES GRÀCIES** per l'esforç i la dedicació.

Ajuda'ns a ajudar

solidaritat.santjoandedeu.org/lescaresdelavulnerabilitat

MIGRACIONS

Programa d'acollida a persones refugiades

La Fundació Germà Tomàs Canet desenvolupa a la **Llar Sant Joan de Déu de Manresa** un programa d'acollida i acompanyament al procés d'integració social de persones refugiades. El programa preveu una primera fase d'acollida residencial a la Llar, que disposa de 80 places. Aquesta fase té una durada de 6 mesos durant els quals les persones acollides tenen cobertes totes les seves necessitats bàsiques. També hi ha una segona fase on es treballa la integració i autonomia de totes les persones acollides. Dura 12 mesos i, en aquest període, les famílies passen a viure en pisos i reben el suport econòmic del programa. Durant les dues fases, se'ls ofereix acompanyament en els àmbits social, sanitari, educatiu (idiomes principalment), jurídic, psicològic, d'integració laboral i espiritual.

El 2019, ha estat el segon any del programa amb una valoració molt satisfactòria. ●

59 famílies noves
323 persones ateses
77 persones en fase d'integració
239 persones continuen al programa

VOLUNTARIAT:
30 persones voluntàries
1.955 hores d'atenció

Acollim

Fundació Germà Tomàs Canet

Gòspel solidari a favor de les famílies refugiades

La **Fundació Germà Tomàs Canet** i el **Cor de Gòspel Sant Cugat** van reunir prop de quatre-centes persones a la basílica de la Seu a Manresa per celebrar el concert de gòspel solidari.

La basílica de la Seu de Manresa es va omplir per gaudir, en un entorn incomparable, de la qualitat musical del **Cor de Gòspel Sant Cugat**, una formació d'una vuitantena de cantants plenament compromesa amb causes solidàries.

La recaptació s'ha destinat a millorar el programa d'acollida de les persones refugiades que es porta a terme a la Llar Sant Joan de Déu de Manresa.

L'energia i l'emotivitat de la música gòspel van omplir una tarda que va servir també per donar a conèixer la tasca que la Fundació Germà Tomàs Canet, entitat vinculada a l'**Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu** que, entre d'altres, gestiona el programa d'acollida de persones refugiades i **Mosaic**, programa amb què promou la inserció sociolaboral de persones en risc d'exclusió i, especialment, de les que pateixen algun problema de salut mental. ●

Fundació Germà Tomàs Canet
www.fundaciogermatomascanet.com

Fundació Bayt al-Thaqafa
www.bayt-al-thaqafa.org

OBJECTIUS DE
DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

Fundació Bayt al-Thaqafa

Sentir-se com a casa no sempre és fàcil, i només és possible si tothom hi pot trobar un espai i fer-se'l seu. Sobre una base rica i diversa, les societats es construeixen més fortes perquè les integren múltiples identitats i, a la vegada, sumen en el que els és comú. Amb aquesta filosofia, la Fundació Bayt al-Thaqafa treballa perquè les persones migrades puguin tenir un espai i un sentiment de pertinença a la societat, integrant la seva identitat a totes les altres vides socials, culturals i polítiques que també la formen.

Cada any, Bayt al-Thaqafa acompanya més de 2.000 persones migrades, un 40% d'elles en situació administrativa irregular. D'aquesta manera, volen compartir el seu procés d'integració, i els donen formació, oportunitats i esperances perquè puguin compartir les seves vides amb les persones que fa més temps que viuen i formen la nostra societat. Al llarg del 2019, la Fundació Bayt al-Thaqafa ha treballat tres programes d'acompanyament molt diferents que tenen la integració com a denominador comú.

Programa de suport integral a joves

Amb aquest programa, la Fundació acompanya menors i joves migrats sense referents familiars i amb situacions de vulnerabilitat perquè puguin integrar-se amb autonomia i dignitat a la societat i trobar-hi un camí cap al futur ple d'oportunitats.

Així doncs, a banda d'oferir assessorament jurídic, Bayt al-Thaqafa sobretot els garanteix recursos i activitats per aprendre els idiomes, formar-se laboralment i assolir les competències bàsiques. Tal com explica Caterina Pons, responsable del programa, amb aquest servei volen "evitar que la seva situació de marginalitat i d'estigma es perpetui. Són joves amb enormes potencialitats i recursos personals". ●

Programa d'acollida temporal a persones sol·licitants de protecció internacional amb un diagnòstic de salut mental

El procés que passen moltes persones per arribar aquí té clares conseqüències emocionals i psicològiques. Així doncs, a més a més del suport per a una bona integració, aquest programa ofereix atenció psiquiàtrica i psicosocial a les persones que ho necessiten. Bayat Pishehvaran, procedent de l'Iran, va poder superar les seves dificultats gràcies a aquest programa: "Sense la seva ajuda no ho hauria aconseguit. Encara tinc el seu suport dos anys després".

Aquest programa compta amb l'aliança del Servei d'Atenció a la Migració del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu, que amb la seva experiència en l'àmbit de salut mental pot donar una resposta més ràpida a les persones amb un enfocament intercultural. ●

Programa d'accés a l'habitatge

Un dels drets bàsics per tenir una vida digna és l'habitatge, i les persones migrades tenen moltes dificultats per accedir-hi, degut a les exigències en els lloguers i pels estigmes d'índole racista que encara hi ha en gran part de la societat. Per evitar que hagin d'acceptar certes condicions o infrahabitatges, la Fundació desenvolupa aquest programa per acompanyar les persones a la recerca d'habitatge, detectar possibles frauds, oferir mediació i assessorar-los a l'hora d'establir el lloguer i pactar les condicions. És a partir del moment que aconsegueixen un sostre que poden reconstruir la seva vida amb dignitat. ●

COOPERACIÓ

“És hora de posar la vida al centre, la vida de tothom”

Sant Joan de Déu és una organització singular que treballa en molts àmbits, tal com demostra aquesta memòria. Per coherència amb el seu propòsit d'atendre els més necessitats i per a una mirada amb perspectiva global de la vulnerabilitat, la nostra organització treballa a diferents parts del món de manera enxarxada. Això es materialitza en forma d'Agermanaments de tots els nostres centres amb altres d'Àfrica i Amèrica del Sud, és a dir, amb un vincle de proximitat amb centres que treballen en el mateix àmbit social o sanitari. A més, també es materialitza amb la col·laboració de persones, empreses, ONGs i entitats d'aquí que tenen aquest compromís internacional per fer un món millor.

El 2019, ha sigut un any farcit de cooperació amb moltes activitats i de molta envergadura. Hem fet accions amb petites aportacions personals, *teaming* on algunes persones ofereixen un euro de la seva nòmina per a projectes internacionals, activitats de sensibilització, parades de venda de material solidari per recaptar fons, i taules informatives a fires i als mateixos centres Sant Joan de Déu. També hem fet promoció i difusió de les activitats de cooperació internacional que fan les persones col·laboradores i hem format estudiants en solidaritat i en cooperació internacional per crear pensament crític.

DAVID FITÓ FERRÉ

Delegat de Juan Ciudad ONGD a Catalunya

Amb centres d'altres països hem fet intercanvis professionals amb estades formatives i per videoconferència durant tot l'any. Fins i tot s'han promogut projectes en el marc dels consells de cooperació municipal on participem. Comptem amb el suport especialitzat de l'ONGD Juan Ciudad, que s'encarrega de materialitzar projectes de desenvolupament, de promoure el voluntariat internacional i d'enviar material sanitari quan aquest no pot ser aconseguit als països on treballem.

Totes aquestes accions tenen un impacte positiu i evident en la millora de les condicions de vida de moltes persones. I sobretot també tenen un impacte positiu en la solidaritat i el compromís de cadascú de nosaltres per fer un món millor.

No podem deixar de mirar el que hem fet el 2019 des de la perspectiva actual amb la pandèmia de la COVID-19. És possible que aviat ens arribi una crisi de recursos materials que ens traurà força a les accions de cooperació internacional. Però segur que no serà una crisi de solidaritat, més aviat al contrari. Hem pres consciència de la nostra vulnerabilitat, com a persones i com a societat, i això ens ha de fer treure el millor de nosaltres cap al nostre entorn: persones i medi. Ja no s'hi val el progrés cec, el progrés sense tenir en compte el nostre impacte, i, sobretot, el progrés deixant que algú quedi enrere. És hora de posar la vida al centre, la vida de tothom. Mirant als ulls, mirant la nostra essència i tenint clar que sense la solidaritat, no som persones. ●

“Ja no s'hi val el progrés cec, el progrés sense tenir en compte el nostre impacte, i, sobretot, el progrés deixant que algú quedi enrere.”

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

A Sant Joan de Déu cuidem totes les persones que ho necessiten i ho fem aquí i arreu del món. Aquests són alguns dels projectes que hem fet conjuntament a diversos territoris.

Enfortir el sistema de salut per un futur millor

Sierra Leone té un sistema de salut molt feble i una incidència de malalties altíssima. Les causes són profundes, sobretot vinculades a l'extrema pobresa de gran part del país. Dos indicadors que evidencien aquesta situació són la gran falta de professionals sanitaris i l'alta mortalitat infantil.

Des de fa moltes dècades, Sant Joan de Déu hi és present amb una escola d'infermeria, un hospital i una clínica a Lunsar, a la regió de Port Loko.

El **Campus Docent SJD i l'Hospital Sant Joan de Déu** treballen donant suport als centres de Sierra Leone.

Per un costat, amb l'objectiu de **consolidar les capacitats docents de l'Escola d'Infermeria i donant suport i beques a les estudiants que seran les futures infermeres**. Aquest 2019, s'ha titulat la primera promoció de 12 infermeres gràcies al projecte de formació en State Registered Nurses (SRN).

Per l'altre, l'**Hospital Sant Joan de Déu** dona suport al **Saint John of God Catholic Hospital** per augmentar les seves capacitats assistencials. Destaca especialment el programa **Apadrina**, que **dona cobertura sanitària als infants menors de 5 anys i que el 2019 ha pogut atendre 2.121 nens i nenes**. ●

Reforçant els vincles de l'Agermanament amb Senegal

El **Parc Sanitari** està agermanat amb l'**Hospital Cristo de las Américas de Sucre** (Bolívia) i amb els **hospitals Dalal Xel de Thiès i de Fatick** (Senegal).

Senegal té una situació sanitària amb algunes mancances, especialment amb els sistemes de suport a la salut mental.

El Parc Sanitari Sant Joan de Déu hi col·labora des de fa molts anys amb l'objectiu de millorar el sistema d'atenció a la salut mental. Aquest 2019, s'ha acompanyat compartint guies terapèutiques i donant suport al Programa d'atenció primària de la salut mental. ●

La implicació del voluntariat al món

Sant Joan de Déu és una institució present a 55 països de tot el món. Moltes persones dels nostres centres, tant professionals com estudiants i voluntariat s'interessen per conèixer la feina que fem en d'altres països amb menys recursos. El **Campus Docent Sant Joan de Déu** també ho promou entre estudiants de darrer any, on, a part de l'experiència personal i de grup, és un moment dels estudis que pot ser molt enriquidor conèixer altres realitats.

Són estades curtes, normalment durant el mes de vacances de la persona que viatja, en què els centres que acullen aquestes persones han definit el suport necessari i es proposa d'acord amb els perfils de la persona que viatja. Al 2019, han fet estades de voluntariat persones vinculades al Campus Docent: Piura i Morropón (Perú), Cochabamba (Bolívia) i Tinduf (Algèria); el Parc Sanitari SJD: La Habana (Cuba) i SJD Terres de Lleida: La Habana (Cuba). ●

Històries de vida compartides

El 2019, **SJD Serveis Socials Barcelona** i l'**Alberg San Juan Grande de Guadalajara** (Mèxic) han impulsat l'Agermanament desenvolupant un projecte que permet a totes dues parts millorar en l'atenció a les persones en situació de sense llar.

Consisteix a realitzar un intercanvi metodològic durant el qual se supervisen conjuntament casos dels dos centres per compartir metodologia i estratègies d'intervenció. En les sessions participen els responsables, treballadors socials i integradors de totes dues entitats per fer un abordatge integral de cada història de vida supervisada. Durant l'any, s'han fet 6 sessions (3 amb professionals dels CRI Hort de la Vila i 3 amb professionals del CRI Creu dels Molers). ●

Nous Agermanaments

Sant Joan de Déu Solidaritat anima a tots els nostres centres a agermanar-se amb d'altres del mateix àmbit i de diferents parts del món. És una oportunitat de conèixer altres realitats i de mantenir un compromís solidari internacional.

Aquest any, Sant Joan de Déu Serveis Sociosanitaris d'Esplugues ha reforçat el seu compromís amb el Centro Hogar de Ancianos San José de la Rioja (Argentina) i han començat a definir conjuntament com s'acompanyaran.

Família hospitalària

A Sant Joan de Déu cuidem a qui més ho necessita i caminem teixint una xarxa i una comunitat plena d'hospitalitat, el nostre valor fonamental. Al llarg de més de 500 anys d'història, hem construït una comunitat on cuidem però també ens cuiden. Professionals, voluntaris i voluntàries, persones ateses als centres i les seves famílies, socis i donants, empreses i institucions col·laboradores, escoles i germans de Sant Joan de Déu fem viure cada dia amb satisfacció, orgull i ganes allò que ens uneix i on tothom hi és benvingut: la família hospitalària. Moltes gràcies a tots i totes per fer-la créixer cada dia una mica més.

MIQUEL i MARIA TERESA

Socis de Sant Joan de Déu

La Maria Teresa i el Miquel tenen 87 i 92 anys i en fa molts que són socis de Sant Joan de Déu, tants que els costa recordar quan es van sumar a la família hospitalària de SJD. Ell ha estat fisioterapeuta i ella administrativa, tenen 4 fills, 5 nets i una besneta. Parlar de Sant Joan de Déu fa que la Maria Teresa s'Il·lusioni recordant la seva mare, la Licerata Ortega, que ja era socia de l'entitat. **“Eren els anys 40 i jo recordo com a casa venia el frare cada mes a veure com estàvem tota la família i parlava amb els meus pares”.**

La Maria Teresa i el Miquel van tenir un fill que va necessitar molt l'acompanyament de Sant Joan de Déu i **“només per això, nosaltres duem SJD al cor, i sempre que ens assabentem que SJD ens necessita intentem col·laborar-hi”.** Per ells la institució és part de la seva família perquè **“la feina que es fa a SJD és immensa”.** ●

DAVID COLOMÉ

Promotor de Bombers amb causa i organitzador de la Vertical Montserrat

En David té 43 anys i, des de ben petit, tenia clar que volia ser bomber. Des del 2013, és cap del Parc de Bombers de Collbató i pare de dos bessons de 4 anys, en Roc i l'Aniol.

Fa 9 anys, un company del Parc de Bombers, l'Arnau, el va engrescar a sumar-se a una iniciativa relacionada amb Sant Joan de Déu. Fer un calendari que aconseguís fons per a la investigació en malalties infantils a l'Hospital maternoinfantil. Quan li va explicar el projecte, s'hi va sumar de seguida. **Així va néixer el calendari Bombers amb causa!**

De SJD li agrada l'equip humà que hi ha al darrere. **“Persones molt positives i amb moltes ganes de treballar. Sempre m'he sentit com si fos casa meua i en un futur m'agradaria sumar altres formes de col·laboració”.** ●

JAUME ABOS

Cuiner a Almacelles (Lleida)

El Jaume va arribar a SJD amb 20 anys. Era estiu i li van proposar treballar al centre Mas del Lleó, un centre amb 71 nois i germans on ell s'havia de fer càrrec del menjar. El seu primer dia de feina a SJD el recorda amb un somriure perquè, en arribar a casa, la família li va preguntar: “Què, com ha anat el primer dia?” I ell va dir: “No crec que passi els 15 dies de prova, em faran fora abans”. En Jaume porta 40 anys a SJD i és una persona molt estimada.

“Treballar i tractar amb els nois va fer que la meua visió del que era un resident canviés, i veïes la persona deixant de banda les seves limitacions”. En Jaume ha construït la seva vida al costat de SJD. Li queda poc temps per jubilar-se i assegura que “cada dia totes les persones poden ensenyar-te alguna cosa. Sempre que tinguis l'actitud d'aprendre, és clar!”. I això al Jaume no li ha faltat mai. ●

MARIA ROSA

Voluntària de l'Obra Social

La Maria Rosa era professora d'Història de secundària. El 2019, es va prejubilar. Tenia clar que volia fer un voluntariat a SJD i va començar a l'Obra Social. Amb la crisi de la COVID-19, i sabent que es podia fer voluntariat telefònic, ha estat fent una feina de seguiment dels socis i donants més grans de l'entitat amb l'objectiu de saber com estaven. **“Sobretot m'ha sorprès molt l'agraïment de la gent quan els truques”.** La Maria Rosa ha estat seguint de prop moltes de les persones que ens acompanyen i ens ajuden a cuidar, i ara ella forma part d'aquesta cadena d'hospitalitat. Hi ha una cosa que la Maria Rosa té molt clara i que ha pogut copsar tots aquests mesos: **“la solidaritat s'ha posat en marxa i no hi ha ningú que la pari”.** ●

MANEL SALCEDO

Soci i treballador de SJD

Té 56 anys i en fa 17 que està vinculat a l'Orde de Sant Joan de Déu. Professionalment ha estat cap de RRHH de l'Hospital Sant Joan de Déu, i en el terreny personal el seu vincle amb SJD és el record que té del tracte que va rebre la seva mare a Serveis Socio-sanitaris a l'etapa final de la seva vida. **"Va ser commovedor i la meua germana i jo ens vam sentir molt acompanyats"**. Cuidar les persones ha estat el fil conductor de la seva vida: **"Sempre he considerat la persona que atenia com un ésser únic amb les seves circumstàncies personals i emocionals, i he procurat entendre tothom qui tenia davant"**.

En Manel col·labora en els projectes solidaris de SJD perquè **"és una institució sòlida i de confiança amb una missió molt clara: ajudar les persones en situació de vulnerabilitat. El meu ajut econòmic és un granet de sorra per fer que un món millor sigui possible"**. ●

SALVADOR ROY

Usuari de la Residència

San Juan Grande Parc Sanitari Sant Joan de Déu

Que Sant Joan de Déu és una gran família hospitalària ho sap el Salvador millor que ningú, i és que ell viu a SJD des que va néixer. Fa més de 70 anys, els seus pares el van abandonar quan encara era un nadó en una caixa a la porta de l'antic Hospital de Sant Joan de Déu, i aquest va ser l'inici d'una de les moltes històries que té. Al llarg de la seva vida, en Salvador ha conviscut amb moltes persones i situacions diverses però amb una constant de fons: cuidar. Sense que ell en fos conscient en els seus primers dies, trobar persones que el cuidessin li va salvar la vida.

Gràcies als germans de Sant Joan de Déu, en Salvador va poder créixer envoltat d'estima. Per a ell són la seva família, que el van acompanyar en una infantesa plena de records. Després de passar per altres centres el van traslladar al que en aquell moment era el Psiquiàtric de Sant Boi, actualment Parc Sanitari Sant Joan de Déu. Degut a la seva discapacitat física, en Salvador sempre ha anat en cadira de rodes i li agradava molt anar a passejar amb algun germà. Avui, encara passeja els diumenges pels jardins. Ara ho fa amb una cadira de rodes de motor, i és que, després de tants anys, en Salvador ha vist des de ben a prop com tot ha anat canviant. Però el que segueix igual de viu que sempre són els valors i l'hospitalitat de SJD. **Sentir-se estimat li ha donat la possibilitat de ser feliç i aquesta estima i gratitud segueixen intactes després de tota una vida a la institució.** ●

JAIME Cambrer del Parc Sanitari SJD

El Jaime té 45 anys i és cambrer de la cafeteria del Parc Sanitari des de fa 12 anys. És aficionat a l'esport i el que el fa més feliç és passar una estona amb la seva família. Va començar a treballar a la cafeteria de l'àrea de salut mental el 2008 per fer una suplència d'estiu i des d'aleshores que no ha marxat. **"M'encanta la meua feina. El que més valoro és que les persones a les quals atenc marxin contentes i sentin que les he cuidat"**. En Jaime assegura que han estat uns anys plens d'aprenentatges i explica que li han servit per créixer: **"Sant Joan de Déu m'ha transformat. Jo era molt tímid, introvertit... i aquí he après a gaudir de les relacions, a aprendre cada dia una cosa nova. Sovint la societat només veu el trastorn o la discapacitat de les persones que atensem, però aquest és només un aspecte d'elles. Gràcies a les experiències diàries que tinc aquí, soc millor persona"**. ●

MANUEL CÒLLIGA GARCIA

Germà de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu

El germà Manuel Còlliga té 86 anys i va ingressar a l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu al 1960. Des de llavors, ha estat en diferents centres, 28 anys a Espanya i 32 anys a Cuba. Actualment està jubilat i es troba a la Fundació Instituto San José de Madrid. La seva vocació neix de molt jove, quan des del centre obrer catòlic de València entra en contacte amb una persona en situació de vulnerabilitat i allà es va adonar del poder de la solidaritat i que **"fer el bé et fa feliç"**. Va descobrir el valor de l'hospitalitat quan va visitar l'hospital de València de Sant Joan de Déu, que cuidava nens i nenes amb una malaltia i allà, amb només 18 anys, va dir **"això és el que vull fer"**.

I així comença la seva història amb SJD. De tots aquests anys, ha après la importància de no viure aïllat al pati humà. El seu vincle amb SJD el descriu com el que li ha aportat sentit a la seva vida. **"Després de 60 anys d'entrega al món del malalt, em sento profundament feliç d'haver tingut aquesta vocació religiosa i hospitalària"**.

De l'Orde valora la capacitat que ha tingut de seguir ajudant a qui més ho necessita després de gairebé 5 segles d'existència i és per això que **"animaria tothom que ajudi els altres perquè és aquí on trobaran la felicitat, la dels altres i la seva pròpia"**. ●

ENTREVISTA LALI PALAU

Amant dels tangos, de Venècia i dels atacs de riure. Si algú coneix la institució a fons és ella. Inquieta i divertida, sempre està disposada a deixar volar el seu enginy. Rica en cultura i emocions és una dona intel·ligent, dolça i afable que manté intacte el seu esperit crític. Noble, tossuda i amb una paciència infinita és la veu de l'experiència de Sant Joan de Déu i, després de 32 anys treballant a la institució, aquest any s'ha jubilat.

Quants anys has estat a SJD?

Vaig començar el 1988, en total 32 anys.

Com hi arribes?

Va ser a través del cap de Comunicació de l'Hospital, Felipe Aláez. Vaig començar fent suplències a la Centraleta de l'Hospital.

Quina ha estat la teva feina?

Els primers deu anys, vaig estar a la Centraleta i a partir del 1999 vaig començar a treballar a l'Obra Social fins ara que m'he jubilat. Estava al Departament d'Administració i d'Atenció als donants.

Vas pensar que hi estaries tota la teva vida laboral?

Doncs no, només sabia que em sentia molt contenta de poder treballar a SJD.

Què has après al llarg de tot aquest temps?

He après el que significa realment l'hospitalitat i la solidaritat. He procurat sempre fixar-me en la manera de treballar de les persones que en sabien més que jo. He après a ser oberta de ment i ser capaç d'adaptar-me als canvis.

Quin es el teu vincle amb SJD?

És sentir que formo part de la gran família de SJD, el gran afecte que sento pels germans amb els quals he après els valors de l'Orde i amb els que he compartit tants anys i pels companys que he conegut i amb els quals he passat tants bons moments.

“Aquí he après el que significa realment l'hospitalitat i la solidaritat.”

Què t'ha aportat SJD?

És el lloc on he crescut personalment i professionalment, on m'he sentit acollida i apreciada. El fet de treballar a l'Obra Social et dona una visió diferent, on les persones vulnerables són el centre, on coneixes realment el significat de la paraula generositat.

Tothom diu de tu que tens molta paciència. Què has intentat inculcar als teus companys o companyes?

Simplement que veiessin que podien confiar en mi, i que procurava fer la meua feina el millor que sabia.

I tu, què creus haver aportat a SJD?

El treball fet amb il·lusió i sobretot amb honestat.

Un record del teu pas per SJD?

No en puc destacar un només, perquè al llarg de tants anys n'hi ha hagut molts. Principalment recordo persones que he conegut, germans, companys i voluntaris amb els quals he compartit molts bons moments.

Un moment bonic i un altre no tan bonic

Va ser el dia que vaig saber que treballaria a Sant Joan de Déu.

El dia més trist va ser quan vaig perdre la meua companya Cristina García: vam estar juntes a l'Obra Social durant 11 anys.

Què ha suposat jubilar-te?

És un moment agredolç; per una part, et fa il·lusió començar una nova etapa però, per l'altra, et fa molta pena deixar tantes coses endarrere.

Què trobes o trobaràs a faltar de SJD?

Trobo a faltar el fet d'anar a treballar, però principalment els companys, sobretot la meua companya Ana. ●

SOLIDARITAT A LES EMPRESES

Regals corporatius amb valor afegit

Fidelitza clients, treballadors i col·laboradors amb productes solidaris de Sant Joan de Déu que pots personalitzar amb la teua imatge corporativa.

Troba aquest i altres productes a la botigasolidariaSJD.org

SENSIBILITZACIÓ

“És urgent practicar l'empatia i l'acostament cap a l'altre com una persona amb els mateixos drets que tu”

DIANA CASELLAS PAULÍ

Responsable de l'Àrea de Sensibilització de l'Obra Social SJD

Com queda palès al llarg de la memòria que teniu a les mans, a Sant Joan de Déu atenem persones en diferents situacions de vulnerabilitat. Persones que, per diversos motius, i segurament únics, necessiten en un moment determinat un acompanyament extern per superar aquesta situació i reprendre les regnes de la seva vida. Infants, adults, persones grans, cadascú amb les seves necessitats específiques.

Però, sovint, a la situació ja de per si complicada que travessen, les persones en situació de sense llar, les persones grans que es troben soles o aquelles que tenen un problema de salut mental, per posar alguns exemples de persones que atenem, s'hi suma també una mirada social que jutja, culpabilitza i situa la persona com l'única responsable de la situació de dificultat.

I és aquí on es fa necessària i pren valor i sentit la feina de sensibilització social i incidència que duem a terme a Sant Joan de Déu. Com diu l'economista Luis Arancibia, sensibilitzar passa per sentir (deixar-se afectar per la realitat de l'altre), pensar (conèixer i reconèixer la realitat de l'altre) i actuar (intervenir sobre les causes).

Per això, si volem un món millor que respongui als reptes que ens plantegen els ODS quant a justícia i igualtat, **necessitem persones**

capaces d'acostar-se a aquestes realitats des de la seva complexitat i amb una mirada oberta. I, per fer-ho, cal que tinguin els elements de reflexió necessaris. A través dels projectes de sensibilització i educació que duem a terme, volem que la societat, i en especial les persones joves, coneguin la realitat dels qui pateixen, dels qui se senten exclosos. I que, en el descobriment de les persones, situacions i històries de vida, es generin vincles que ajudin a fer caure els estereotips.

Els estereotips i els prejudicis ens ajuden a categoritzar el món, a entendre'l i poder-lo explicar. Però, una de les seves limitacions, si no som conscients que els tenim, és que ens redueixen la realitat de tal manera que la distorsionen i la simplifiquen. I ens aboquen de cap a l'estigma i la discriminació, generant actituds de rebuig, por o indiferència.

Com subratllava el sociòleg Zygmunt Bauman, vivim en una societat dominada per la liquiditat i caracteritzada per la precarietat en els vincles humans, una societat individualista i privatitzada. **I ens cal, de manera urgent, recuperar el factor relacional, posar al centre la cura, practicar l'empatia i l'acostament cap a l'altre com una persona amb els mateixos drets que tu.** Perquè quan, coneixes i reconeixes l'altre ja no pots sentir-te indiferent.

I ens cal, a més, **oferir a la societat oportunitats per implicar-se i actuar per canviar les situacions d'injustícia i desigualtat.** Per generar noves oportunitats i canviar d'arrel un sistema que exclou, legítima situacions de vulneració de drets i culpabilitza, a sobre, les persones que el mateix sistema deixa al marge.

SENSIBILITZACIÓ

EducaSJD, transformant la societat des de l'aula

A través d'EducaSJD arribem als més joves amb un programa que inclou xerrades de sensibilització als centres educatius amb la presència de testimonis en primera persona i professionals dels diferents àmbits SJD i projectes d'aprenentatge servei que permeten als joves implicar-se en les necessitats socials del seu entorn.

Dades 2019 a tots els centres de la Província:**10.500 alumnes****270 xerrades****Prop de 200 escoles****80 projectes ApS en 4 modalitats:**

- **Altaveu:** vídeos, accions a xarxes socials, exposicions, etc. fets per joves per sensibilitzar el seu entorn.
- **Voluntariat Magic Line:** més de 200 alumnes d'una vintena de centres educatius donen suport a la caminada solidària.
- **InClou Cultura:** projectes culturals compartits entre joves i usuaris o residents dels nostres centres.
- **Projectes SJD,** que donen resposta a necessitats específiques dels nostres centres.

Una exposició col·laborativa al cor de la Magic Line

Un dels projectes d'ApS **InClou cultura** més lluit aquest curs ha estat la realització de l'exposició final de la Magic Line Barcelona que rebia els més de 13.000 participants a la plaça de la Catedral. Quatre cubs amb diferents propostes artístiques per representar simbòlicament la dependència, la infància hospitalitzada, la salut mental i el sensellarisme. Tots quatre realitzats en col·laboració entre usuaris i residents de quatre centres SJD i l'alumnat dels instituts La Mollola d'Esplugues, les Corts de Barcelona, el Josep Mestres de Viladecans i l'escola Sant Felip Neri de Barcelona. ●

**OBJECTIUS DE
DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE**

 @educaSJD_ca

Èxit de la sèrie documental #JOHOCANVIOTOT

El 2019, es va estrenar la sèrie documental #JoHoCanvioTot que forma part del projecte de sensibilització Batecs SJD. Set joves parlen de la seva experiència amb la salut mental, el sensellarisme, les malalties degeneratives, les malalties de transmissió sexual, les migracions i la diabetis. Amb aquesta sèrie, Sant Joan de Déu dona veu a una nova generació que trenca estereotips per avançar en la construcció d'un món més solidari. La sèrie es va presentar al cinema Texas de Barcelona el mes d'abril i des de llavors ha tingut 1,7 milions de visualitzacions. Per al 2020, es treballa en una nova edició que posi el focus en la salut mental. <http://latidos-sjd.org/ca/johocanviotot> ●

Batecs

Testimonis que expliquen en primera persona les situacions de vulnerabilitat que viuen per promoure reflexió, empatia i implicació ciutadana. <https://batecs-sjd.org/> ●

‘Ens agrada cuidar’: una gran col·laboració amb el diari ARA

El diari ARA i l'Obra Social SJD s'uneixen per fer el *Diari dels Nens* coincidint amb el Dia Internacional de la Infància (20 de novembre). El diari el dibuixen nens i nenes de les escoles Guixot, Singuerlín, La Roureda, Pràctiques, Virolai, Santíssima Trinitat, Sant Josep, Thau, Solc, Sant Joan Bosco-Salesians d'Horta i Baldiri i Reixac i, dins la iniciativa, es convoca un concurs de relats sota el lema 'Ens agrada cuidar'. ●

La vida mateixa continua el seu trajecte contra l'exclusió social

Quatre siluetes amb les històries del Manuel, la Hamida, la Maria, la Teresa i el Paco han posat vida a una nova exposició que ens fa reflexionar sobre el sensellarisme i l'exclusió social. L'exposició ha estat present durant l'any a diferents espais públics i centres de la Província, interpell·lant els visitants sobre la nostra visió en aquest àmbit. ●

www.lavidamateixa-sjd.org

Premi Pilarín Bayés: una mirada als drets dels infants

El 2019, la proposta de sensibilització per Primària va plantejar als més petits el treball sobre els Drets dels Infants, tot coincidint amb els 30 anys de la Convenció en aquesta matèria. Un total de 6.527 infants de més de 150 escoles de Catalunya van participar en el Premi escrivint un conte. ●

I Anna Novella, professora a la Facultat d'Educació de la UB i experta en la temàtica, va elaborar l'estudi *Endinsem-nos en els drets dels infants, avancem junts* que planteja alguns reptes pel món educatiu en el coneixement i l'aplicació dels drets dels més petits.

L'estudi d'enguany, així com tots els anteriors, estan disponibles a www.premipilarinbayes.org/estudi-de-valors ●

cara a cara

Quina relació tens amb SJD?

EA: Vaig néixer a San Juan de Dios a Saragossa... des de llavors, tinc un vincle. Professionalment he col·laborat amb Sant Joan de Déu en diverses ocasions i personalment també he tingut experiències molt positives amb els meus fills.

PB: Tothom hi té alguna relació amb SJD, oi? En el meu cas, vaig començar col·laborant fa molts anys amb una subhasta de quadres que es feia. A més, recordo quan era jove i el meu cunyat, que estudiava Teologia, ens parlava de la figura de Sant Joan de Déu com algú que va entendre bé l'amor al pròxim en majúscules. I crec que en certa mesura, SJD segueix sent això: una institució que cuida.

Quin vincle hi tens?

I com et fa sentir?

EA: He col·laborat amb l'Obra Social, he anat a compartir llibres amb els nens que estan ingressats a l'hospital. Sempre m'he sentit bé al costat de gent entusiasta i amb ganes de millorar la situació de gent vulnerable.

PB: Avui en dia organitzem junts el Premi Pilarín, que em fa molta il·lusió. I gràcies a aquest tema, em miro més tot el que fan i és formidable. Cuiden els nens, però també cuiden altres persones que ho necessiten. I a tots ells els ofereixen acompanyament per curar-se i per viure.

Què és per a tu la solidaritat? Si haguessis de dibuixar la solidaritat, com la dibuixaries?

EA: Per a mi és saber posar-se al lloc de qui ho necessita i mirar de donar-li un cop de mà. La pintaria amb dues mans que s'acaronen.

PB: Bé, tots tenim maldecaps, preocupacions, cabòries... però quan som capaços de sortir de nosaltres i pensar en els altres, és un moment molt dolç. La representaria com una mare amb un nen malalt i que, malgrat el que pateix, és capaç d'ajudar la mare del nen de l'habitació del costat.

Es pot dibuixar o il·lustrar tot? Qualsevol emoció i sensació?

EA: Crec que sí. Probablement millor les que sents de veritat i coneixes, tot i que el dibuix és una manera fantàstica d'apropar-te als sentiments dels altres. És una eina que no té límits per connectar, representar, experimentar i el millor de tot és que només necessites un llapis i un paper, ho pots fer a qualsevol lloc i ho pot fer tothom.

PB: I tant, tot es pot dibuixar! En els dibuixos reproduïm el món i no hi ha res que ens pugui ser aliè. Hem de ser prou valents per dibuixar-ho tot.

Els teus dibuixos o il·lustracions tenen a veure amb un compromís social?

EA: Vull pensar que sí. Sempre em mouen les emocions a l'hora de pintar i dibuixar, i això irremeiablement té a veure amb la societat i el que significa per a cada un de nosaltres.

PB: Els dibuixos que un fa són fruit de la seva manera de ser i de moure's per la vida. Si sents que el món és injust i t'adones que hi ha persones que ho tenen molt difícil i els toca viure coses que haurien d'estar prohibides, segur que això forma part del que dibuixes.

EVA ARMISÉN

L'Eva va néixer a Saragossa i als 18 anys va venir a Barcelona per estudiar Belles Arts. Des de llavors, no ha parat de pintar. Ha exposat a molts països i no imagina un món sense poder dibuixar ni viatjar. Aquesta entrevista li fa una il·lusió especial perquè admira la Pilarín. "Crec que com a societat tenim molta sort que ens hagi il·lustrat la vida".

Armisen

Com relaciones la teva feina amb el compromís d'un món millor? Com et fa sentir ser part de la família SJD?

EA: Crec que sempre hi ha hagut una part de la meua pintura que ha intentat crear un món millor. Per a mi el poder de canviar-ho tot quan dibuixo és un dels atractius més bèsties de la meua feina. Pots mirar des d'on vulguis, pots canviar la realitat i això et dona possibilitats infinites. Quan ets petit ho tens claríssim, després anem perdent aquesta facultat d'anàlisi i de fantasia desgraciadament. Conèixer el patiment i sobretot a totes les persones que acompanyen els més vulnerables i en els moments difícils és el més bonic i emocionant que pot fer l'ésser humà. Col·laborar amb Sant Joan de Déu sempre em fa sentir bé.

PB: Moltes vegades, m'adono que no he fet gaire per un món millor perquè la meua feina m'ocupa molt. Però m'entusiasma ajudar la gent que dedica el seu temps i esforços als altres. I si en algun moment he pogut col·laborar-hi, amb això sempre m'hi he sentit plenament identificada. És una cosa preciosa de la meua feina: quan la teua obra serveix i agafa una importància diferent que quan és només pel teu plaer estètic o les ganes d'impressionar.

PILARIN BAYÉS

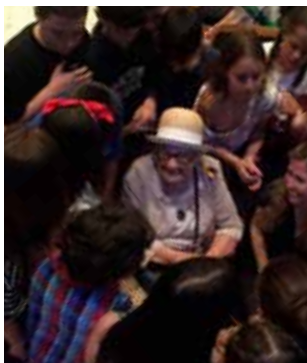
La Pilarín va néixer a Vic el 1941, va estudiar a la Facultat de Belles Arts de Barcelona i el 1964 va publicar el seu primer conte per a nens, *El meu pardal*. Sempre vinculada a la revista *Cavall Fort*, ha publicat més de 900 llibres i els seu dibuixos s'han aplicat a tot tipus de suports i formats. 50 anys dibuixant la vida amb una mirada tendra, irònica i compromesa amb el món.

Quin món somies?

EA: Un món on ningú perdi la il·lusió per viure.

PB: Penso que la utopia no l'hem de deixar mai de cantó. Perquè, si hi aspirem, segur que ens hi acostem una mica. I t'imagines que al final ens en sortim? Voldria un món sense països pobres per definició, un món amable per a la gent que acaba d'arribar, un món que cuida les persones que han treballat tota la vida i ara s'han fet grans...

Pilarín

Quins valors creus que són necessaris per a un món més just?

EA: L'educació i l'empatia.

PB: Abans que res, saber que el món és injust moltes vegades. I, un cop ho sabem, no conformar-nos amb això. Posar-hi un granet de sorra, petit si vols, però no renunciar a posar-l'hi. Moltes persones i entitats mostren que el món no és egoista. Molta gent està donant molts esforços i fins i tot la vida sencera per un món millor. I això aporta esperança.

Què et preocupa del món?

EA: La mentida, la manipulació, la falta d'empatia...

PB: Em preocupa que a vegades siguem tan babaus que no veiem el que pateix el qui tenim al costat. I em preocupa que no hi hagi una vertadera justícia.

Què comparteixen cultura i solidaritat? Què tenen en comú?

EA: Potser que les dues donen molta satisfacció a qui les practica i a qui les rep. T'acosten a l'altre i poden donar esperança i ser fines-tres per als qui les necessita.

PB: Per tenir una vida millor, una cosa molt bona és la cultura. És tan important que no pot ser que estigui només en mans de gent privilegiada. Ha de ser accessible a tothom perquè no tindràs potser una gran posició econòmica o social, però si tens cultura, segur que tens una vida millor.

Quina part hi ha del teu jo petit en la teva obra?

EA: La curiositat.

PB: Hi ha una dita que m'agrada molt i és que un adult és el que queda d'un nen petit. De petita, era tan important per a mi el dibuix... Jo era tímida i amb el dibuix ho podia dir tot, s'entenia tot, podia reflexionar mentre dibuixava... Els dibuixants, en el fons, tenim un síndrome Peter Pan que no hem volgut deixar del tot la infantesa perquè ens va agradar tant el món infantil i ingenu que hem fet els possibles per quedar-nos-hi.

Quina qualitat hi ha en tu que esperes no perdre mai?

EA: La creativitat.

PB: L'optimisme i el bon humor. És quelcom que em ve donat i m'agradaria no perdre-ho mai malgrat les dificultats que se'm presentin. Ah, i vull seguir sempre tenint il·lusió per la vida.

QÜESTIONARI RÀPID

UNA PEL·LÍCULA QUE T'HAGI MARCAT:

Boyhood

Si n'he de triar una, em quedo amb *El Festí de Babette*.

UNA CANÇÓ QUE SEMPRE ET PESSIGA EL COR:

Into my arms de Nick Cave

Edith Piaf, la dona sense formació que estava tocada per l'art.

UN COLOR IMPRESCINDIBLE:

No en puc prescindir de cap

El groc ou, ben fort i lluminós.

UN LLOC AL MÓN:

L'illa de Jeju a Corea del Sud

El pont de Besalú.

MOBILITZACIONS

La força de la gent

Magic Line 2020, l'any que hem crescut més gràcies a tu

BARCELONA 2020
386.121 €
13.000 persones
982 equips

Implicació en equip

Un berenar solidari en una escola, un torneig entre amics o qualsevol fet quotidià pot ajudar moltes persones. I tot el que aconseguim ho celebrem junts el dia de la Magic Line! Són persones que, mentre ho passen bé, fan possible que puguem fer el que ens agrada fer: cuidar. La Magic Line existeix gràcies a la immensa implicació dels equips, que fan accions perquè la solidaritat arribi més enllà del dia de la caminada.

Les **Espardenyes per Caminar**, un grup d'amics i amigues que van formar un equip de la ML, van fer un **vermut solidari** a Cornellà. Era el primer any que hi participaven i van triplicar el seu rèptil!

Una de les activitats més originals que s'han fet aquest any és un **Scape Room Nadalenc**, que ha organitzat l'**Equip Estudi Musical 88**. L'equip va idear una versió del joc que consisteix a buscar pistes per escapar d'una habitació.

Una de les escoles que participa cada any a la Magic Line, l'**Escola Maristes-Anna Ravell**, ha decorat el seu pati amb un dibuix del cartell de la Magic Line 2020. Entre tots els alumnes han dibuixat la il·lustració de l'artista Eva Armisen, que ha fet la imatge d'aquest any sota el lema "Caminar Transforma".

**Caminar transforma,
i la mobilització solidària
de Sant Joan de Déu fa anys
que camina per construir
un món millor. Aquest any
hem presentat algunes
novetats que consoliden
la caminada com una gran
festa de la inclusió, la
solidaritat i la sostenibilitat.**

caminar Transforma

El lema d'aquest any explica què fem i per què ho fem: sabem que "Caminar transforma" i portem set anys fent que sigui possible, gràcies a la voluntat i les ganes de moltes persones que s'impliquen per no deixar a ningú enrere.

La Magic Line uneix famílies, amics, escoles, empreses i entitats per aconseguir un objectiu comú: ajudar a qui més ho necessita. Ho fan acostant la mobilització al dia a dia de moltes persones, que fan activitats per assolir un repte solidari i destinar la recaptació a projectes socials. ●

El voluntariat: el pilar de la Magic Line. Més de 800 voluntaris i voluntàries fan que la Magic Line sigui possible.

Un any ple de novetats i d'inclusió

Aquest any, s'ha celebrat la setena edició de la Magic Line a Barcelona i la segona a València. A causa de la COVID-19 no s'ha pogut celebrar la quarta edició a Mallorca ni la primera a Múrcia, però l'esperit solidari de la Magic Line està més fort que mai.

L'essència de la caminada és **la inclusió i l'acompanyament** a tothom que ho necessita. És per això que aquest any s'ha estrenat un recorregut de **2 kilòmetres**, una sortida que fa de la Magic Line una caminada 100% inclusiva. ●

El cartell de la Magic Line

El cartell d'enguany, il·lustrat per l'artista **Eva Armisen**, no només reflecteix l'esperit de la mobilització solidària, sinó també una lliçó de vida: tal com ens va explicar, malgrat ha pintat "un camí de pujada i difícil, també tenim la possibilitat de volar i donar-li la volta a tot". La COVID-19 ens ha capgirat la realitat que vivíem però la Magic Line té sentit sempre: cuidar i sentir-nos cuidats és el que construeix un món millor. ●

Prop de 10.000 cafès solidaris gràcies a la complicitat de mercats, famílies, grups d'amics, escoles, empreses, associacions i mitjans de comunicació. Activitats com aquestes fan que la Magic Line sigui molt més que una caminada.

Setmana del Cafè Solidari

La Magic Line la formen persones, i totes poden aportar el seu granet de sorra. Amb un gest tan senzill i quotidià com fer un cafè podem ajudar a millorar la vida de molta gent. Per això, aquest any, hem portat la Setmana del Cafè Solidari al cor de la ciutat: als mercats. I ho hem fet de la mà de moltes cares conegudes que ens han ajudat a fer-ho possible. **Carles Costa, Eloi Vila, Carme Ruscalleda, Maria Xinxó, Tomàs Molina, Elisenda Carod, Jair Domínguez i Quim Masferrer** han fet possible que la Magic Line sigui més a prop que mai al dia a dia de les persones. ●

MOBILITZACIONS

Històries de vida Magic Line

La Magic Line és un camí fet de moltes **històries de superació**. Històries de vida que són la raó de ser de la mobilització.

La **Paula** és una noia que, a causa d'un ictus que va tenir en néixer, ara té hemiparèsia esquerra. Aquest 2020 ha estat el tercer any que ha participat la Magic Line, però ha estat el primer que no s'ha quedat a mitges: aquesta vegada l'ha acabada i ha pogut arribar fins a la plaça de la Catedral! "Estic molt feliç i molt agraïda a la Magic Line perquè amb esforç, intentant-ho i amb l'ajuda del seu equip, ella s'ha demostrat que ho pot fer!", ens ha explicat la mare de la Paula.

En **Lluc Capdevila**, un nadó de 4 mesos i mig ha estat el participant més jove en fer la caminada. Ell, el seu germà i els seus pares van fer la Magic Line de 10 km amb l'equip Avanttic i són l'exemple que fer la Magic Line en família, amb amics i amb companys de feina és una molt bona experiència. Ens fa feliços tenir participants tan joves perquè de ben segur significa que un dia aquests petits caminaran compromesos per aconseguir un món millor.

La Magic Line és de tothom i per a tothom i la prova és que persones grans també hi van participar en sortides com la de 10 km i la de 15 km. La **Montse** té 86 anys, és una esportista nata i no es perd cap edició de la Magic Line. Tal i com diu ella, 'l'edat no és un problema per fer res. Si el cos ho permet, ens hem de moure'. La **Matilde**, amb 90 anys també es va atrevir a fer la sortida de 15 km acompanyada de la seva família.

Magic Line i COVID-19

La Magic Line Mallorca i Múrcia s'han ajornat. Tot i així, l'any 2021 podran caminar i col·laborar amb les causes per les quals treballem cada dia. Amb la crisi generada per la COVID-19 les necessitats de tots els col·lectius que atenem s'han fet encara més evidents. Així doncs, molts dels projectes socials que es finançaran aquest any ajudaran a pal·liar els efectes que la COVID-19 ha tingut en moltes persones que volem cuidar: persones en situació de sense llar, amb problemes de salut mental, en situació de dependència, infants, joves i també projectes de recerca i cooperació internacional per caminar cap a un futur millor.

La Magic Line, una oportunitat per a les empreses

La darrera edició de la Magic Line ha estat tot un èxit i hem batut tots els rècords a nivell de captació, però també a nivell de participació d'equips d'empresa.

Les empreses han trobat en aquesta mobilització una oportunitat per facilitar l'acció social, promoure el treball en equip, generar un sentiment de pertinença i practicar hàbits saludables i sostenibles.

66 empreses
143 equips
175.000€

Moltes d'aquestes empreses han fet equips per primera vegada, com ara Bestours, Caixabank, IMCD, Jacobs Douwe Egberts, Mobles Boom, Synthon o Wallapop però d'altres porten diversos anys animant els seus treballadors i treballadores a participar-hi, com són Baker McKenzie, Damm, Grifols, Marriott Hotels, Nissan o Zurich Seguros. Així com el patrocini de la mobilització dut a terme per l'Obra Social La Caixa, Aigües de Barcelona, Jacobs Douwe Egberts, Mercabarna, Fundació Claror, Yes!, Grup Maculart o Basetis.

Entre totes les persones participants contribuïm a fer de la Magic Line una mobilització solidària, inclusiva i compromesa amb els ODS

 OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

10 REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS

16 PAU, JUSTÍCIA I INSTITUCIONS SÒLIDES

BOMBERS AMB CAUSA, una mobilització que no para de créixer

Fa 9 anys, l'Arnau, el David i l'Òscar, voluntaris del cos de Bombers de la Generalitat, van engegar **Bombers amb causa**, un calendari solidari per recaptar fons per a la recerca en malalties infantils.

El projecte s'ha fet gran i s'hi ha sumat la solidaritat de bombers, fotògrafs, il·lustradors, empreses, mitjans de comunicació, curses, iniciatives, associacions... i aglutina centenars de persones amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels infants en risc d'exclusió. Un calendari que compta amb la col·laboració imprescindible de nens i nenes que han decidit formar part d'aquesta iniciativa, juntament amb la implicació de les seves famílies.

El calendari **Bombers amb causa 2020** s'ha dut a terme durant el 2019 i recull les imatges de nens i nenes atesos a l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona i l'Hospital Sant Joan de Déu Terres de Lleida, amb bombers i bomberes de parcs d'arreu de Catalunya. El fil conductor del calendari ha estat els vehicles de bombers.

Aquesta edició el calendari ha batut records de recaptació i ha aconseguit **108.000 €**. Així, al llarg d'aquestes 9 edicions, Bombers amb causa ha recaptat un total de **542.691 €**.

Els fons recaptats en les primeres edicions van permetre crear la **beca d'investigació Bombers amb causa**, que s'atorga per concurs entre els investigadors de l'Hospital Sant Joan de Déu, sota un jurat d'experts científics interns i externs a la institució. A partir del calendari 2018, a la beca per a recerca se li suma una partida que va a projectes socials d'atenció a la **infància en risc** atesa a centres Sant Joan de Déu de Catalunya. ●

Sumant col·laboracions

A més, **noves accions de caràcter esportiu** estan augmentant la dimensió solidària del calendari. **La Cursa Vertical de Montserrat** i la **Cursa de Muntanya Bombers amb causa de Cercs**. Fins ara, totes dues amb molt bona acollida per part de participants, institucions i col·laboradors.

EMPRESSES

“Les empreses hem de respondre als canvis amb un lideratge social”

ÀNGEL CASTIÑEIRA

Director de la Càtedra de Lideratges i professor titular del Departament de Societat, Política i Sostenibilitat d'ESADE

Angel Castiñeira va fer una ponència a l'acte d'“Empreses i organitzacions compromeses” organitzat per l'Obra Social de Sant Joan de Deu. Aquest és un resum de la seva intervenció, avui, més actual que mai.

La dècada que ve estarà plena d'esdeveniments disruptius i cignes negres: els científics europeus van pensar que els cignes eren blancs fins a bona entrada del segle XIX, quan van descobrir que a Nova Zelanda eren negres. La descoberta del cigne negre va ser una disrupció. De la mateixa manera, ningú s'imaginava la caiguda del mur de Berlín, l'atac a les Torres Bessones o que avui la Blackberry la consideràrem una relíquia. A diferència de les revolucions, hi ha dues característiques que fan les disrupcions difícilment governables: són imprevisibles i passen de manera molt accelerada. Moltes empreses han estat punteres en algun moment i després una disrupció les ha agafat sense capacitat de reacció. La disrupció és el cigne negre que no t'esperes. Per això els atorguem una possibilitat tan petita que la repercussió que tenen quan apareixen és immensa perquè no hi estem preparats. I aquesta propera dècada, serà

plena de disrupcions. I les empreses només la podrem encarar amb un lideratge social.

Viurem sis grans disrupcions: d'una banda, l'econòmica, que l'estem vivint a ritme de Dragon Khan des de la caiguda de Lehman Brothers. També hi haurà una disrupció geopolítica, una de mediambiental i una de tecnològica: aquesta última està carregada d'oportunitats perquè és una innovació disruptiva. *Big data*, intel·ligència artificial, robotització o 5G que no venen sols: tal com explica l'acadèmic israelià Yuval Noah Harari a *Homo Deus*, vindrà plena de llums i ombres.

Si tot això canvia, llavors també canviaran les societats (cinquena disrupció) i la imatge que tenim de l'ésser humà (sisena disrupció). Podrem perllongar la vida, incorporar pròtesis cerebrals i, fins i tot, desenvolupar noves

fórmules de coneixement. Entendrem l'humà de manera diferent i davant d'aquestes disrupcions han de sortir noves formes de lideratge.

Venim de societats que han assegurat la seva supervivència com a caçadors recol·lectors, com a agricultors, amb el capitalisme mercantil, l'industrial i el consumista. Però ara la qüestió és si podem continuar així o bé hem de fer un *reset* i canviar de paradigma? Fins ara, hem funcionat com a l'escena dels germans Marx a l'oest, enfilats a un tren que va a tota velocitat i que necessita cremar fusta dels vagons i dels seients dels passatgers com a combustible perquè ja s'havien quedat sense carbó. Hem funcionat a base de “Més fusta!”, creant béns i serveis, i amb una despesa d'energia fòssil i recursos que han provocat un gran impacte mediambiental.

Però, serà possible assumir el repte de continuar generant riquesa sense que impliqui una despesa d'energia finita, un impacte mediambiental més gran i una contínua extracció de recursos? O el que seria el mateix: podem fer truita sense ous? D'aquí podem caminar cap al nou paradigma, un *decoupling*, l'intent de desacoblar el desenvolupament de la riquesa reduint la despesa de recursos i energia. Si amb això no ens en sortíssim, acabariem en un capitalisme del decreixement. I això és un oxímoron. Per això els canvis de lideratge poden marcar camí per contribuir a construir una societat millor.

Un lideratge social i mediambiental portarà a les empreses a una economia circular, per donar més vida al producte i incorporar també innovació disruptiva, mitjançant la digitalització, la descarbonització i d'altres models que ens permetin ser més sostenibles. Però hi ha una cosa que és essencial: la transició humana cap aquest canvi de paradigma és lineal, però el canvi climàtic, per exemple, és exponencial. No ens esperarà. I aleshores, la qüestió és: estem disposats a fer-ho? Ho podem fer?

El gran repte és incorporar aquests models seguint l'exemple que Sant Joan de Déu fa temps que practica: treballar per a institucions inclusives, justes i sostenibles amb el lideratge social per endavant. Ens ve una dècada disruptiva plena de desafiaments i només està a les nostres mans fer aquest canvi. Una societat diferent requereix un lideratge diferent que ens porti cap a un futur millor. Nosaltres des d'ESADE podem “regalar coneixement”, però el que regala Sant Joan de Déu és atenció personalitzada, cura dels malalts i, sobretot, regala vida, i això és impagable. ●

Sempre al costat de les empreses compromeses

A Sant Joan de Déu ens agrada cuidar les persones que més ho necessiten i ens agrada, també, cuidar a qui ens cuida. Per això, al llarg del 2019, hem tornat a promoure diverses trobades amb l'objectiu de compartir moments, experiències solidàries i reflexionar amb totes les empreses que ens acompanyen.

El mes de juliol vam fer una petita trobada amb responsables de RSC de diferents empreses per compartir impressions i conèixer el paper que poden tenir les entitats socials com Sant Joan de Déu en les seves polítiques de responsabilitat social. Hi van participar **Zurich, Tram, H10 Hotels, Nestlé, Nissan, Aigües de Barcelona, Ehlis, Grup Constant i Anco**. Ens van explicar què els porta a col·laborar amb una entitat com la nostra i com podem avançar plegats teixint aquestes complicitats cada cop més sòlides.

A l'octubre, vam reunir les empreses col·laboradores i properes de la institució per compartir l'actualitat solidària de Sant Joan de Déu i reflexionar sobre el lideratge social i compromès. Angel Castiñeira va obrir l'acte amb una intervenció molt interessant sobre el paper de les empreses per canviar el seu paradigma cap a un lideratge social. Vam compartir experiències amb el **diari Ara, Caixabank, Marriott Hotels i Freshperts** que ens van explicar les seves iniciatives solidàries i compromeses i què aporta als seus treballadors formar part d'una organització que es compromet amb el món que l'envolta. Així, vam poder fer palès, un cop més, l'ampli ventall de possibilitats de col·laboració que ofereix l'Obra Social. Totes les empreses van posar en valor la responsabilitat que tenen per donar resposta a les necessitats socials que sorgeixen.

Teixim aliances sòlides i de llarga durada

Treballem cada dia per acompanyar les persones més vulnerables, donant-los tant suport com les eines que necessiten per superar la seva situació. Però això no ho fem sols, sinó que avancem gràcies a aquelles persones, empreses i organitzacions que ens fan costat any rere any, que ajuden en els nostres projectes solidaris. Una d'aquestes aliances de llarg recorregut és l'acord de col·laboració plurianual que vam signar fa tres anys amb les empreses **TRAM i MOVENTIA**, i que aquest 2019 hem renovat. Gràcies al seu recolzament garantim la mobilitat a les persones sense llar que atenem a Barcelona i que ja sumen prop de 1.300.

L'accés al transport públic és clau per a la reinserció de les persones sense llar a qui atenem, no només perquè que puguin assistir a les seves activitats formatives o de treball, sinó també per recuperar la xarxa de relacions socials i familiars.

Cuidem les nostres empreses compromeses

El programa **"Empresa compromesa"** va néixer amb l'objectiu de posar en valor la implicació d'empreses que faciliten a llarg termini els programes dels nostres centres.

Durant el 2019, hem seguit posant l'accent en la cura d'aquestes empreses i hem creat un diàleg per fer créixer la solidaritat en els seus grups d'interès. A Sant Joan de Déu entenem que la solidaritat integrada en una empresa posa en valor la mateixa organització i és el primer pas per a un impacte social real. Amb aquest programa també oferim a les empreses visitar els centres de Sant Joan de Déu per conèixer de primera mà la realitat de les persones que viuen una situació de vulnerabilitat.

Empreses compromeses el 2019: Anco, Bianna Recycling, Grupo Euromadi, E2E Logistics Solutions, Italsan, Main, Moventia, Schaeffler, Tecnitasa, Tokio Marine, Tram, Turisme Escolar, Zurich Seguros.

"Hem de desenvolupar accions de RSC vinculades a l'activitat de la nostra empresa i implicar-hi tant a les direccions com als nostres treballadors". Comitè de Solidaritat de Tokio Marine HCC

"Sabem que la situació actual està sent molt difícil per a les entitats socials per seguir fent la seva feina, i volem ajudar a fer-la possible".
Z Zurich Foundation

"No és només que t'ajudin, és que creguin en tu i et facilitin les eines perquè tu puguis encarrilar la teva vida".

Josep E., usuari de SJD Serveis Socials

SANT JOAN DE DÉU A ALTRES TERRITORIS

Més de 20 centres a la Província d'Aragó - Sant Rafael construeixen cada dia un món millor

VALÈNCIA

El primer pas per a una vida digna: un sostre

A València acollim persones sense llar i en situació d'exclusió social, respectant la seva dignitat, cuidant-les i promovent millores en la seva qualitat de vida. El projecte presentat per l'Hospital la Fe en col·laboració amb **Sant Joan de Déu València** "Habitatge Sant Joan de Déu: Una llar en temps d'espera" ha estat premiat com a bona pràctica en el Servei Valencià de Salut. Entre molts altres projectes i accions i, juntament amb d'altres entitats, el 2019 han organitzat una jornada sobre el sensellarisme a la ciutat de València.

Al Centre Ocupacional segueixen afavorint la integració social de la persona promovent la recuperació de les rutines quotidianes i oferint formació a les persones ateses.

ARAGÓ

Acompanyem les persones en situació de dependència i oferim una atenció integral

El 2019, l'**Hospital San Juan de Dios de Zaragoza** ha rebut el premi "Empresa con Alma" que dona ESSAE Formación, en reconeixement a l'excel·lència professional i humana i per ser exemple de pràctiques professionals i compromís empresarial i social. A més a més, l'Hospital aquest any ha obert un nou taller d'estimulació cognitiva i física amb gossos, dirigit a pacients de la Unitat de Convalescència i Rehabilitació.

ILLES BALEARS

Millorem l'atenció a les persones

Inauguració del nou **Hospital Sant Joan de Déu d'Inca**, que compta amb dues unitats d'hospitalització, dos quiròfans, dos gimnasos de rehabilitació, un hospital de dia, 6 consultes externes i una unitat de diagnòstic per la imatge amb ressonància magnètica.

L'Hospital SJD Palma reconegut com a centre de referència en neuorerehabilitació i rehabilitació a Balears, gràcies al certificat Aenor del sistema de gestió de qualitat que li han atorgat. El 2019, un any marcat per l'exosquelet terapèutic del qual 55 persones amb lesió medul·lar, dany cerebral, entre d'altres, ja se n'han beneficiat.

MADRID

Atenem persones en situació de dependència

La **Fundación Instituto San José** ha inaugurat un circuit exterior de rehabilitació d'habilitats de la marxa i l'entorn urbà amb l'objectiu de complementar l'activitat terapèutica dels pacients de rehabilitació i simular escenaris reals. També va acollir la Jornada d'Atenció i Rehabilitació a VÍctimes d'Accidents de Trànsit amb professionals dels diversos sectors implicats per debatre sobre la qualitat assistencial que s'ofereix a les víctimes i als seus familiars. La Unidad de Terapia en el Agua va celebrar el seu desè aniversari.

MÚRCIA

Acompanya persones en situació de vulnerabilitat

La **Fundación Jesús Abandonado** ha llançat la campanya #Súmate, per poder impulsar al llarg del 2020 tallers de recuperació personal per millorar l'atenció i les condicions de les persones en situació vulnerable que atenen.

També han desenvolupat un projecte de sensibilització i educació pel desenvolupament dirigit als centres educatius de la regió de Múrcia com a material per aprendre i endinsar-se en els objectius de desenvolupament sostenible. Ha arribat aproximadament a 3.000 alumnes.

NAVARRA

Atenem persones al final de la vida

El Programa d'Atenció Integral a Persones amb Malalties Avançades ha celebrat deu anys de trajectòria a Navarra. Al llarg de tot aquest temps, han atès més de 4.300 pacients en situació de malaltia avançada i més de 7.700 famílies.

El programa "Ver para crecer" es consolida: ja són més de 100 revisions òptiques i més de 40 parells d'ulleres que s'han donat a persones en situació vulnerable, gràcies a la col·laboració de l'Obra Social amb òptics de Navarra.

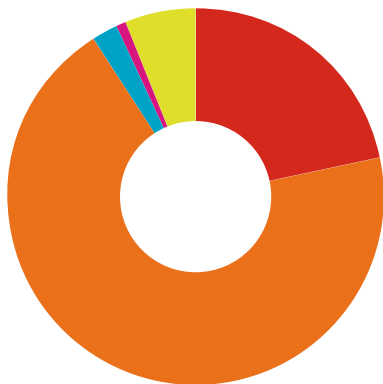
Aquest 2019, diversos òptics optometristes voluntaris han revisat la vista a gairebé 200 persones en risc d'exclusió social ateses a Sant Joan de Déu Serveis Socials Barcelona i l'**Hospital San Juan de Dios Pamplona-Tudela**.

DADES ECONÒMIQUES 2019

de Solidaritat SJD a la Província d'Aragó - Sant Rafael

Ingressos

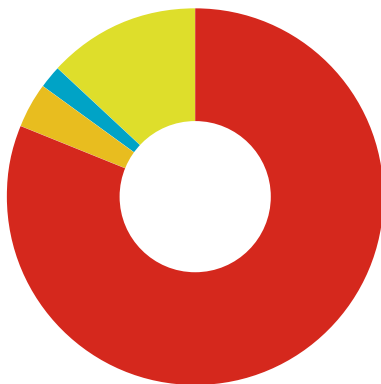
9.175.362 €

- 21,73% Socis i sòcies
1.994.000 €
- 69,71% Donacions econòmiques
6.396.042 €
- 2,25% Donacions de productes i serveis
206.320 €
- 0,68% Subvencions públiques
61.900 €
- 5,63% Magic Line SJD
517.100 €

Despeses

9.281.003 €

- 82,04% Programes solidaris dels centres SJD
7.614.451 €
 - 77% Infància i recerca
5.827.709€
 - 23% Àmbit social i salut mental
1.786.742€
- 3,79% Sensibilització / Magic Line
351.545 €
- 1,64% Cost productes solidaris
152.528 €
- 12,53% Gestió i captació
1.162.479 €

Les pèrdues de l'exercici es comptabilitzaran com a resultats negatius pòsts. de compensar en exercicis futurs.

*Aquestes dades han estat auditades externament al maig 2020.

**No inclouen les aportacions directes a l'Hospital SJD Barcelona ni a la Fundació per la Recerca i Docència Sant Joan de Déu, que per la seva idiosincràsia es gestionen directament.

SJD EN LÍNIA

Cuidem la nostra comunitat a les xarxes socials

@SolidaritatSJD

Twitter / Facebook / Instagram / LinkedIn /
Youtube / Flickr

El 2019, hem seguit augmentant el nombre de persones que ens segueixen i interactuen amb nosaltres a les xarxes socials, convertint-se en una eina imprescindible per estar al dia de les iniciatives solidàries, les activitats de sensibilització, l'actualitat dels centres i del voluntariat.

Campanyes, reptes, vídeos, fotos, testimonis en primera persona, esdeveniments en temps real, trobades i mobilitzacions omplen de solidaritat, somriures i històries de vida uns perfils que mai descansen i que volen estar al teu costat. T'informem... però també t'escoltem!

6.930 seguidors
1.228.512 abast persones
5.225 Interaccions / mes

1.824 seguidors
781.500 abast persones

2.302 seguidors
728.435 abast persones

52.405 visualitzacions

Més de 5.000 fotos

La família **@SolidaritatSJD** no camina sola. Segueix avançant acompanyada de la **@MagicLineSJD**, la mobilització solidària més representativa de Sant Joan de Déu, d'**@EducaSJD_ca** que facilita recursos i propostes pedagògiques al món educatiu i de **@LatidosSJD**, punt de trobada del públic més jove i transformador.

**Segueix-nos i ajuda'ns a fer créixer
la comunitat virtual SJD!**

#EnsAgradaCuidar

GRÀCIES!

Obra Social Sant Joan de Déu

obrasocial@solidaridadsjd.org

T. 932 532 136

c. Puiggari, 5-7, 4a planta - 08014 Barcelona

solidaritat.santjoandedeu.org

@SolidaritatSJD

@MagicLineSJD

@EducaSJD_ca

@LatidosSJD